

Serie nouă
IULIE 2019

7
(CCXVI)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din s u m a r:

- ✓ Interviu cu Diana Rotaru
- ✓ *European Music Open*, Oradea
- ✓ Premieră la ONB - *Il trovatore* de G. Verdi
- ✓ Festivalul "George Grigoriu", Brăila
- ✓ Eurovision 2019
- ✓ Un monument pentru eternitate

În imagine:
Diana ROTARU
(foto: Florin Ghenade)

Alunecarea în *kitsch*

Termenul *kitsch* clasifică de regulă un obiect decorativ de prost gust. Versiunea din 2010 a MDA (Micul dicționar academic) mai adaugă: *Reproducere de proastă calitate sau copiere pe scară industrială a unor opere de artă, multiplicare și valorificate comercial*. Dacă pentru cele de văzut, proasta calitate a unui lucru este lesne inteligibilă, mai dificilă este diferențierea ei în rândul celor de auzit. Bunăoară, în muzică. Când o muzică ia „calitatea” de kitsch? Întrebând astfel presupunem că aceea muzică sau muzica în general nu se dispune aprioric în arealul kitsch-ului. Această alteritate survine nu prin faptul prim, conceptual, ci prin acela secund, practic. Altfel spus, kitsch-ul survine nu din intenție, ci din realizare. Rezultă, așadar, dintr-o deformare a modalității faptului. Nu ne referim aici la dihotomia de ordin tehnic – corect / incorect –, ci la aceea de caracter artistic – autentic / simulativ. O exemplară diferențiere din spațiul public: *concertul* – ca fapt de expunere și cultivare spirituală; *înregistrarea* – ca fapt destinat multiplicării lucrative, comerciale. Concertul este un act participativ (autentic, viu), iar înregistrarea este o execuție redativă (impersonală, inertă), o urmă a faptului inițial. Din capul locului, oricât de impecabilă tehnic, înregistrarea simulează doar prezența în act, ea neavând ca suport de prezentare decât un lucru (CD-ul), ca obiect (lipsit de ființă). Prin urmare, înregistrarea este rămasul din/după desființarea concertului. Pozitiv, ea poate servi ca document. Însă, odată multiplicată în vederea comercializării (și nu doar informării), înregistrarea se alterează, înstrăinându-se de însăși originea pe care o evocă, respectiv concertul. Pe această linie, înregistrarea se poate ramifica în kitsch.

Cel care audiază înregistrarea ca document, o face dintr-o perspectivă cognitivă, ca cercetător (chiar și dacă doar pentru sine). Dar, acela care audiază spre a se delecta (ca să nu se plictisească ori din curiozitate superficială, mondenă), se califică în zona unei acțiuni fără orizont spiritual, fapt prin care se autoexclue devenirii sale. În această al doilea caz, scopul este unul tangibil prin chiar finitudinea și efemeritatea sa, ca *relaxare de moment*, un fel de abandonare a prezenței de sine în situația propriei vieți. Totuși, câtă vreme audierea înregistrării este conjugată unei nevoi hedoniste, avem de-a face cu un demers lucrativ a cărui beneficiatitate sau maleficatitate (plăcere / neplăcere) se comensurează în plan intim, strict personal. Atunci când, urmărind un atare scop, persoana se dispune ca spectator în sala de concert, se atinge în mod sensibil pragul unui derapaj etc. Asta pentru că acel concert, prin chiar substanța lui de ordin spiritual, nu se susține virtual (areal) – pentru oricare anonim de oricând/oriunde – ci concret (real) – pentru fiecare anume de acum/aici. Concertul predispune inițierii spirituale sub condiția unei adresări intelectuale. Contează deci ca spectatorul (destinatarul) să fie prezent cu totul, în vederea devenirii propriei conștiințe (de fapt).

În situația când cel care asistă nemijlocit la un concert nu-și propune efortul prezenței de sine, ci dimpotrivă, tocmai paranteza evadării din aceasta, proiectează asupra concertului deopotrivă starea de lucru (obiect pasiv, disponibil – manipulabil / redabil) și pe aceea de kitsch (valoare lucrativă, mensurabilă – performativă / vandabilă).

George BALINT

DIN SUMAR

Interviu cu Diana Rotaru.....	2-3
Pe scena Ateneului.....	3-9
La Sala Radio.....	9-11
Il trovatore la ONB.....	12-13
Pe scena Aulei Palatului Cantacuzino..	16-18
European Music Open.....	23-24
Festivalul “George Grigoriu”.....	28-31
Lansare Mircea Drăgan.....	32-33
Diskoteka - De-a pururi tânăr.....	36-39
Eurovision 2019.....	42-44
Un monument pentru eternitate.....	46-48

O nouă filă în istoria SNR - SIMC - interviu cu compozitoarea Diana Rotaru

De curând, echipa de concepție artistică și organizare a ultimelor 5 ediții (IX – XIV) ale Festivalului Internațional MERIDIAN – fondat de compozitorul Adrian Iorgulescu în 2005 și aflat sub patronajul UCMR, coordonat în timp de compozitorii Sorin Lerescu, apoi de Ulpiu Vlad – s-a retras în plină glorie, dar cu o demnă și lăudabilă propunere pentru un nou desant organizatoric. Astfel, prin votul Adunării Generale a SNR-SIMC (Secțiunea română a Societății internaționale de muzică contemporană), pentru direcția artistică a festivalului a fost aleasă compozitoarea Diana Rotaru. Spirit tânăr, perpetuu întreprinzător, Diana Rotaru și-a dobândit notorietatea de organizator și manager printr-o serie de proiecte, între care înființarea ansamblului de muzică nouă *SonoMania* și a mini-festivalului *CIMRO DAYS* – în cadrul Centrului de Informare a al Muzicii din România, o extrem de importantă bancă de date din spațiul virtual înființată de Dan Dediu (pe când era rector al UNMB) și care, după cum se anunță pe site (cimro.ro), „găzduiește cea mai bună muzică și artă contemporană, experimentală și improvizată”. În postura de președinte al SNR-SIMC și Director artistic al MERIDIAN, Diana Rotaru a avut amabilitatea să ne acorde un interviu.

1. G.B. *Diana Rotaru, ce înseamnă pentru tine oportunitatea dirigerii Festivalului MERIDIAN: provocare, recunoaștere, risc, împlinirea unui vis?*

D.R. O provocare este cu siguranță, mai ales în climatul actual atât de neprietenos cu cultura. Însă, așa cum a arătat istoria în repetate rânduri, arta și muzica în mod particular demonstrează un belșug de creativitate exact în contextele cele mai agresive, ca un organism viu care se adaptează pentru a supraviețui și devine din ce în ce mai puternic și mai complex. Ca organizator de evenimente culturale cu ceva experiență la activ nu mi-e frică de obstacole, sunt obișnuită cu frustrările și cred cu tărie că e datoria noastră, a tinerelor generații de muzicieni, să luptăm pentru „școala” muzicală care ne-a format și pentru viitorul muzicii contemporane în general. Așadar sunt bucuroasă și recunoscătoare pentru această șansă de a face ceva bun, mai cu seamă că am o echipă excepțională alături, în Comitetul Executiv: compozitorii Irinel Anghel, Gabriel Mălăncioiu, Alexandru Murariu și Constantin Basica, artiști și oameni foarte valoroși care pun mare pasiune în ceea ce fac, atât din punct de vedere muzical, cât și din punct de vedere organizatoric. Le mulțumesc că au acceptat această aventură.

2. G.B. *În raport cu Festivalul anual SIMN – fratele mai mare ca ani și anvergură –, cum se diferențiază Festivalul MERIDIAN?*

D.R. Festivalul MERIDIAN a beneficiat dintotdeauna de fonduri (câteodată mult) mai mici decât ale prestigiosului festival SIMN, însă directorii au reușit totuși

să aducă interpreți și ansambluri excepționale; îmi vin rapid în minte acum *Ensemble U* din Estonia, ansamblu invitat de dl Sorin Lerescu, sau *Mud Cavaliers* din Polonia, invitați de dl Ulpiu Vlad. De-a lungul anilor a apărut însă o nevoie crescândă ca acest festival să capete o identitate proprie, nevoie semnalizată chiar de Președintele UCMR, dl Adrian Iorgulescu. Eu am propus – și mi-am propus – o orientare cu precădere camerală, interdisciplinară și multimedia, o racordare la prezent și la contextul internațional, precum și instaurarea anuală a unei teme, suficient de pregnantă pentru a contura un profil clar manifestărilor, dar și suficient de permisivă pentru a găzdui evenimente cât mai diverse.

3. G.B. *Care sunt aspectele de continuitate și cele de schimbare față de edițiile precedente ale Festivalului MERIDIAN?*

D.R. Festivalul MERIDIAN va continua cu siguranță să promoveze muzica românească și muzicienii români de valoare din generații cât mai diverse: de la „părinții” școlii românești de compoziție și interpretare, la cei mai tineri și talentați artiști. Ca și SIMN, vom stimula creația prin includerea de prime audiții în programul festivalului. Pe de altă parte, noi (echipa SNR-SIMC) ne dorim un echilibru între lucrările românești și cele străine, pentru că este foarte important ca muzica românească să fie promovată într-un context internațional, să stabilim cât mai multe legături și

foto: Florin Gheneade

parteneriate cu muzicieni din afară și cu celelalte secțiuni SIMC, să comunicăm și să învățăm unii de la alții. Ne dorim și un echilibru între lucrări în primă audiție și lucrări de valoare confirmată. Îmi doresc mai cu seamă structurarea cu mare atenție a fiecărui concert, nutresc de mult convingerea că a organiza un concert (sau un festival) presupune niște procedee foarte similare creației muzicale: compui pornind de la o anumită idee care ajunge să te pasioneze din ce în ce mai mult, chiar să te obsedeze, cauți coerență și încerci diverse strategii pentru a obține într-un final exact ce vrei. Din acest motiv am și ales, pentru ediția 2019 a festivalului MERIDIAN, tema „Grădini sonore” („Sonic Gardens”). Grădina este un microcosmos foarte atent organizat, cu o identitate clară și care capătă foarte multe forme, de la superbe grădini simetrice de tip francez (unde „perla” este Versailles), la fascinantele grădini sălbatice englezești, de la grădina Zen, de nisip sau

pietre, până chiar la „junglă”. Grădina sugerează, pe de altă parte, o oază de vitalitate, o oază protejată dar primitoare, care implică o invitație - adresată, în cazul nostru, publicului. Împreună cu colegii mei vom promova cât mai puternic, mai ales în mediul online, activitățile din cadrul festivalului, precum și celelalte activități ale Societății. Am realizat deja un website modern, **snr-simc.org**, pe care vă invităm să îl vizitați. Nu în ultimul rând, eu mi-am dorit foarte mult ca evenimentele SNR-SIMC să se ramnifice și în țară, motiv pentru care am și propus în Comitetul Executiv oameni tineri și energici din Timișoara (Gabriel Mălăncioiu) și Cluj (Alexandru

Murariu), două centre muzicale puternice și din ce în ce mai active. În plus, beneficiem de experiența în domeniul noilor tehnologii a lui Constantin Basica, coordonator de concerte la Centrul de *Computer Research* în Muzică și Ascustică de la Universitatea din Stanford, precum și de experiența și creativitatea organizatorică a lui Irinel Anghel. O avem alături de noi și pe Irina Hasnaș, membră în Comitetul Executiv al ISCM, unde avem pentru prima dată o prezență românească!

4. G.B. *Cum vezi profilarea Festivalului MERIDIAN în contextul internațional actual?*

D.R. Cred că dacă luptăm pe de o parte pentru calitatea și varietatea, din toate punctele de vedere, a evenimentelor, și, pe de altă parte, pentru promovarea lor cât mai eficientă, avem toate șansele ca Festivalul MERIDIAN să devină un reper important în contextul internațional al muzicii noi.

5. G.B. *Care sunt principalele repere de configurare a ediției a XV-a a Festivalului MERIDIAN?*

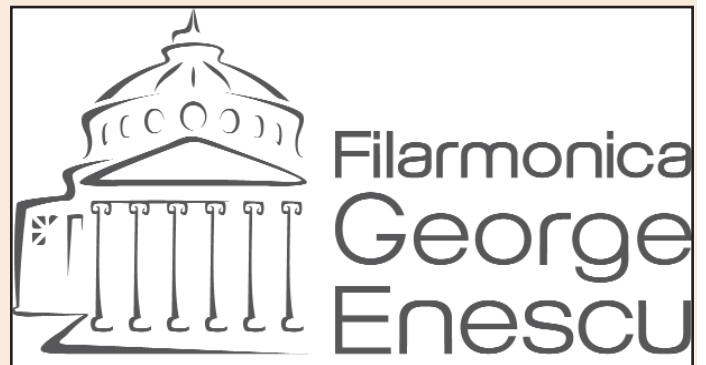
D.R. În situația financiară actuală am ales să fie o ediție care propune concerte puține dar foarte bune, recitaluri solo sau formule camerale mici. Lucrăm încă la program, dar pot să menționez cu certitudine un concert fascinant de muzică electronică și video, al cărui curator este Constantin Basica, un simpozion despre „grădini sonore” organizat de tânărul și excelentul muzicolog Vlad Văidean, precum și prezența în festival a unui interpret remarcabil, violonistul George Kentros, care nu este numai unul din cei mai activi și creativi interpreți de muzică nouă și experimentală, dar și unul din cei mai activi și pasionați membri ai ISCM. În rest avem multe surprize pe care le vom divulga la momentul potrivit.

Interviu de **George BALINT**

Simfonicele Filarmonicii

Simfonismul romantic - factor al profesionalismului orchestral

Pilduitor rămâne felul în care dirijorul Horia Andreescu acționează pe direcția menținerii, a consolidării profesionalismului ansamblului orchestral al Filarmonicii bucureștene; iar aceasta în mod constant drept acțiune consecvent îndeplinită; drept act educațional important susținut cu credință de la un concert la celălalt; în condițiile în care în bună parte ansamblul s-a înnoit prin participarea unor tineri instrumentiști valoroși, mulți dintre aceștia foști membri ai ansamblurilor de tineret. De o manieră evidentă, clasicismul jumătății secunde a secolului al XVIII-lea, al începutului secolului următor, aduce momentele inportante privind constituirea și consolidarea aparatului orchestral, de la Haydn și Mozart la Beethoven. Iar aceasta în strânsă corelare cu marele principiu al gândirii simfonice drept superioară elaborare privind susținerea discursului muzical. Creația simfonică brahmsiană, pe de-o parte, cea a lui Piotr Ilici Ceaikovski pe de alta, constituie marele moment ce precede evoluția postromantică a sfârșitului de secol XIX, a începutului de secol XX. Inclusiv în ce privește dezvoltarea spectaculoasă a aparatului orchestral. Atât la Brahms cât și la Ceaikovski orchestra se mărește, capătă sporită consistență. Culoarele timbrale ale soliștilor ansamblului, ale suflătorilor, ale lemnelor în mod special, sporesc expresia tematică ce dobândește valori poetice. Pe această direcție s-a orientat Andreescu pe parcursul primului concert al Filarmonicii din luna iunie. Nu cele patru simfonii brahmsiene, ci opusuri aflate în planul secund al atenției publice, au dat consistență programului de concert. Mă refer la cea de a doua Serenadă în la major, de asemenea la acest atât de special opus care este *Rapsodia pentru alto, cor bărbătesc și orchestră*, lucrări care solicită promptitudinea acțiunii de grup, dar și generozitatea expresiei susținute prioritar de grupul corzilor. Indiscutabil, cele cinci momente ale suitei ce constituie cea de a doua Serenadă se succed episodic oferind dirijolrului, membrilor ansamblului, diferite studii de caz, momente distincte, de la vivacitatea Scherzo-ului, la Adagio-ul mișcat, la dinamicul final...; sunt situații atent detaliate cu concursul angajat al muzicienilor performeri. Două au fost elementele de special interes definite

pe parcursul **Rapsodiei**; am în vedere participarea altistei Liliana Mattei Ciucă, o voce amplă, expresivă, ce reține aici anume ecouri ale stilului operistic; mă refer în mod special la maniera în parte declamatorie manifestă în registrul grav. Este de remarcat, de asemenea, felul în care gravitatea expresiei este definită de o manieră sobră, de sonorități compacte bine timbrate, atât în debutul orchestral al lucrării cât și pe parcursul intervenției finale a corului condus de maestrul Iosif Ion Prunner. În cea de a doua parte a programului, spiritul romantismului rus a fost excelent detaliat pe parcursul acestui mare opus ceaikovskian care este *Simfonia a 4-a în fa minor*. Satisfacția participării membrilor ansamblului a fost evidentă; deși anume

instrument de susținere. Solistul performer a fost organistul francez Domenico Severin, titular al marelui orgă a catedrealei din Meaux. Sunt motive care au animat interesul publicului; dar a determinat și o participare convingătoare atașată din partea membrilor ansamblului. Originală se dovedește a fi, în epocă, formula instrumentală a lucrării concertante, anume alăturarea orgii soliste, corzilor însoțite de percuție. A făcut-o cu decenii mai înainte, George Enescu în finalul celebrului său *Preludiu la unison* când dinamica sporită a corzilor este însoțită de sunetul întăritor al timpanilor. Lucrarea lui Poulenc aparține perioadei interbelice și dezvăluie în chip miraculos pentru autor, o latură relativ sobră a expresiei. Întreaga lucrare concertantă are un caracter episodic,

Liliana Mattei Ciucă

desincronizări în partida alămurilor puteau fi evitate. A fost un program în egală măsură util și agreabil atât pentru marele public cât și pentru formațiile muzicienilor performeri ai Filarmonicii.

Concert aniversar

Așa a fost! În mijloc de iunie concertele Filarmonicii au fost dedicate bunelor relații culturale și artistice inclusiv muzicale, stabilite între cele două țări; încă din secolul al XIX-lea. De acolo, din acel ev romantic, provine *Simfonia a 3-a*, cu orgă, în do minor, de Camille Saint-Saëns; din secolul trecut datează *Concertul în sol minor pentru orgă, ansamblu de corzi și percuție, în sol minor*, de Francis Poulenc. Concertul condus de dirijorul olandez de origine sud-africană, Conrad van Alphen, s-a bucurat de un succes entuziasmat. Minunată s-a dovedit a fi fost ideea din genericul acestui concert. A lipsit însă participarea românească cu o lucrare importantă; eventual numele unui solist performer originar din spațiul nostru, ar fi fost firesc să fie întâlnite pe afiș. Indiscutabil, programul de mare atracție, a fost axat pe prezența masivă a orgii soliste, a acestui nobil instrument inclusiv drept

marile evoluții simfonice beethoveniene. Este în adevăr cea mai strălucită lucrare a marelui romantic francez; cel care știe a îmbina, aici, inspirația melodică, eleganța acesteia, cu gândirea simfonică de sorginte clasică. Ca și cu alte ocazii siguranța realizării momentelor serii de muzică, a fost în bună parte asigurată prin participarea unui eminent concertmaestru, violonistul franco-canadian David Lefèvre. Rămâne, totuși, regretul că această minunată seară de muzică închinată bunelor relații franco-române, nu a inclus și un important opus românesc.

Cronici de **Dumitru AVAKIAN**

Domenico Severin

Finalul stagiunii aniversare a Filarmonicii „George Enescu” – 150 de ani

La sfârșit de iunie, Filarmonica „George Enescu” a prezentat pe scena Ateneului Român ultimele două concerte ale stagiunii 2018-2019, prin care instituția a aniversat 150 de ani, dar și 130 de ani de la inaugurarea emblematicii clădiri a culturii noastre, Ateneul Român (1888) și Centenarul Marii Uniri. A fost o stagiune bogată în evenimente culturale – concerte, conferințe, expoziții – care, ne amintim, s-a deschis în toamna lui 2018 prin două evenimente cu marele pianist și dirijor

Orchestra simfonică și Corul Filarmonicii „George Enescu”,
dirijor Ilarion Ionescu-Galați, solist Daniel Goiți

marele dirijor George Georgescu, care a fost maestrul meu și de la care am învățat că orchestra este singurul instrument cu suflet. E o bucurie să dirijez acum două lucrări excepționale, la închiderea stagiunii aniversare a Filarmonicii George Enescu 2018-2019”. O bucurie pe care am trăit-o și noi, în sală.

După o energică interpretare a partiturii lui Gerswhin, în care am vibrat în atmosfera New-Yorkului de la începutul secolului 20, pianistul Daniel Goiți ne-a oferit în concertul de joi, 27 iunie, o *Bossa Nova*... autohtonă, semnată Sabin Păutza. În cea de-a doua parte, pe scenă au urcat, alături de orchestră și dirijor, soprana Veronica Anușca, tenorul Valentin Racoveanu și baritonul Valentin Vasiliu, Corul Filarmonicii, pregătit de Iosif Ioan Prunner și Corul de Copii Radio, îndrumat de Răzvan Rădos, în interpretarea cărora culegerea de cântece medievale tinerești transpusă de Carl Orff în cantata „Carmina Burana” a avut măreția la care ne așteptam, bogăția sonoră necesară pentru a acapara publicul. Am admirat vocile soliștilor și prezența lor scenică, precum și colaborarea foarte bună dintre toți cei aflați pe scenă, formând, ghidați de dirijorul Ilarion Ionescu-Galați, un tot unitar. Iar aplauzele îndelungi ale tuturor celor din sală au exprimat succesul acestui final strălucitor de stagiune oferit de filarmonica bucureșteană. Așteptăm, în luna septembrie, concertele susținu de Orchestra și Corul instituției în Festivalul Internațional „George Enescu”.

Andreea KISELEFF

Concert in memoriam Liviu Dănceanu – 65 de ani de la naștere

La final de an 2017, lumea muzicală autohtonă afla cu profundă mâhnire că Liviu Dănceanu, cel ce a fost multora profesor, coleg, prieten, îndrumător ori parte a familiei, a plecat brusc în lumea fără de dor lăsând în urma sa o valoroasă moștenire artistică și o multitudine de amintiri ce îl vor păstra mereu viu în sufletele celor ce l-au cunoscut. Acum când peste puțin timp compozitorul, dirijorul, muzicologul și pedagogul Liviu Dănceanu ar fi împlinit vârsta de 65 ani, cei ce nu l-au uitat s-au strâns pe 9 iunie 2019 în Sala Mică a Ateneului Român pentru a-i evoca personalitatea și a retrăi ceva din emoția transmisă de muzica sa atât de frumos cântată de membrii ansamblului Archaeus, într-un eveniment de înaltă ținută artistică riguros organizat, așa cum probabil i-ar fi plăcut și maestrului.

Născut în anul 1954 în ținuturile Moldovei, Liviu Dănceanu s-a manifestat plurivalent în lumea muzicii autohtone, ipostazele în care a putut fi întâlnit frecvent fiind cele de compozitor, profesor și nu în ultimul rând de dirijor. Ca profesor, Liviu Dănceanu și-a legat numele de Universitatea Națională de Muzică din București, unde ani la rând a îndrumat pașii multor promoții de studenți veniți să aprofundeze studiul artei ce are în prim-plan sunetul. Fie că era vorba de cursurile de hermeneutică, de estetică sau de istoria muzicii Liviu Dănceanu, mereu riguros în evaluarea tinerilor cu care se intersecta, se dezvăluia ca un veritabil savant de la care puteai învăța enorm dar în același timp ca un pedagog care știa ca prin blândețea glasului său și firescul cu care introducea cele mai dificile noțiuni să-i determine pe studenții săi să asimileze vaste capitole din domeniile abordate în cadrul cursurilor. De asemenea, tot cu aceeași blândețe și calmul devenit emblematic, Liviu Dănceanu știa să-i încurajeze pe cei care veneau la el pentru a se plânge de dificultatea anumitor aspecte, spunându-le mai întâi „dar e simplu, nu îți face probleme, uite...” și apoi explicându-le odată în plus ce anume aveau de făcut.

Foarte apreciat conducător de doctorate, Liviu Dănceanu a fost înainte de toate compozitor. Venit la București, unde a studiat sub îndrumarea celebrului Ștefan Niculescu, Liviu Dănceanu avea să cucerească lumea muzicii contemporane românești, ajungând rapid în avangarda acesteia. Abordând la începuturile sale chiar și zona muzicii spectrale, Liviu Dănceanu și-a conturat un stil componistic propriu prin intermediul căruia „fîntește” esențele spirituale fie cu ajutorul celor mai simple mijloace de creație fie dimpotrivă prin folosirea unor savante îmbinări de stiluri și genuri adaptate însă „chipului și asemănării” sale. De altfel, complexitatea perspectivelor componiste ale lui Liviu Dănceanu este subliniată chiar de către mentorul său, Ștefan Niculescu, care spunea despre muzica sa că „dovedește însușirea unor tehnici dintre cele mai diverse, angajarea fără prejudecăți pe mai multe orientări contemporane, deschiderea atât la îndrăznelele avangardei cât și la înțelepciunile tradiției...”.

Ferm în moderație și moderat în fermitate cum se autodescria, Liviu Dănceanu ne-a fost readus în memorie în ipostaza componistică în cadrul recitalului din 9 iunie prin intermediul membrilor ansamblului Archaeus, fondat în 1985 chiar de către cel evocat tocmai cu scopul de a promova cele mai noi tendințe, orientări și tehnici componistice din zona muzicii contemporane autohtone și nu numai. Început cu un emoționant moment ce a avut în prim-plan frumosul colaj fotografic realizat de Loredana Baltazar prin care ni l-am reamintit pe Liviu Dănceanu și din punct de vedere imagistic, recitalul ne-a rememorat prin programul propus câteva dintre atribuțiile creației lui Liviu Dănceanu amintite anterior. Astfel, prin *Entrata op. 23* pentru clarinet solo, interpretată de Ion Neldelciu și *Terzetto op. 27* pentru fagot, vioară și violoncel ce i-a avut protagoniști pe Șerban Novac, Marius Lăcraru și Anca Vartolomei, am pătruns în universul muzicii lui Liviu Dănceanu din prima sa perioadă creatoare când a abordat domeniul experimentului componistic, în cele două opusuri fin realizate în versiunile audiate explorând resursele timbrale ale clarinetului într-un discurs modal când cursiv când punctat sau aliajul sonor obținut prin îmbinarea celor trei instrumente într-un excurs muzical pe cât de succint pe atât de complex și de avangardist.

Următorul moment muzical, *Două povețe pentru un trompetist op. 115*, interpretate remarcabil de către tânărul Cristian Cucu, ni l-a readus în prim-plan pe Liviu Dănceanu omul profund și cu un fin simț al umorului, reliefate de alura de veritabilă fabulă muzicală a acestei partituri, în care muzica este complementată de textele scrise chiar de compozitor, prin intermediul căreia deschide posibile discuții de tip filosofic asupra conceptelor de flămând și sătul dar și asupra necesității omului de a fi apărat de el însuși. În schimb, *Memorialis op. 97* pentru ansamblu, este lucrarea prin care Liviu Dănceanu, foarte bun cunoscător al stilurilor și epocilor ce s-au succedat de-a lungul istoriei muzicii, evocă modul în care muzica contemporană și al său limbaj novator și aparent complet desprins de tradiția trecutului încifrează în structurile sonore pe care le propune elemente a căror origine se regăsește deopotrivă în muzica europeană a veacurilor trecute, folclorul românesc și chiar muzica bizantină specifică

ritului ortodox, toate acestea fiind acum puse în noua paradigmă estetică a muzicii noi.

Prin *Dans de dans op. 85* pentru patru fagotiști, interpretată inspirat de către Șerban Novac, Alexandra Ganea, Laurențiu Darie și Godri Orban, muzicienii prezenți pe scenă ne-au reamintit de deschiderea cu care Liviu Dănceanu privea spre stiluri muzicale total opuse celui savant contemporan, găsind modalități de realizare a unor interesante sinteze, așa cum este și cazul acestui opus audiat în care sonoritățile tipice unei muzici contemporane se întrepătrund cu cele provenite din zona jazz-ului și a foxtrotului pentru a construi o partitură dinamică, luminoasă și foarte jovială.

În fine, ultimul moment muzical propriu-zis, *La musique du rire et de l'oubli op. 103* pentru ansamblu, poate cea mai complexă partitură audiată în cadrul evenimentului, a reprezentat pagina sonoră prin care membrii ansamblului Archaeus ne-au ilustrat cele mai semnificative attribute ale

stilului lui Liviu Dănceanu, printre care atenția acordată fiecărui detaliu sau finețea îmbinărilor timbrale, în cadrul unei reflecții asupra vieții virtuale și actuale, în care rezolvările așteptate se constituie în continuări imprevizibile ce construiesc o veritabilă anamneză a unora dintre sentimentele umane.

Punctate de scurte recitări din poetica lui Liviu Dănceanu realizate de Loredana Baltazar, momentele muzicale pure au fost completate de secvențe din filmele de animație cărora cel evocat le-a realizat coloana sonoră. Rod al colaborării cu regizorii Radu Igazsag și Zeno Bogdănescu, muzica scrisă de Liviu Dănceanu pentru filme precum *O zi, La barieră, Picnic muzical, Pianul, Expoziția de muzică, De-a muzica ori Serenada*, ilustrează latura jovială, ludică a personalității creatoare a compozitorului dar și capacitatea acestuia de a-și adapta stilul unor producții destinate celor mici, fără a elimina complet anumite elemente tipice muzicii contemporane dar reușind să facă acest gen de muzică accesibil unui tip de public ce poate fi astfel construit ca un potențial consumator de muzică contemporană odată ajuns la vârsta adultă. De asemenea, așa cum mărturisea chiar Liviu Dănceanu această asociere dintre imaginea animată și muzică poate fi considerată chiar o adevărată sinteză de lecții de educație muzicală prin intermediul căreia copiii puteau să se familiarizeze cu instrumentele muzicale, orchestra simfonică și chiar genurile și formele muzicale reprezentative.

Nu în ultimul rând, concertul ni l-a reamintit prin calitatea artistică a evoluției membrilor ansamblului Achaeus în formula Rodica Dănceanu (pian), Ana Radu (oboi), Ion Nedelciu (clarinet), Șerban Novac (fagot), Marius Lăcraru (vioară), Anca Vartolomei (violoncel), Sorin Rotaru (percuție) coordonați de dirijorul Mircea Pădurariu, pe Liviu Dănceanu dirijorul. Înființat în toamna anului 1985, ansamblul Archaeus a apărut din dorința fondatorului său de a reduce din ceea ce acesta numea „restituirea relativă a muzicii noi” și de a oferi lumii muzicale autohtone și nu numai interpretări de înaltă ținută a celor mai recente și valoroase creații contemporane în care să fie reflectate atât litera cât și spiritul partiturilor. Exemplu de stabilitate și consecvență, ansamblul Archaeus a susținut peste 500 de concerte, majoritatea sub conducerea lui Liviu Dănceanu, cel care prin ambiție, stăruință și abnegație a transformat Archaeus într-un dintre cele mai prestigioase ansambluri de muzică contemporană, căruia îi sunt dedicate opusuri deopotrivă de către creatori români și străini, și care a devenit astăzi un ambasador al muzicii noi românești în întreaga lume.

Fondator al primului festival de muzică nouă din țara noastră, Zilele muzicii contemporane de la Bacău, Liviu Dănceanu a fost evocat și prin intermediul unor scurte discursuri emoționante și calde rostite de către colegul său de generație, compozitorul Sorin Lerescu, muzicologul Loredana Baltazar și dirijorul Cristian Lupeș, unul dintre ultimii doctoranzi ai acestuia, care i-au completat astfel portretul componistic și uman realizat cu puțin timp înaintea împlinirii a 65 de ani de la nașterea acestuia, din care s-a desprins o frumoasă concluzie: prin amintirile lăsate în mintea și sufletul fiecăruia dintre cei ce l-au cunoscut și mai ales prin muzica sa, Liviu Dănceanu continuă să fie prezent în lumea muzicală românească și va rămâne un nume important în istoria muzicii contemporane autohtone, așa cum își dorea să ajungă chiar din anii studenției sale.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Recital de violoncel cu pian – Dan Cavassi/ Viniciu Moroianu

Apropiata închidere a stagiunii de la Filarmonica George Enescu și de la Sala Radio aduce cu sine programe adaptate sezonului estival. Superba sală a Ateneului este de acum practic invadată de doritori de muzică bună în

contextul unor deplasări mai lejere și a unor zile care se prelungesc până după ora 20. Duminică seara, pe 16 iunie Ateneul a găzduit recitaluri în ambele săli. Pe scena mare a evoluat cuplul – deja poate fi numit așa din perspectiva unei asidue colaborări – Dan Cavassi - violoncel și Viniciu Moroianu - pian. Programul a fost unul excelent alcătuit cuprinzând lucrări care au acoperit întreaga arie stilistică relevând calitățile tehnico - interpretative cu totul deosebite ale celor doi artiști. Seara a început cu *Sonata în sol minor* scrisă de compozitorul englez Henry Eccles (1670-17420). Opusul este de fapt o transcripție, un aranjament făcut de renumitul compozitor Malcolm Lipkin a Sonatei nr. 11 pentru vioară și continuo de Eccles extrasă din ciclul *Twelve Solos for the Violin*. Desfășurată pe mai puțin de 10 minute aceasta reprezintă un moment de virtuozitate care atinge apogeul în partea a IV-a, *Vivace*, cu salturi și schimbări bruște, într-un desen întortocheat care reia dinamismul părții a II-a, *Courante/ Allegro con spirito*, unde predomină formulări de ordin ritmic. În rest, aspectele de mare cantabilitate (*Grave* și *Adagio*) au fost redactate cu o pronunțată eleganță și expresivitate. Pretențiozitatea unui asemenea tip de lucrare constă tocmai în faptul că pe suprafețe restrânse sunt cumulate dificultăți tehnice majore, fraze care impun o mare susținere lirică, emoțională și măiestrie instrumentală în asigurarea unității timbrale, aceasta din urmă obținută cu autorul unor digitații savante... în cazul nostru și cu aportul lui Francesco Bonporti (op.11) de unde Eccles a citat masiv! Au urmat celebrele *Variațiuni pentru violoncel și pian în Sol major pe o temă de Haendel* (*See, the Conqu'ring Hero comes*, din oratoriul *Judas Maccabaeus*) WoO 45. alcătuite din 12 secvențe scrise într-un stil clasic înalt, decorativ și care păstrează mișcările armonice ale temei. Instrumentele dialoghează pe structura generală a unui AB(unde apar câteva devieri în tonalități minore). A oferind celor doi artiști posibilitatea de a-și etala măiestria, pentru că ceea ce caracterizează acest text este virtuozitatea altoită pe repere stilistice foarte precise pentru care Beethoven nu a avut nici un reper notabil în epocă. Cei doi interpreți, soliști fiind ca vocație, formație și experiență s-au întrecut în redarea acestui text, în sine unic, atât de dificil, hărăzit a fi abordat doar de cei cu multă înzestrare și pasiune. Remarcabile variațiunile în care cei doi soliști s-au desfășurat separat, strălucitor Viniciu Moroianu în variațiunea nr.1 și în acelea unde a venit în completarea spațiilor din partitura violoncelului. Dan Cavassi s-a remarcat impresionant, într-un permanent crescendo expresiv și tehnic mai ales în variațiunile nr.7 și 11 unde adaosul ornamental este extrem de încărcat. Au fost 15

minute de încântare, meditănd cum alături de un partener de talia lui Viniciu Moroianu, a fost realizat idealul cameral beethovenian. Rămânând cumva într-o sferă mai clasică, cei doi interpreți au dat viață unei pagini foarte frumoase extrasă din creația enesciană, *Nocturna* și *Saltarello*. Scrisă în 1897, considerată pierdută, regăsită în 1994 într-o colecție particulară americană, lucrarea are un aer desprins din lirismul lui Gabriel Fauré, idee evident îmbrățișată și de către cei doi interpreți care au inclus în program *Elegia* și mai apoi piesa oferită la bis, *Après un rêve*, gestul fiind probabil asociat și cu faptul că ne aflăm în preajma aniversării a 174 de ani de la nașterea lui Fauré. De altfel este bine cunoscută legătura spirituală dintre Enescu și Fauré nu numai prin prisma relației de

mare prietenie ci și prin aceea de prețuire ilustrată sonor de *Pièce pour piano sur le nom de Fauré* pe care a scris-o Enescu în 1922. Interpretarea celor trei opusuri a fost extrem de reușită fiind relevate cu finețe trăsăturile lirice, totuși foarte diferite ale liniilor muzicale. Luminozitatea frazelor de mare respirație din *Nocturna* enesciană, care mai de grabă sugerează o "noapte înstelată", sentimentul mai sumbru desprins din ampla linie melodică a *Elegiei* în care Fauré lasă liberă exprimarea sentimentului, misterioasa dar bogata expresie a cântecului *Après un rêve*, (scrisă inițial pentru voce și pian), toate au surprins aceeași fațetă stilistică rafinată a muzicii franceze de Romanticism târziu. Sunetul vibrant și cald al violoncelului a emoționat întreg auditoriul care a aplaudat îndelung acest "cadou" de sfârșit de iunie. Pătrunzând în muzica secolului XX programul a inclus o foarte interesantă transcripție a *Dansurilor românești* de Bela Bartók Sz 56, BB 68 (1915) realizată de un mare violoncelist și faimos pedagog de origine italiană, Luigi Silva (1903-1961). Aranjamentul inițial care distribuie materialul muzical ambilor interpreți, transferând pe această cale aspectul virtuos și pe partitura pianului (în nr.4), a fost supus unor modificări personale. Dan Cavassi, a operat schimbări prin solicitarea registrului supra acut unde apar efecte ale microtoniei, astfel încât să scoată anumite aspecte modale deja clasice din confortul diatonic imprimând un caracter arhaic. În sfârșit, *Sonata pentru violoncel și pian în Do major op.119* de Prokofiev a fost un *finis coronat opus* al recitalului, cei doi artiști abordând această capodoperă desfășurată pe aproape 24 de minute, în contextul în care se făcuse deja un tur de forță cumulând calitate, dificultate și cantitate. Cu o istorie foarte incitantă, acest opus târziu reprezintă o sinteză a trăsăturilor stilistice prokofievienne. Într-un câmp sonor aerisit, de o luminozitate specifică autorului, sunt asamblate parcă cele mai idiomatice și dificile *ne-soluții* tehnice regăsite în corpusul său cameral. Cei doi soliști, pentru că despre această trăsătură majoră este vorba când ne referim la o asemenea realizare, s-au abandonat acestei muzici extraordinare. Cele trei mișcări, *Andante grave* (în formă de sonată), *Moderato* (un fel de rondo care ia trăsăturile unui Scherzo) și *Allegro ma non troppo* s-au desfășurat într-o tensiune emoțională crescătoare, realizând ceea ce Miaskovski a afirmat după prima audiție că este o *minunată lucrare muzicală*. *Allegro ma non troppo* transformă materialul din prima mișcare într-un final exploziv, virtuos și apoteotic, *piroclastic* după unii critici...să nu ne lăsăm amăgiți de *ma non troppo*...pentru că *inspirația melodică a scriiturii reprezintă o celebrare a triumfului spiritual uman* după cum afirmă aceeași exegeți. Într-adevăr așa a fost ceea ce un public împătimit de muzica bună a trăit în acea seară de 16 iunie.

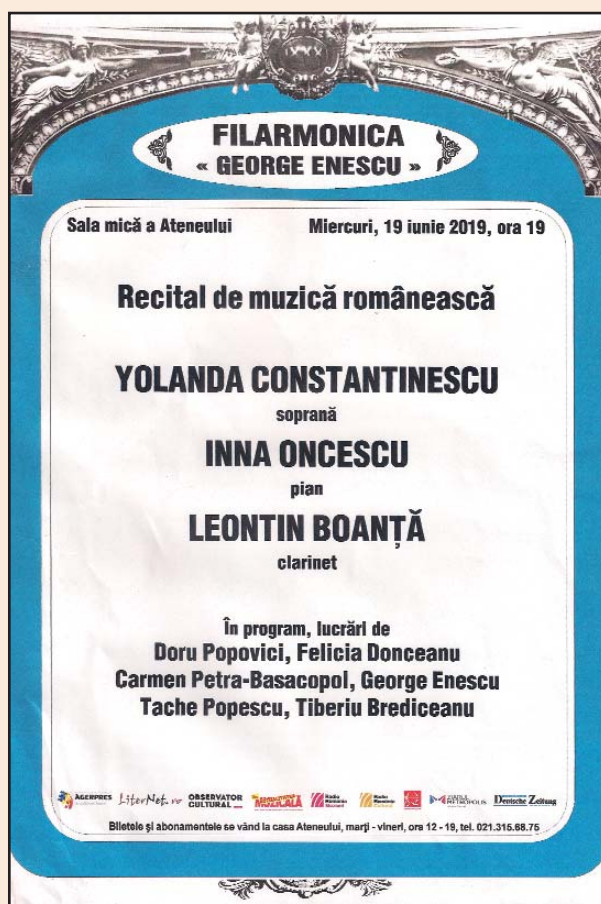
Corina BURA

Recital de muzică românească

În 19 iunie 2019, publicul bucureștean a avut ocazia să asculte muzică românească de calitate în recitalul programat de **Filarmonica George Enescu** pe scena Sălii mici a Ateneului Român. Protagonistii evenimentului au fost soprana **Yolanda Constantinescu**, clarinetistul **Leontin Boanță** și pianista **Inna Oncescu**, muzicieni distinși, bine cunoscuți pentru profesionalismul și nivelul înalt al prestației artistice. Programul recitalului a fost alcătuit din lucrări reprezentative scrise de compozitorii: **Doru Popovici, Felicia Donceanu, Carmen Petra-Basacopol, George Enescu, Tiberiu Brediceanu și Tache Popescu**. Manifestarea muzicală a atras un număr mare de spectatori, o parte dintre ei, din străinătate, dornici de a asculta muzică românească. Trebuie să menționez din capul locului meritul incontestabil al sopranei **Yolanda Constantinescu**, excelentă interpretă a artei lirice, dar și foarte buna actriță, care a reușit să transmită mesajul muzicii chiar și celor care nu înțelegeau cuvintele. În

deschiderea programului au fost prezentate două liederuri din creația compozitorului **Doru Popovici**: *Dintre sute de catarge*, pe versuri de M. Eminescu și *Cântec*, pe versuri de G. Topăceanu. Am admirat caracterul evocator și profunzimea muzicii precum și interpretarea plină de emoție și sensibilitate realizată de **Yolanda Constantinescu** și de pianista **Inna Oncescu**. Din ciclul *Imagini*, scris de **Felicia Donceanu**, au fost selectate două miniaturi excepționale: *Cu penelul* și *La mijloc de codru*, pe versuri de M. Eminescu; din creația aceleiași compozitoare am ascultat superbul lied *Pașii*, din ciclul *Trei cântece pentru tine*, pe versuri de **George Călinescu**. Am perceput prezența acestei piese în cadrul recitalului, ca pe un omagiu adus celebrului critic literar, scriitor, publicist și poet, de la a cărui naștere s-au împlinit pe 19 iunie ac 120 de ani. În continuare, am avut privilegiul să ascultăm un microrecital alcătuit din creații ale compozitoarei **Carmen Petra-**

Basacopol, pe versuri scrise de poeții: **M. Eminescu, I. Alexandru, N. Stănescu, G. Topârceanu, L. Blaga, M. Sorescu, M. Dumitrescu**, precum și de **Ion Bogdan Ștefănescu**. Încursiunea în universul muzical miraculos al doamnei **Carmen Petra-Basacopol** a debutat cu *Psalmul 54* din ciclul *Psalmii lui David, op. 84* și *Rugăciunea, op. 146 nr.2*, pe versuri de **M. Eminescu**. Interpretarea celor două muziciene s-a remarcat prin profunzime expresivă, prin sinceritate, rafinament dinamic și timbral. Am admirat calitățile vocale și capacitatea sopranei **Yolanda Constantinescu** de a evoca personaje, peisaje și stări sufletești diverse, de a transmite nostalgiei și bucurii. În egală măsură am apreciat arta pianistică plină de rafinament și măiestrie a **Innei Oncescu**. Spațiul nu ne îngăduie să detaliem impresiile despre fiecare piesă în parte. Ne rezumăm în a menționa

lucrările care ne-au impresionat în mod deosebit: *Izvorul* pe versuri de I. Alexandru, ciclul *Cântecele vieții*, pe versuri de N. Stănescu, *Acuarele argheziene*, pe versurile lui T. Arghezi, *Am legat* pe versuri de M. Sorescu, *Peste vârfuri* și *Lied*, pe versurile lui M. Eminescu, *Triptic* pe versuri de L. Blaga și *Zorile-și mână cerbi de foc*, pe versuri de M. Dumitrescu.

Inițiativa de a introduce în cadrul recitalului și lucrări pentru voce și clarinet scrise de Carmen Petra-Basacopol ni s-a părut deosebit de inspirată. Am avut astfel ocazia să ascultăm *Poèmes mystiques pour voix et clarinette op. 139*, pe versuri de Paul Verlaine, în care alături de Yolanda Constantinescu s-a aflat apreciatul clarinetist Leontin Boanță. În fascinantul dialog purtat, interpreții au făcut dovada talentului și gândirii mature, precum și a nivelului artistic superior, care le permite să întrușipeze un evantai bogat de stări sufletești și de imagini muzicale.

Un moment de referință în cadrul serii muzicale l-a avut prezentarea a trei *Lieduri* scrise de G. Enescu pe versuri de Carmen Sylva: *Morgengebet*, *Regen* și *Armes Magdelin*. Remarcabile prin frumusețea, noblețea expresivă și bogăția semnificațiilor, liedurile ne-au prilejuit ocazia de a aprecia colaborarea artistică de înalt nivel din cadrul duo-ului voce-

pian, în care s-a făcut simțită abordarea unitară a lucrărilor din punct de vedere muzical și estetic. Interpretele au evidențiat contrastele de caracter și de tempo, au conturat imaginile muzicale pline de fantezie și culoare, au acordat importanța cuvenită tuturor elementelor limbajului muzical, asigurând echilibrul sonor și expresiv.

Din creația lui Tiberiu Brediceanu au fost selectate trei piese cuceritoare: *Cântă flori pe deal înflor. Tempo di Doina*, *Cine n'are dor pe vale* și *Vai, bădiță, dragi ne-aveam. Tempo di Ardeleana*. Recitalul s-a încheiat cu o inspirată lucrare scrisă de Tache Popescu: *Du-te dor la badea'n sân, op. 30*, pe versuri de Viorica Magdu.

Prestația artistică de înalt nivel de pe parcursul recitalului a confirmat calitățile interpreților, precum și posibilitatea muzicii de a evoca evenimente și întâmplări dincolo de fire, fantastice, miraculoase. În periplul original realizat în universul muzical-poetic al secolelor XIX, XX și XXI, am perceput atașamentul artiștilor față de creațiile unor autori reprezentativi, precum și un mesaj luminos, ce face apologia binelui, frumosului și adevărului.

Carmen MANEA

Pe scena Studioului "Mihail Jora"

Concert simfonic la Sala Radio

Vineri 7 iunie 2019, Orchestra Națională Radio a susținut un concert simfonic cu lucrări de anvergură din repertoriul clasic și romantic. La pupitrul apreciatului ansamblu s-a aflat dirijorul german Moritz Gnann, aplaudat de publicul românesc în noiembrie 2018, cu ocazia Festivalului RadiRo, când a condus celebra orchestră BBC Philharmonic. În deschiderea programului am ascultat *Uvertura "Egmont" opus 84* de Ludwig van Beethoven, lucrare scrisă în semn de admirație pentru Goethe, autorul dramei cu același nume. Muzica elogiază lupta poporului și jertfa conducătorului său pentru cucerirea independenței Țărilor de Jos, precum și jertfa săvârșită de Clara, iubita lui Egmont, după asasinarea acestuia. Alături de uvertură, Beethoven a scris antractele și finalul orchestral grandios, care evocă triumful forțelor binelui asupra răului. Sub bagheta maestrului Moritz Gnann, orchestra a redat cu măiestrie stări sufletești și imagini muzicale pline elan și de culoare, ce elogiază eroismul și lupta pentru libertate.

Moritz Gnann

A urmat *Concertul pentru vioară și orchestră în Re major, opus 35* de Piotr Ilici Ceaikovski, în care Bogdan Zvorișteanu a evoluat în ipostază solistică. Lucrarea complexă, de ample dimensiuni a fost dedicată violonistului A. Brodski, care a prezentat-o în primă audiție la Viena în 1879, sub bagheta dirijorului Hans Richter. Varianta de înalt nivel artistic, oferită pe scena Sălii Radio, a evidențiat calitățile solistului, precum și colaborarea fructuoasă cu dirijorul și orchestra. Începând cu prima mișcare, *Allegro moderato* (în Re major), solistul și-a concentrat atenția asupra evidențierii generozității melodice și elanului expresiv al temelor. Prestația sa, susținută cu atenție de orchestră, a impresionat prin aplomb, prin sinceritatea exprimării și, nu în ultimul rând, prin nivelul performant al artei violonistice. Cadența spectaculoasă a evidențiat o dată în plus calitatea și strălucirea interpretării. Mișcarea a doua, *Andante*, celebra "canțonetă" (în sol minor) a emoționat spectatorii prin intensitatea și noblețea emoțiilor transmise și prin firescul derulării imaginilor muzicale. După această originală peregrinare în domeniul contemplării și al melancoliei, compozitorul creează în finalul concertului o atmosferă sărbătorească, plină de entuziasm și de optimism. Mișcarea a treia, *Allegro vivacissimo* (Re major) este o adevărată piatră de încercare pentru toți muzicienii de pe

scenă. Elaborat pe baza alternanței a două tablouri contrastante - primul sugerând veselie și ritmul antrenant de joc, al doilea, cantabilitatea imaginilor pastorale -, finalul redă atmosfera luminoasă a sărbătorilor populare ruse. Dirijorul a asigurat coordonarea excelentă a orchestrei cu solistul, a vegheat la realizarea în condiții optime a tuturor detaliilor legate de frazare, de dinamică, de valorificarea sonorității diferitelor instrumente și grupuri instrumentale. Întreg concertul a fost realizat la nivel superior și a cucerit admirația publicului. La bis, Bogdan Zvorișteanu a interpretat cu multă sensibilitate *Dansul spiritelor binecuvântate*, un aranjament pentru vioară și cvartet de coarde, după o arie celebră din opera *Orfeu și Euridice* de C.W. Gluck.

În partea doua a programului am ascultat *Simfonia nr. 2 în Re major, op. 73* de Johannes Brahms, una dintre paginile cele mai optimiste și mai inspirate ale creației compozitorului german; caracterul luminos al muzicii i-a determinat pe unii critici să o numească "*Pastorală*" lui Brahms, *Ultima simfonie de Schubert*, ori *Simfonia vieneză*. Prima mișcare, *Allegro non troppo*,

este elaborată în formă de sonată, pe baza unui material tematic relativ restrâns și dezvăluie măiestria autorului în utilizarea procedurilor componistice. Discursul muzical este alcătuit din secțiuni cantabile cuceritoare, dar și din teme cu caracter dansant. La pupitrul Orchestrei de Cameră Radio, maestrul **Moritz Gnann** a redat convingător melodismul generos al muzicii, a integrat firesc detaliile în construcția întregului, a evidențiat cu rafinament modificările din domeniul dinamicii și agogicii, a valorificat calitățile timbrale specifice instrumentelor din cadrul ansamblului. Mișcarea a doua, *Adagio non troppo* (în Si major), a impresionat publicul prin caracterul ei evocator, prin sensibilitatea și sinceritatea exprimării artistice. Discursul muzical cu caracter preponderent narativ i-a cucerit în egală măsură pe muzicienii de pe scenă și pe spectatori. Am admirat pe rând expresivitatea violoncelor și a instrumentelor de suflat (fagot, corn, oboi, flaut); în secțiunea mediană s-a remarcat intervenția sincopată a viorilor, iar la sfârșitul mișcării, dinamizarea sonoră și ritmică (bazată pe intervenția trombonilor și a tubei). Mișcarea a treia, *Allegretto grazioso, quasi Andantino* (în Sol major), elaborată în formă de scherzo cu două trio-uri, a reliefat plenar calitățile și fantezia interpreților. Tabloul sonor pastoral, în ritm de menuet din debutul mișcării (scris în 3/4), s-a aflat în contrast cu imaginile cu caracter fantastic din secțiunea *Presto ma non assai* (în 2/4). Cu o gestică precisă și sugestivă, dirijorul a reușit să evidențieze coloritul armonic, timbral și dinamic al muzicii, să realizeze imagini inedite, pline de candoare și de grație, aflate în contrast cu cele misterioase, fantastice, să evoce arta compozitorului în utilizarea procedurii variațional. Mișcarea a patra, *Allegro con spirito* (în Re major, în formă de sonată), pare a avea legătură cu universul fantastic al scherzo-ului, chiar dacă transmite multă energie și impetuositate. Sub atenta coordonare a dirijorului, orchestra a oferit publicului o variantă entuziasmantă, plină de vitalitate și bucurie, care a culminat cu momentul festiv, de grandoare sonoră din ultima secțiune. Artiștii au redat cu ingeniozitate și măiestrie varietatea expresivă și frumusețea ideilor melodice, precum și incandescența sentimentelor pe care acestea le întruchipează. Evenimentul de la Sala Radio se înscrie în seria manifestărilor artistice de succes organizate pe scenele de concert bucureștene.

OCR/ Robe/ Anghelescu/ Coman

Sub bagheta dirijorului francez **Olivier Robe**, pe scena Sălii Radio a avut loc în 12 iunie 2019 un concert simfonic cu program valoros și atractiv, în egală măsură. În compania **Orchestra de Cameră Radio** au evoluat apreciații soliști **Cristina Anghelescu** (vioară) și **Teodor Coman** (violă). În deschiderea concertului am ascultat *Simfonia nr. 1, op. 25 "Clasică"* de **Serghei Prokofiev**, lucrare care se bucură de mare succes pretutindeni în lume. Alcătuită din patru mișcări, *Allegro non troppo, Larghetto, Gavotte și Finale (Molto vivace)*, lucrarea stă mărturie pentru admirația compozitorului față de muzica lui Haydn și Mozart, dar și opțiunea pentru soluții ingenioase care confirmă apartenența sa la muzica modernă. Aflat în vacanța într-un sat de lângă Petrograd, în vara anului 1917, Prokofiev a scris simfonia (fără a avea un pian la dispoziție), în speranța că "muzica va suna mult mai natural". Elaborată în stil neoclasic, muzica simfoniei poartă amprenta personalității compozitorului și este îmbogățită cu limbajul specific utilizat de creatorul rus în *Concertul nr. 1 pentru vioară*

și orchestră. Prestația mai puțin convingătoare a primelor două mișcări a fost compensată de interpretarea cu vervă și fantezie a *Gavotei* și a *Finalului*; spectatorii au apreciat calitățile incontestabile ale acestei originale și valoroase creații simfonice.

În continuare, în compania orchestrei s-au aflat violonista **Cristina Anghelescu** și violistul **Teodor Coman**, care au susținut partitura solistică din *Simfonia Concertantă pentru vioară, violă și orchestră în Mi bemul major, KV 364* de **Wolfgang Amadeus Mozart** (1779). Compozitorul a elaborat numeroase concerte destinate instrumentelor de coarde; scrisese anterior *Concertone pentru două viori și orchestră* în Do major, KV 190, în dorința abordării unui concert cu mai mulți soliști. *Simfonia concertantă* este genul muzical care îmbină original elemente de concert și de simfonie, păstrând un profil independent. *Simfonia concertantă pentru vioară, violă și orchestră KV 364* este ultima lucrare de acest gen, ce marchează totodată etapa maturității artistice a autorului. Pe scena de concert a Sălii Radio, creația mozartiană a fost realizată cu fantezie, cu bun gust și cu dorința de a asigura diversitatea cuceritoare a conținutului ei expresiv și emoțional. Împreună cu dirijorul și orchestra,

soliștii au evidențiat cu măiestrie melodicitatea cuceritoare (care reliefează valențele operistice ale muzicii lui Mozart), precum și varietatea materialului tematic utilizat. Pe parcursul celor trei mișcări ale lucrării, publicul a admirat dialogul original al celor două instrumente soliste, precum și buna lor colaborare artistică cu orchestra și dirijorul. Dacă în prima mișcare, *Allegro maestoso*, am perceput preocuparea de evidențiere a frumuseții melodice, a ineditelor modulații și a pasajelor de virtuositate, în mișcare a doua, *Andante* (în do minor), soliștii au transmis un evantai bogat de imagini muzicale și stări sufletești, au redat cu sensibilitate acel "surâs printre lacrimi" caracteristic paginilor lirice mozartiene. În finalul *Presto*, am remarcat optimismul, verva și strălucirea sonorității instrumentelor soliste, aflate în colaborare artistică fructuoasă cu dirijorul și a orchestra. Cristina Anghelescu a etalat și de această dată dezinvoltura și virtuositatea caracteristice artei sale violonistice. Teodor Coman, interpret de înaltă ținută artistică, format în țară (ce activează de mulți ani în Franța ca solist al unor ansambluri renumite precum: *Orchestre National d'Ile de France* și *Orchestre National de France*, ca membru al apreciatului *Trio a cordes de Paris* și ca profesor la *Ecole Normale de Musique de Paris*), a impresionat publicul

Concert estival cu muzică de film

prin muzicalitatea și flexibilitatea discursului instrumental, prin acuratețea și noblețea expresivă a cântului său, prin frumusețea dialogului cu vioara solistă. La bis, interpreții au oferit publicului *Passacaglia* de G. F. Händel, în aranjamentul realizat de J. Halvorsen - lucrare spectaculoasă, care s-a bucurat de aprecierea entuziastă a publicului.

În partea a doua a programului, am avut bucuria să (re)ascultăm *Simfonia nr. 41 în Do major, KV 551 - "Jupiter"* de Wolfgang Amadeus Mozart, capodoperă a genului, care a influențat pozitiv creația compozitorilor de mai târziu. Simfonia *Jupiter*, datată Viena, 10 august 1788, încununează șirul simfoniilor lui Mozart. Titlul i-a fost atribuit de violonistul J.P. Salomon, datorită dinamismului fără egal și măreției pe care muzica le degajă, trăsături asemănătoare lui Jupiter, considerat a fi cel mai puternic și mai strălucitor dintre zei. Elaborată în patru mișcări: *Allegro vivace*, *Andante cantabile*, *Menuetto-Allegretto* și *Molto Allegro*, simfonia transmite un caleidoscop de imagini și sentimente, evidențiind în același timp capacitatea de esențializare expresivă a substanței tematice. Încă din prima mișcare, *Allegro vivace*, publicul a fost impresionat de contrastul sonor și expresiv prin care au fost conturate cele trei teme: prima, cu caracterul eroic, a doua, preponderent lirică, a treia, înzestrată cu multă noblețe și elan. Sub atenta coordonare a dirijorului, orchestra a evidențiat măiestria compozitorului în utilizarea modulațiilor, a imitațiilor și a originalelor dialoguri timbrale dintre partidele instrumentale. A urmat mișcarea a doua, *Andante cantabile*, cu noblețea expresivă și transparența de cristal ce caracterizează discursul muzical. În cadrul *Menuetului* (prevăzut cu trio), Mozart utilizează ingenios stilul imitativ prin intermediul unui canon la patru voci prezentat de instrumentele de suflat din lemn. Finalul capodoperei mozartiene, *Molto allegro*, considerat un

Coloana sonoră este de multe ori un bun comentator al acțiunii unui film, acțiune pe care o susține, o completează și comentează, sau, în alte cazuri, descrie și portretează personaje, idei, stări și momente cheie prin tehnica leitmotivelor. Fie că muzica a făcut celebru un film sau invers, cazurile în care coloana sonoră a părăsit cinematograful pentru sala de concert sunt numeroase. Marile instituții muzicale din lume prezintă periodic, poate mai mult în programele lor estivale, concerte cu muzică de film, având, cred, de fiecare dată, sălile pline și un succes răsunător. Este ușor de înțeles de ce. Acest tip de program atrage și publicul larg, care pășește rar într-o sală de concert, dar și tinerii (și chiar copiii), prin faptul că pot asocia cu ușurință muzica respectivă de... ceva. Sunt teme intrate în mentalul colectiv pe care nici noi, muzicienii, nu le putem întotdeauna plasa în filmul din care provin, deși le cunoaștem foarte bine. Sunt teme devenite *hit*-uri, cum ne place să spunem astăzi, pe care publicul se bucură să le audă în diferite contexte, pentru că, pur și simplu, le știu de undeva.

Orchestra Națională Radio a propus în 21 iunie un astfel de concert estival cu muzică de film, ultimul din stagiunea 2018-2019, și nu a dat greș. La pupitru s-a aflat **József Horváth**, dirijorul născut la Cluj-Napoca pe care îl urmărim frecvent în cadrul stagiunii de la Sala Radio, distins la Gala Premiilor Operelor Naționale din 2016 cu „Premiul pentru cel mai bun dirijor” pentru premierele derulate sub bagheta sa la cele două opere clujene. A fost o călătorie imaginară pe aripile unor cunoscute coloane sonore, purtând publicul prin stări emoționale dintre cele mai diverse - de la vervă, energie, elan tineresc până la melancolie, regret și însingurare, pe care le-am asociat cu acțiunea și parcursul personajelor din filmul respectiv, sau pur și simplu le-am trăit ca momente muzicale *per se*.

Titlul concertului de la Sala Radio a fost *Hooray for Hollywood*, o temă de film din anii '30 devenită emblematică pentru gala premiilor Oscar. Muzica lui John Williams, unul dintre cei mai mari compozitori din istoria filmului, a răsunat prin extrase sonore din *Lista lui Schindler* și *Jurassic Park*, cea a lui Ennio Morricone prin *Cinema Paradiso*, iar cea a regretatului compozitor James Horner, stins din viață în 2015 prin prăbușirea avionului pe care el însuși îl pilota, prin *Titanic*. „My heart will go on” a ridicat în Sala Radio cele mai multe telefoane mobile pentru a păstra o amintire din acest concert, sau poate pentru a posta un *story* pe rețelele de socializare, așa cum este astăzi în vogă. Am ascultat și muzica filmului *Jocul codurilor* (*The Imitation Game*) semnată de un compozitor francez a cărui popularitate a crescut vertiginos în ultimii ani, Alexandre Desplat. Nu a lipsit din program una dintre cele mai emoționante teme din genul western, *Cei șapte magnifici* (*The Magnificent Seven*), scrisă în 1960 de Elmer Bernstein, și nici muzica clasică pe care includerea în cinematografie a făcut-o și mai cunoscută, cum este cazul *Variațiunilor Enigma* de Edward Elgar, scrise de compozitorul englez în ultimii ani ai secolului 19.

Cred că nu doar publicului (în care copiii dirijau și ei din brațele părinților și bunicilor sau dansau pe teme preferate), ci și muzicienilor din Orchestra Națională Radio le-a plăcut acest program. Unul foarte potrivit pentru o zi de vineri, 21 iunie, de altfel cea mai lungă din an, reprezentând începutul verii astronomice. A fost un concert presărat cu emoție și energie prin care am pornit cu toții, cel puțin cu gândul, în vacanță.

Andreea KISELEFF

adevărat testament muzical de comentatori, este o concluzie a căutărilor compozitorului în domeniul limbajului simfonic; autorul realizează o sinteză originală a procedeelelor de exprimare tradiționale și moderne. În această mișcare, Mozart îmbină ingenios forma de sonată cu forma de fugă: astfel, tema principală a formei de sonată este în același timp subiect al formei de fugă. Prezentarea cu succes a Simfoniei *Jupiter* de către Orchestra de Cameră Radio, reprezintă în opinia mea un act temerar și o realizare artistică meritorie - având în vedere faptul că lucrarea este inclusă de obicei în repertoriul ansamblurilor simfonice mari. Sub atenta coordonare a dirijorului Olivier Robe, Orchestra de Cameră Radio a demonstrat pe lângă nivelul profesional superior al muzicienilor care o alcătuiesc, multă responsabilitate și pasiune în actul interpretativ.

Cronici de **Carmen MANEA**

Un decepționant *Il trovatore*

Miercuri, 26 Iunie 2019, la Opera Națională București
Giuseppe Verdi: *Il trovatore*

Regie, decor, costume, lumini: Mario De Carlo; asistent scenografie: Andreea Koch; asistent regie: Alex Nagy

Lucian Petrean (Contele de Luna), Apollonia Egyed (Leonora), Andrada Roșu (Azucena), Samuele Simoncini (Manrico), Marius Boloș (Ferrando), Antonela Barnat (Ines), Paul Lungu (Ruiz), Ciprian Pahonea (Mesagerul), Adrian Ionescu (Un țigan bătrân)

Orchestra și Corul Operei Naționale București (maestru de cor: Daniel Jinga)

Dirijor: Iurie Florea

În România, *Il trovatore* e prezentat, de multă vreme, numai în teatrele de operă din țară, în special în Ardeal, rezultat și al orgoliilor locale privind calitatea vocilor, căci

Manrico, folosind tonuri de culoare gri pentru prima și roșu pentru a doua. Scenografia a fost o variațiune pe aceeași temă a unor pereți laterali ornamentați, prezenți și în celelalte două producții, cea de la *Don Carlo* și de la *Tosca*. Dacă acolo era vorba de tablouri celebre care puneau la încercare snobismul și cultura generală a spectatorilor (Hieronimus Bosch, Caravaggio etc.), de data aceasta regizorul-scenograf-costumier-iluminator a ales să creeze el însuși în trei dimensiuni un mare leu, surprins într-o sculptură-instantaneu făcând un salt pe un perete metalic despica la mijloc (ceea ce părea să fi cauzat moartea felinei, tăiată de la jumătate). În rest, omniprezentul ecran din spatele scenei, folosit pentru proiecții ultradescriptive, a adăugat o cotă suplimentară de banalitate. Sub pretextul unei universalități îndoielnice a subiectului operei, conectat artificial la mituri și arhetipuri inexistente, De Carlo a profitat pentru a amesteca epoci și culturi, propunând spectatorului un periplu pe mai multe continente în ceea ce privește costumele romilor/soldaților lui Manrico și Azucena, aruncați într-un univers religios de sorginte bizantin-ortodoxă.

Și totuși, în absența oricăror referințe la vreo temă de dezbatere din societatea contemporană, acest ghiveci nu poate pretinde eticheta de *Regietheater*. Or, atunci, să ne amintim că acest Conte de Luna a existat și în realitate, un fiu nelegitim al regelui Martin I al Siciliei, participant activ într-un război civil pentru succesiunea la tronul Aragonului la începutul secolului XV. Dar precizia istorică nu e punctul forte al operei lui Verdi, care romanțează realitatea până la desfigurare, cu mult mai mult decât a făcut-o Schiller în *Don Carlo*. Drept urmare, nici De Carlo nu și-a bătut capul cu datele și faptele, amestecând lenș găselnițe regizorale peste un cadru lipsit de idei: apariția Azucenei ca o fantomă în timpul monologului lui Ferrando (reprezentat ca un infirm în scaun

opera lui Verdi are nevoie de o distribuție redutabilă în cele patru roluri principale, la care se adaugă și un bas impozant. Producțiile sunt rudimentare până la ridicol, spectacolele fiind salvate de invitarea unor artiști români cu carieră internațională (George Petean la Cluj sau Timișoara, Aurelia Florian și Carmen Topciu la Brașov). Capitala suferă de absența din repertoriu a *Trubadurului* de mai bine de un deceniu.

Anul acesta, stagiunea 2018-19 a Operei bucureștene a avut ca ultimă premieră de producție un nou *Il trovatore*. A fost a treia producție din istoria postbelică a teatrului, după cea istorică a lui Jean Rânzescu din 1958 și cea a debutului în operă a regizorului de teatru Alexandru Hausvater din 2007, dispărută rapid în războaiele de orgolii ale Operei Naționale București.

Dacă clasicismul lui Rânzescu e perimat, iar modernismul lui Hausvater e inacceptabil la București, acum a venit vremea stupidității. Autorul regiei e Mario De Carlo, regizorul de serviciu al teatrului, aflat la a patra producție într-un singur an. Faptul că *Il trovatore* e o operă dificil de pus în scenă din cauza unui libret încălțit și incredibil, populat de eroi unidimensionali, de ezoteric și romantism, în care acțiunea se petrece mai tot timpul în întuneric, nu e o scuză.

Soluția lui De Carlo a fost să împartă personajele în două tabere, cea a Contelui de Luna și cea a rivalului său,

cu roțile), apoi execuția acestuia în final prin supliciu la Fecioarei de fier, costumația de cadână a Leonorei, proiecția cu Iisus Pantocrator, sau harta Europei, părând o reciclare a unei recuzite din *Don Carlo*.

Însă *Il trovatore* este o operă din categoria *prima la musica*, de o vervă melodică fără echivalent în creația lui Verdi, etalând teme muzicale memorabile cât pentru mai multe opere. Cu alte cuvinte, un cântec de lebedă al romantismului de la mijlocul secolului XIX, reprezentând

pentru belcanto ceea ce *Semiramida* lui Rossini a însemnat pentru baroc. Arie senzaționale, scene întregi care pun la grea încercare abilitatea tehnică a fiecărui solist, trecând prin examen toate registrele vocale, duete superbe, ansambluri de o armonie perfectă, ba chiar și un cor, cel al nicovalelor, intrat în memoria colectivă a umanității.

Două luni separă *Il trovatore* de *La traviata*, unde Verdi își găsește adevărata vocație, aceea de a pune în muzică personaje cu o psihologie complexă, dar mai ales reală, în care orice spectator se poate regăsi la un moment dat. Aproape nimic din figurile paterne ale baritonilor verdieni (Germont, Rigoletto, Simon) nu se regăsește în Contele de Luna. Nimic din fragilitatea naivă a unui Alfredo, Don Carlo sau Gabriele Adorno nu există în Manrico, tot așa cum nici Leonora nu are nimic din Violetta, Desdemona sau Elisabetta di Valois. Singurul personaj în care dramele trecutului construiesc o personalitate pentru care poți simți empatie e Azucena, mezzosoprana primordială a unor Eboli sau Amneris de mai târziu. Dar frumusețea muzicii acestor personaje este uluitoare, de unde și butada lui Enrico Caruso, după care pentru un spectacol bun cu *Il trovatore* bun îți trebuie cei mai mari patru cântăreți din lume (celebrul tenor incluzându-se tacit în acest careu de ași imaginar).

Din acest punct de vedere, intențiile Operei Naționale București au fost clare în a încerca să aducă pe scenă o

În ordinea oficială a distribuției să începem cu Contele de Luna, Lucian Petrean. Baritonul importat de la Cluj, după ce a făcut o impresie bună în *Rigoletto*, în 2014, a abordat rolul în stilul de-acum devenit obișnuință: o voce sonoră dar condusă bezmetic printre nuanțele ariilor, cântând numai între *mezzo forte* și *fortissimo*. Noblețea personajului a lipsit cu desăvârșire, nici măcar latura marțială nefiind prezentă. Intrare în scenă cu o voce îngroșată în registrul median, dezechilibrându-se periculos în pasajul spre un acut împins cu efect doar în planul decibelilor, penalizând însă orice urmă de muzicalitate. Mai târziu, ascultând *Il balen del suo sorriso*, aveam senzația că acest conte cântă cu truculența unui Varlaam, călugărul vagabond din *Boris Godunov*, incapabil să execute ornamentația ariei, pentru ca, în *cabaletta* care urmează, Petrean să se abandoneze cu voluptate tuturor exceselor. Italienii au o expresie pentru acest stil de a cânta: *la scuola del muggito*.

Manrico a fost tenorul italian Samuele Simoncini, de anvergură limitată la teatrele comunale din Peninsula, cu excursii pe scenele balcanice. Spre deosebire de Petrean, știa ce trebuie să cânte, dar cu mijloace destul de limitate. Un timbru mai degradat uscat, o voce care nu susținea bine registrul acut, în care a forțat deseori. Un *Mal reggendo* oscilant, controlat destul de precar, însă toate resursele au fost păstrate pentru piatra de încercare a tenorului în această operă, aria *Di quella pira*, executată cu bravură (și cu Do-uri foarte scurte, sub ton). Dintr-o altă perspectivă însă, a fost singurul cântăreț care a păstrat o anumită politețe față de muzica lui Verdi, evitând s-o abuzeze, menținându-se în limitele unui bun gust greu de identificat la restul distribuției.

Azucena a fost însă versiunea feminină a Contelui de Luna. Andrada Roșu a cântat cu o vulgaritate ostentativă, abuzând de un vibrato copleșitor, dincolo de care nu se mai distingea mare lucru. Însă mezzosoprana de la Cluj a arătat și o mare lipsă de omogenitate vocală, cu mari probleme în trecerea spre vocea de piept, complet detașată de restul corpului vocal. La toate aceste dificultăți s-a adăugat un joc scenic de o liniaritate deplorabilă: mereu perplexă, cu ochii holbați și brațele ridicate, acest rol atât de complex a fost caricaturizat până la nivelul unui desen animat.

În fine, Apollonia Egyed a fost o Leonora de calibrul foarte mic. Soprana, tot din Cluj și ea, a ales să ignore cu bună știință toată coloratura rolului, cântând grelele scene din primul și ultimul act fără ornamentații, fără vibrato, fără nimic, plictisind plenar în plan vocal.

Să mai adăugăm un Marius Boloș, Ferrando de impact vocal, dar ratând muzicalitatea monologului din primul act, și un cor bun, în ciuda desincronizării de fosă (nicovalele au fost mereu în afara ritmului).

În toată această lipsă de gust generalizată, atât vizuală cât și vocală (excepția Simoncini confirmând regula), Iurie Florea a condus la fel de confuz. Dacă în primele măsuri a dat impresia unui simț al urgenței, accelerând în monologul lui Ferrando, dirijorul s-a urcat apoi într-un vehicul cu roți pătrate, exasperând prin rutină și lipsă de imaginație. Ce-i drept, n-a bubuit orchestra așa cum e moda la ONB în ultima vreme, însă repertoriul său foarte restrâns îi limitează experiența și inspirația până la punctul în care, dincolo de menținerea ritmului, restul devine neimportant.

Alexandru PĂTRAȘCU

distribuție principală de cea mai bună calitate în condițiile actuale, în care nu există programări pe ani de zile în avans, iar managementul instituției se află într-un interimat continuu din 2015 încoace. Din păcate, pe măsură ce premiera se apropia, am asistat la un adevărat spectacol al anulărilor. Mai întâi, încă de dinainte ca distribuțiile să fie anunțate, Carmen Topciu a declinat invitația de a cânta Azucena la premieră, din cauza unui conflict în calendarul artistei cu spectacolele de la Opera Australia în care cânta, în aceeași perioadă, rolul Giovannei Seymour din *Anna Bolena*. O pierdere grea, solista evoluând excepțional cu câteva săptămâni mai devreme în rolul Azucenei la Brașov. Apoi marele star Marcello Giordani, așteptat să revină după o criză vocală ce durează de câțiva ani, a anulat și el, totodată anulând și spectacolele cu *Turandot* de la Teatro Colón (dirijat de Christian Badea), care urmau premierei bucureștene. În fine, cu câteva zile înainte de premieră, am rămas și fără Leonora, Cellia Costea anulând și ea, apoi fiind scoasă din celelalte spectacole ale seriei. În locul unui vis, am revenit cu picioarele pe pământ, așteptând o distribuție din resursele locale ale scenei lirice românești, o distribuție care a dezamăgit fără rezerve, în mare parte din cauza repetițiilor insuficiente, dar și pentru că soliștii înlocuitori ignoră cerințele muzicale ale *Trubadurului*.

A fost odată ca niciodată

Miercuri seara (12 iunie) am fost la aniversarea Liceului de coregrafie „Floria Capsali” din București care a împlinit 70 de ani. O fi mult, o fi puțin, nu știu. Dar ce știu este că pe parcursul lor elevii, dar mai ales absolvenții lui, au oferit lumii întregi – și nu exagerez deloc – nespusă bucurie, nemăsurată frumusețe și nenumărate vise. Vise – pentru că asta produce el. Vise, care hrănesc sufletul și mintea, fără de care omul ar fi robot. Știu asta din propria-mi experiență. Pentru că am avut șansa să-i cunosc și să-i aplaud aici, acasă, sau pe scenele mari ale lumii pe majoritatea legendelor și

exprimat cum au putut ei mai bine. A mai cuprins și un fragment din baletul *Baiadera* de Minkus, la care invitați pentru a da viață rolurilor principale au fost prim soliști ai ONB, până nu demult și ei elevi ai acestui liceu. În ciuda lungimii lui, a unor stângăcii inerente, a unui filmuleț de prezentare total neavantajos și a golului lăsat de lipsa numelor sau măcar a fotografiilor acelor monștrii sacri, deloc puțini la număr, spectacolul a înduioșat publicul (părinți, profesori, invitați) atingându-și de fapt scopul. Eu adaug aplauzelor frenetice ale spectatorilor tradiționalul La mulți ani! pe care îl repet cu tot dragul și urarea de a privi înapoi atent la ce a fost odată.

Doina MOGA

Colegiului „Dinu Lipatti” – De la Centenarul Marii Uniri la aniversarea celor 70 de ani de existență

De-a lungul vremii, Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” din București și-a câștigat, prin munca depusă de generații întregi de profesori, prestigiul de care se bucură și în prezent la nivel național și internațional, absolvenți precum Angela Gheorghiu, Ileana Cotrubaș, Gheorghe Zamfir, Mihaela Martin sau Aurelian Octav Popa, aducând recunoașterea întregii școli de muzică din România la nivel mondial și conferind colegiului un loc de frunte printre acele instituții de învățământ ce au contribuit și contribuie la creșterea marilor personalități culturale autohtone și la promovarea valorilor artistice specifice spațiului românesc.

Tocmai prin prisma rolului avut în peisajul didactic și cultural de la noi, stagiunea artistică 2018-2019 a Colegiului

monștrilor sacri proveniți din el, absolvenți ai lui, din dubla calitate: cea de spectator fidel și critic, cât și cea de profesor al liceului în cauză. Este o școală de elită, grea, plină de privațiuni și farmec, forță și gingășie, care a îmbogățit prin evoluțiile reprezentanților ei, paleta emoțională a fiecărui spectator, fie el mic sau mare, cunoscător sau nu, a dat nerv și energie acolo unde erau în somnolență, a trezit fiori în cele mai înghețate ființe, a dăruit magie, bucurie, vis și a explicat muzica, acolo unde ea nu putea pătrunde altfel. A revărsat valuri de candoare, sensibilitate, forță magnetică și miraj, dublându-le cu un riguros și dificil limbaj tehnic și a făcut din fiecare generație a ei, portdrapelul școlii românești care și-a lăsat adânc întipărită amprenta în universul artistic mondial prin soliști, profesori, coregrafi sau fondatori de școli. Asta e performanța liceului. Cu asta se laudă și pentru asta îi urez La mulți ani! Sărbătoarea a avut loc la ONB, acolo unde îi era și locul. Pentru că scena și podeaua ei - sau a suratorilor de pe alte meridiane - reprezintă ținta și idealul fiecărui copil care-i pășește cu pioșenie pragul la început de drum. Aici, pe ea, visează și dansează toți. De aici, de pe ea, vor să arate ce știu, ce au învățat și spre ce tind.

Spectacolul s-a numit: GALA EXTRAORDINARĂ DE BALET A LICEULUI DE COREGRAFIE „FLORIA CAPSALI” și a fost compus preponderent din numere de recital, majoritare din baleturile clasice, dar și din partituri imaginative de dans modern și popular, arătând astfel baletul în cele mai importante genuri ale lui, totodată dezvăluind prin interpretarea lor, abilitățile tuturor elevilor școlii, care s-au

Național de Arte „Dinu Lipatti” a debutat sub semnul celebrării Centenarului Marii Uniri, prilej cu care după o frumoasă colaborare cu o remarcabilă orchestră din Germania a orchestrei simfonice a liceului, ansamblul de suflători condus de profesorul Marcel Pețanca a avut onoarea de a reprezenta România în cadrul manifestărilor dedicate Centenarului la Minsk, în Belarus, unde tinerii noștri muzicieni au susținut un concert ce s-a bucurat de un real

succes, prin care au fost promovate deopotrivă arta interpretativă și arta componistică românească de ieri și de azi. Continuând cu apreciatele prezențe ale Orchestrei simfonice în cadrul programului *Clasic e fantastic* organizat sub egida Filarmonicii bucureștene dar și ale unora dintre cei mai valoroși elevi în cadrul unor recitaluri organizate pe scenele importante ale capitalei, stagiunea Colegiului Național de Arte „Dinu Lipatti” s-a aflat după ianuarie 2019 sub semnul aniversării a 70 de ani de existență a liceului, marcate printr-o serie de evenimente ce au culminat cu deosebitul concert aniversar susținut în martie 2019 pe scena Ateneului Român unde i-am putut aplauda pe elevii reușiți în trei dintre ansamblurile colegiului: orchestra simfonică, orchestra de suflători și corul, pregătite cu rigurozitate de profesorii Nicolae Racu, Andrei Ștefan Racu, Marcel Pețanca și Lăcrămioara Pauliuc, dar și pe unii dintre celebrii foști absolvenți. În aceeași perioadă în care a avut loc concertul aniversar, elevii și profesorii colegiului au pregătit cu sârg și participarea la Olimpiadele de specialitate organizate în 2019 chiar de către Colegiul Dinu Lipatti, unde au fost obținute din nou rezultate deosebite atât de către dascălii cu experiență cât și de către cei mai tineri.

Nu în ultimul rând, privind retrospectiv stagiunea 2018-2019 a Colegiului Național de Arte „Dinu Lipatti” trebuie semnalate o serie de evenimente ce capătă caracter de tradiție deja precum Galele tinerelor talente, Galele olimpicilor, inclusiv o gală a olimpicilor la arta actorului, Săptămâna muzicii de cameră, în cadrul căreia elevii au susținut recitaluri la Universitatea Națională de Muzică din București sau Centrul Național de Artă „Tinerimea Română”, concertul de Crăciun al Orchestrei de suflători, concertele

a fost alături de cei care prin efortul depus și dăruirea dovedită pe tot parcursul stagiunii, au contribuit la succesul acesteia precum și la promovarea ofertei educaționale a celui mai prestigios colegiu cu profil artistic din țara noastră, care îi așteaptă cu programe tot mai atractive pe copiii și tinerii dornici să-și valorifice talentul muzical sau teatral pe băncile sale.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Școala Gimnazială de Arte „Iosif Sava” Șase decenii în slujba artei

Indiferent dacă urmează sau nu o carieră artistică, cel care posedă un bagaj de valori culturale și artistice încă din copilărie va avea mereu de câștigat, iar cel care pășește pe calea artei are nevoie de o călăuză care să-i insuflă principii, să-l învețe tehnici, structuri, stiluri și expresii. Nu de puține ori, un profesor poate să devină un fel de părinte care, cu răbdare și pricepere, ajută la devenirea unui om. Un loc ce de șase decenii a adunat numeroși astfel de „părinți artistici” este Școala Gimnazială de Arte Nr.1, aceasta purtând din anul 2005 numele reputatului muzician Iosif Sava, la rândul său un formator cultural prin intermediul emisiunilor sale de radio și televiziune.

Pentru a sărbători cei 60 de ani de existență, Școala Gimnazială de Arte „Iosif Sava” a organizat pe 16 iunie 2019 un concert în Sala Studio a Ateneului Român, protagoniștii acestui eveniment fiind actuali și foști elevi ai instituției, printre care și invitați speciali. Am avut bucuria de a observa

că interpreți precum Maria Timigeriu (pian), Julia Coteanu (violoncel), David Odovâncă (pian), Teea Tarnovețchii (pian) sau Ștefan Iordachi (violoncel) posedă o inteligență artistică încă din ciclul primar, totodată abordând și piese de dificultate. Aflați în etapa gimnaziului, Daria Vasile (pian), Paul Suci (violoncel) și Denis Flueraș (pian) și-au putut valorifica sensibilitatea în lucrări de Glinka-Balakirev, Ceaikovski și Brahms.

După cum a menționat actrița Călina Epuran în intervențiile sale antrenante de prezentare, Școala „Iosif Sava” încurajează participarea elevilor în formații camerale încă din primii ani de studiu, un exemplu fiind duo-ul violonistelor Mara Deaconescu și Sara Liță. Legătura dintre surorile Patricia (vioară) și Monica Coteanu (pian) s-a transpus și în plan muzical, iar pianistele Teodora și Ana Mîrza au oferit și un moment comic la sfârșitul *Dansului săbiilor* de Aram Hacıaturian. Naomi Liță (pian), Martha Liță (vioară) și Marta Mincu (violoncel) s-au reunit în formula de trio, explorând universul sonor baroc prin *Trio Sonata în si minor* de Jean-Baptiste Loeillet.

La concertul aniversar, foști elevi ai Școlii „Iosif Sava” au arătat cum studiile muzicale s-au transformat în profesie sau cum au lăsat o amprentă puternică asupra unor tineri care s-au îndreptat spre alte zone. Violoncelista Ioana Movileanu (elevă a Colegiului Național „Dinu Lipatti”) a conferit o veritabilă noblete sonorităților bachiene din *Arioso*, iar chitaristul Mihail Petre (student la Universitatea Națională de Muzică din București) a construit o atmosferă exotică datorită ritmurilor percusive și construcțiilor cu un iz subtil de jazz din *O noapte în Tunisia* de Roland Dyens. Deși actualmente masterand la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică, Eugen Dediu nu și-a abandonat

Orchestra de muzică populară sau masterclass-urile susținute printre alții de Wiliam Fong, profesor la prestigioasa Purcell School din Londra. De asemenea, activitatea artistică a liceului a fost întregită de recitalurile și concertele susținute deopotrivă de elevi și de profesori atât în țară cât și în străinătate, fiind de menționat frumoasele succese obținute de membrii tuturor catedrelor de specialitate: vioară și corzi grave, pian, canto clasic, muzică vocală tradițională și instrumente populare, suflători, studii teoretice, jazz-muzică ușoară, ansambluri și arta actorului.

Bucurându-ne ca în fiecare an și de emoționantul concert al absolvenților claselor a XII-a, trebuie să amintim de sprijinul de care s-au bucurat elevii și profesorii în pregătirea și organizarea evenimentelor menționate din partea noii echipe manageriale a colegiului, alcătuită din doamnele profesoare Venera Babeș și Veronica Sbenghe, care

trecutul muzical, fapt dovedit de interpretarea plină de dinamism a *Dansurilor românești* pentru pian de Béla Bartók. Ilustrând, pe de altă parte, profesionalismul cadrelor didactice ale Școlii „Iosif Sava”, violonista Diana Jipa a interpretat cu iscusință *Sonata a VI-a op. 24 pentru vioară solo* de Eugène Ysaÿe.

Din postura de invitat special al evenimentului, violoncelistul Andrei Ioniță a urcat pe scenă mai întâi alături de mai tinerii săi colegi care evoluaseră mai devreme, lor alăturându-li-se Alexandra Curcă, Valentin Simion și Ștefan Bobeico. În formula de octet de violonceli, aceștia au convins printr-o foarte bună colaborare pe parcursul unor pagini de Franz Schubert, Antonin Dvořák și Georg Goltermann, iar pe Andrei Ioniță l-am admirat însușindu-și spontan și cu succes conducerea muzicală.

Tot o fostă elevă a Școlii „Iosif Sava”, soprana Raluca Oprea a oferit publicului momente de sensibilitate și delicatețe, fiind acompaniată la pian de Verona Maier. Pe lângă stăpânirea tehnicii vocale, Raluca Oprea a acordat o atenție deosebită dicției atât lucrărilor în limba italiană (Francesco Paolo Tosti - *Sogno* și Giacomo Puccini - aria *O mio Babbino Caro* din opera *Gianni Schicchi*), cât și celei în limba franceză (Francis Poulenc - *Les Chemins de l'amour*).

Concertul aniversar al Școlii Gimnaziale de Arte „Iosif Sava” a fost încheiat de Andrei Ioniță printr-o matură demonstrație de măiestrie artistică. Tânărul violoncelist cu o carieră mondială nu lasă nici o notă la întâmplare, ci din contră, o trăiește pe fiecare la intensitate maximă, fără să neglijeze direcția discursului muzical. După *Fantasiestücke op. 73* de Robert Schumann și *Vocaliza* de Serghei Rahmaninov (lucrări ce i-au pus în evidență maturitatea muzicală), Andrei Ioniță și-a arătat și latura ludică prin *Dans țărănesc* de Constantin Dumitrescu, precum și prin bisul energic: *Black Run* de Svante Henryson.

Acest maraton muzical nu putea duce decât la concluzia că tinerii înzestrați cu talent, ghidați de profesori dăruți, pot realiza lucruri extraordinare. Convingerea mi-a fost întărită și de poza de final, când toți violonceliștii (mari și mici) s-au aflat pe scenă alături de profesoara lor, doamna Ani Marie Paladi. După 60 de ani, Școala Gimnazială de Arte „Iosif Sava” rămâne una dintre cele mai importante instituții de profil din țară și continuă cu pasiune șlefuirea și promovarea tinerelor talente.

Vlad-Cristian GHINEA

Pe scena Aulei Palatului Cantacuzino

Seară Enescu – Lipatti la Muzeu

În AULA Palatului Cantacuzino, în seara zilei de 12 iunie, a răsunat din nou muzica lui George Enescu și Dinu Lipatti, într-o alăturare devenită emblematică pentru un anume segment de compoziție românească din prima parte a secolului trecut - în speță lied, muzică de cameră (în unele formule) precum și lucrări dedicate pianului.

Ca și în precedentele sale proiecte găzduite de Muzeul Național „George Enescu”, baritonul Răzvan Georgescu a început prin rostirea unui argument pentru acest tandem de iluștri compozitori-interpreți, prezentați într-un program conceput și el în două părți: prima dedicată lui Lipatti, a doua lui Enescu. Răzvan Georgescu a reamintit câteva detalii biografice și opinii ale unor muzicologi citați în legătură cu locul fiecăruia din cei doi compozitori, ceea ce a avut darul de a reșeza liniile lor generale de portret, în completare venind și prezentarea succintă a celor trei co-interprete ale serii: pianista Mădălina Dănilă, flautista Ioana Bălașa și soprana Cristina Vasilache.

Programul LIPATTI a debutat cu un cunoscut diptic *Introducere și Allegro* pentru flaut – o lucrare finalizată în 1939, chiar pe 11 iunie, adică acum exact 80 de ani! După *Rubato* – cu duiosă melodică doinită și figurațiile quasi-contemporane –, mișcarea rapidă *Allegro (con brio)* este ca o arteziană de joc românesc articulat neoclasic. Iar interpretarea virtuoză de care s-a bucurat din partea Ioanei Bălașa a fost o luminoasă și mult aplaudată ‘aniversare-de-opus’.

Două lieduri – unul în mișcare lentă: *Les Pas (Pașii – versuri de Paul Valéry)* – cu soprana Cristina Vasilache, celălalt în mișcare rapidă, un *chanson: Le piano que baise une main frêle (Pianul care sărută o mână fragilă – versuri de Paul Verlaine)* cu Răzvan Georgescu – ne-au prezentat un Lipatti compunând cu lejeritate în linia stilistică franceză a deceniilor interbelice din secolul trecut.

Încheind prima parte, *Nocturna în fa diez minor* – una din cele *Trei nocturne franceze pentru pian* compuse de Dinu

Lipatti în 1939 – i-a dat pianistei Mădălina Dănilă ocazia-dublă de a crea un expresiv moment nocturnal și, în același timp, de a etala o sensibilă gamă de timbruri și nuanțe dinamice, într-o manieră consunând și cu pianistica într-atât de plastică a compozitorului-pianist.

Partea a doua a programului, dedicată “patriarhului muzicii românești” – cum l-a prezentat Răzvan Georgescu pe „Enescu, cel care a adus ambianța europeană în muzica autohtonă” – a inversat construcția primei părți, într-o simetrie în oglindă (pentru care ar fi putut fi o axă chiar tonalitatea fa diez minor comună celor două ȍpusuri pianistice...): o lucrare pentru pian, urmată de lieduri și o încheiere cu flaut și pian.

Răzvan Georgescu, Cristina Vasilache, Mădălina Dănilă, Ioana Bălașa

Sonata pentru pian nr. 1, op.24 nr. 1 în fa diez minor a fost terminată de George Enescu în 1924: o compoziție de amploare și complexitate la toate palierele, cu un limbaj armonic eteroclit ce lasă loc inserturilor cu tentă folclorică-românească – sonată pe care Mădălina Dănilă a realizat-o suveran, dând atenție dramaturgiei, urmărind cursivitatea mișcării primei părți (*Allegro molto moderato e grave*) și căutând tonuri cât mai diferențiate. Ritmul de *toccata* și melodica șerpuitoare a părții secunde (*Presto vivace*), culminând

emoțional cu desfășurarea elegiacă a părții finale (*Andante molto espressivo*) ne-au revelat un Enescu modern-contemporan și prin interpretare. Aici mă refer la experiența apreciată în ultimii ani pe care pianista Mădălina Dănilă a acumulat-o în domeniul muzicii contemporane.

Au urmat trei lieduri pe versuri de Carmen Sylva compuse de Enescu la 17 ani: *Reue (Căință)* – cu o scriitură așezată, potrivită textului cu tenta sa de tristețe sedimentată, admirabil interpretat de soprana Cristina Vasilache. Cu o melodică mai cromatică, tipică romantismului german târziu, liedul *Frauenberuf (Meserie de femeie)* l-a pus bine în valoare pe baritonul Răzvan Georgescu, care a subliniat cu subtilitate nuanțele mai lejere ale textului. Cei doi soliști au cântat apoi împreună *Junge Schmerzen (Dureri tinere)*, un duet cu o strânsă scriitură imitativă atât la voci, cât și la acompaniament (și aici contribuția pianistei fiind exemplar calibrată), care a încheiat acest concentrat episod liric enescian într-o notă de cantabilitate și emoție.

Tot o 'cantabilă emoție' a transmis și finalul concertului în dipticul *Cantabile și Presto* grație interpretării cuceritoare a flautistei Ioanei Bălașa, care, îndeaproape susținută la pian de Mădălina Dănilă, a găsit culorile instrumentale potrivite atât pentru caracterul expresiv-dolce (*Cantabile*), cât și pentru cel de strălucitoare agilitate (*Presto*).

În tot, un concert cameral interesant prin program și aplaudat îndelung de un public numeros, care a mulțumit astfel pentru interpretarea sensibilă și implicată a celor patru protagoniști.

Carmen CÂRNECI-CAVASSI

Muzică vocală de Carmen-Petra Basacopol

Muzeul Național George Enescu a organizat în seara zilei de 13 iunie 2019, la Aula Palatului Cantacuzino un recital având în program o selecție din creația pentru voce și pian a venerabilei compozitoare Carmen- Petra Basacopol.

Soprana Yolanda Constantinescu și pianista Inna Oncescu au realizat o spectaculară transpunere în sonor a paginilor componistice care le-au fost încredințate.

Yolanda Constantinescu este dezinvoltă în registrele grave și medii, pentru ca în acut să apară stridente pe care eu le-am văzut în expresia lor existențialistă și teatrală și cu efecte realmente reușite. Oricum nu ne găsim aici cu impunerea unor tehnici de belcanto.

Inna Oncescu, Yolanda Constantinescu

Pianista Inna Oncescu, născută la București în 1956, și rezidentă acum în Germania, se bucură în țara de adopție de o evidentă apreciere a condiției sale profesionale și artistice, în public, cât și în rândurile specialiștilor și presei de specialitate. Inna Oncescu, în timp, a fost distinsă cu numeroase premii la concursuri naționale și internaționale de interpretare muzicală, printre care Premiul II obținut la Concursul internațional de pian de la Caltanissetta, Italia. Din 2015 este Doctor în științe muzicale, iar în 2011 a obținut Bursa George Enescu pentru un stagiu de 3 luni la Paris.

Inna Oncescu, așa cum am văzut-o și cum am admirat-o în creația sa pianistică în acest recital, și-a conturat distinct rolul său de comentator cu o mare bogăție de inflexiuni, accente și game de policromie a lumilor și orizonturilor ideatice înscrise în muzica compozitoare omagiate și în suporturile de versuri alese pentru a fi la rândul lor astfel celebrate.

Sigur mai este la Inna Oncescu și un element formativ special care este rar de întâlnit chiar și la pianiști dintre cei mai mediatizați, și anume cântul eufonic de o anumită tensiune lirică despre care vorbea cândva și Chopin. Astfel pe Inna Oncescu am apreciat-o ca solistă cu întreaga sa fabulozitate de traiectorii, imagini și spații muzicale desprinse cu talent și artă de pe claviatură.

Primele piese din program au fost cele cuprinse în **Ciclul Psalmii lui David**, op. 84, și anume **Până când - Psalmul 13 -**, **Scapă-mă, Doamne -**, Psalmul 54 -, **Când te-am chemat, m-ai auzit -** Psalmul 4, **O cântare a lui David -** Psalmii 53 și 68 -, Carmen-Petra Basacopol a realizat aici o evocare muzicală de expresie puternică și emoție distinsă și destinată a acestor străvechi scrieri.

Din **Ciclul Imne II**, op. 93. am ascultat **Izvorul**, pe versuri de Ion Alexandru, din **Ciclul Meșterul Manole**, op.8, **Întrebări** pe versuri de Marin Sorescu și din **Ciclul Ofrande**, op.29 **Întoarcere**, pe versuri de Mariana Dumitrescu, compoziții în care este concentrată o întreagă fluentă ideatică și confluență afectivă, cu unii dintre marii poeți cu care compozitoarea a fost contemporană, dar care acum au trecut de mult dincolo.

Din **Ciclul Kyrie eleison** pe versuri de Paul Verlaine, op. 122, am avut plăcerea de a audia, cu textul original în limba franceză, poezia **La mer est plus belle**, în care Carmen-Petra Basacopol a acordat prioritate frumuseții emisiilor sonore și unui farmec inefabil.

Din **Ciclul Îngerul a strigat**, op. 96, pe versuri sacre, am ascultat **Axionul Îngerul a strigat** o creație relevantă în care compozitoarea a ilustrat preocuparea sa pentru acel crez, ca să-l citez din nou pe Paul Verlaine, care spune **Aștept ecoul însăși măreției mele**.

Pomule, copacule, pe versuri de Nichita Stănescu din **Ciclul Căntece naive pentru Nichita**, op. 102, **Către greier**, din poezia greacă, Anacreon, din **Ciclul căntece naive** op. 146, **Lupii**, pe versuri de Mariana Dumitrescu, op.85, **Perspectivă** pe versuri de Marin Sorescu sunt pagini componistice de o eleganță trașantă și ca întotdeauna la Carmen-Petra Basacopol, o atitudine distinctă și o ferventă pledoarie pro domo pentru mari nume ale poeziei românești.

În acest context, ne-am întâlnit din nou cu poezia lui Nichita Stănescu transpus muzical în **Ciclul Căntecele vieții**, op. 53 cu titlurile **Rău de frumusețe** și **Emoție de toamnă**, muzică în care a vibrat farmecul simplității înțelepte.

Din **Ciclul Iadul pe pământ**, op.125 pe versuri de Ioan Bogdan Ștefănescu, am urmărit cu interes

piesele **Sentiment** și **Pasărea de foc**, care, componistic au fost corolate de un frumos efect sonor.

Ultimele compoziții din programul acestui recital au avut grandoarea lor grupând un set de importante pagini poetice înveșmântate sonor cu măiestrie și în spectaculare întruchipări de melos esențial de Carmen-Petra Basacopol, și acestea au fost **La steaua** și **Peste vârfuri**, op. nr. 2 de Mihai Eminescu și liedurile pe versuri eminesciene postume **Nu e steluța**, **Din cerurile albastre**, **Prin nopți tăcute**, apoi **Noiembrie** pe versuri de Lucian Blaga, din **Ciclul Triptic**, op.79, **Primăvară** și **Psalm** de Ion Alexandru din **Ciclul Imne I**, op. 65, și **Zorile își mână cerbii de foc** pe versurile poetei Mariana Dumitrescu.

Acest recital prefațat admirabil prin scurta alocuțiune rostită de compozitoarea doctor, Carmen Cârnci, coordonatoarea stagionii Muzeului Național George Enescu s-a înscris în succesiunea unor manifestări muzicale de excepție și care tot atât de bine s-ar fi putut desfășura în sălile de recital și de concert ale Filarmonicii de stat George Enescu și sub sigla acesteia.

Asta denotă faptul ca la Aula Palatului Cantacuzino prezențele artistice concurează cu succes crescând legendara scenă de concert a Ateneului Român.

Silvan Negruțiu, un pianist de mare artă

În seara zilei de 14 iunie 2019, la Aula Palatului Cantacuzino din București a avut loc recitalul pianistului Silvan Negruțiu, un muzician de o extraordinară constituență morală și estetică și, în sens foarte larg, culturală.

Temperamentul său artistic este cuceritor, iar condiția sa instrumentală este realmente admirabilă.

Întregul program s-a desfășurat în emoția publicului de a se fi întâlnit cu unicitatea de valoare o dată cu sentimentul intensei satisfacții de a-l întâlni,

de a-l asculta și de a-l admira pe acest pianist de adevărată revelație.

Silvan Negruțiu este un pianist uluitor și credibil, cu o impetuoasă bogăție imaginativă și cu vigoarea strălucirii pe

care o acordă, inteligent și sensibil, paginilor componistice pe care le interpretează.

Virtuozitatea, viteza, precizia și splendoarea sunetului său pe claviatură se înscriu fără îndoială într-o realitate supra existentă.

Silvan Negruțiu a început să cânte la pian de la vârsta de 7 ani, sub îndrumarea profesoarei Emilia Baziotis la Liceul de Artă din Târgu Mureș, apoi cu profesoara Magda Stănescu a Liceul de muzică Dinu Lipatti din București. A absolvit Universitatea Națională de Muzică din București, unde a studiat cu profesorul Viniciu Moroianu. A obținut Diploma de Master în interpretarea muzicală de la Academia regală Irlandeză de muzică și, a fost distins de Universitatea din Dublin cu o foarte importantă distincție de excelență în muzică.

După anii petrecuți în Irlanda, el s-a stabilit în Statele Unite ale Americii, unde și-a finalizat studiile doctorale la Conservatorul Universității din Shenandoah, statul Virginia. De asemenea, el și-a aprofundat studiile pianistice cu personalități pedagogice de mare prestigiu academic în acea parte a lumii.

Silvan Negruțiu este invitat frecvent de filarmonici și de instituții muzicale celebre din Statele Unite, din America de Nord și de Sud, din Europa, din Asia, inclusiv din China și Japonia pentru a susține recitaluri și concerte, în compania unora dintre cei mai mediatizați șefi de orchestră.

Silvan Negruțiu s-a confirmat paralel și ca profesor de pian, având elevi care sunt cunoscuți și apreciați în viața muzicală internațională.

Pe acest pianist de artă mare, publicul de la Aula Palatului Cantacuzino l-a admirat în programul care a debutat cu **Sonata în Re major** op. 10 nr. 3 de Ludwig van Beethoven, realizată cu forță într-o atmosferă de grație, ca simbol al triumfurilor spiritului asupra demotivațiilor și apatizărilor de toată felurimea.

Suita a treia pentru pian op. 6 nr. 1 de Constatin Silvestri, cu părțile **Preludio**, **Dueto**, **Capriccio**, **Notturmo**, **Danze sacre** și **Baccanale** a fost redată într-o viziune de teatru muzical cu figurații și episoade vii, cu imagini distincte, într-o lume cu speciala sa rațiune de a fi.

Silvan Negruțiu a excelat în punerea în operă a acestei partituri și asta cu atât mai mult cu cât și Constantin Silvestri a fost un pianist redutabil.

Un moment de vârf în acest recital de vârfuri pulsatorii a fost **Sarabanda** din **Suita pentru pian în Re major** op. 10 de George Enescu celebrată de Silvan Negruțiu cu timbrele unei orgi de clopote cu ecou răsunător la porțile cerului și dincolo de ele.

Am ascultat în continuare **Dansurile argentinene** de Alberto Ginastera, o lucrare despre care îndrăznesc să spun că a fost în primă audiție absolută.

Dansul bătrânului negustor, **Dansul fetei frumoase**, **Dansul călărețului nebun**, s-au derulat fiecare cu o risipă în marea de energii în contextul cărora Silvan Negruțiu s-a profilat ca un magistrul.

A existat și un bis... **O horă din Ardeal** de Ciprian Porumbescu ascultată de cei prezenți într-o în lumina a ceea ce se numește a fi o **restituție**.

Acest recital s-a conturat ca eveniment muzical important, determinat și după ultimele note auzite și după ultimele aplauze am rămas cu dorința de a-l revedea pe Silvan Negruțiu poate și în una dintre edițiile Festivalului Internațional George Enescu.

Ar fi frumos.

Cronici de **Mircea ȘTEFĂNESCU**

Concursul Marele Premiu – Gala ediției XXIV

Vineri, 14 iunie 2019 am fost prezent la Gala Concursului Marele Premiu organizat de Palatul Național al Copiilor în două mari secțiuni: cea dedicată interpretării muzicii vocale, destinată elevilor din toate ciclurile de învățământ preuniversitar și cea instrumentală ce se adresează copiilor de până în clasa a VIII-a inclusiv, care reprezintă și partea devenită deja tradiție a concursului desfășurat la mijloc de iunie. Cu ocazia evenimentului ce a marcat finalul concursului instrumental, mi-am reamintit de rândurile scrise cu prilejul unui alt astfel de moment și m-am decis să reiterez necesitatea de a conștientiza rolul important al educației muzicale în formarea tinerilor, fie că vorbim de cea de tip specializat ori de cea de masă. Prin însușirea valorilor și principiilor transmise de muzica de diverse tipuri, un tânăr își poate îmbogăți educația și descoperi latura artistică, sensibilă fără de care nici un tip de personalitate nu este complet conturat, echilibrul între știință și artă, între rigoare și sensibilitate fiind deosebit de important.

Tocmai de aceea, profesorii Oana Pârvu și Stelian Coman, coordonatori și ai acestei a XXIV-a ediții a Concursului Marele Premiu, merită apreciați pentru efortul depus în organizarea evenimentului și strădania de a-l menține printre concursurile reper ale vieții muzicale bucureștene în ciuda unui suport financiar precar, valoarea celor premii confirmând viabilitatea proiectului și necesitatea existenței sale. Și pentru că am amintit de premii, la capătul mai multor etape jurizate cu maximă rigurozitate de specialiști recunoscători în domeniu, Concursul Marele Premiu și-a desemnat ierarhiile finale ale secțiunilor, câștigătorii trofeelor și ai Marelui Premiu fiind dezvăluiți în cadrul unei frumoase gale în cadrul căreia i-am putut asculta pe câștigătorii merituosi: Orchestra de cameră a Școlii de muzică nr. 5 (secțiunea Muzică de cameră/școli și licee de muzică), Lavinia Câmpeanu – Palatul Național al Copiilor (secțiunea Pian), Dimitri Dumitraș – clasa a VIII-a, Școala gimnazială de arte nr. 2 (violă – secțiunea Corzi grave), Ioan Năstase – clasa a VIII-a, Palatul Național al Copiilor (block-flute – secțiunea Clape și Instrumente tradiționale), Cristian Ionuț Petrișor – clasa a VII-a, C.N.A. „Dinu Lipatti” (clarinet – secțiunea Suflători/Percuție), Valențiu Constantin Grigorescu – clasa a VII-a, C. N. M. „George Enescu” (pian – secțiunea Pian - școli /licee de muzică), Orchestra de Cameră „Adagio” a Palatului Național al Copiilor (secțiunea Muzică de cameră – palate/cluburi) și Zhang Na Na – clasa a VIII-a, C. N. M. „George Enescu” (vioară – secțiunea Vioară). Subliniind calitatea artistică de bun nivel a celor două orchestre prezente în gală, dintre câștigătorii individuali i-am remarcat pe Lavinia Câmpeanu, sigură și cu o bună tehnică pianistică dovedită în *Malaguena* de Ernesto Lecuona, Cristian Ionuț Petrișor cu un suflu curat și suplu și un sunet destul de bine conturat evidențiate în *Concertul nr. 10* părțile I și II de J. Stamitz și mai ales pe cei doi câștigători, Dimitri Dumitraș convingător în primele două părți ale *Sonatei a III-a* de G. F. Handel și în mod deosebit, Zhang Na Na, care deși abia a terminat clasa a VIII-a a dovedit în interpretarea *Horei de concert* de Gh. Neaga certe calități interpretative ce o recomandă pentru o posibilă carieră solistică.

Având încă în minte evoluția micuței de origine chineze, am plecat de la Gala celei de-a XXIV-a ediții a Concursului Marele Premiu plăcut surprins de nivelul artistic superior al premiaților chiar comparativ cu ediția precedentă și în același timp convins o dată în plus că astfel de concursuri pot reprezenta poate cele mai bune modalități de selecție a celor mai buni elevi dintre cei buni în vederea atingerii unor performanțe artistice de înalt nivel prin care aceștia pot accesa o posibilă carieră în lumea muzicală autohtonă și nu numai.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

În țară

Recital-eveniment de muzică românească contemporană de cameră la Ploiești

După o prea îndelungată pauză în care muzica românească simfonică și de cameră este absentă – cu mici excepții - din programele săptămânale ale instituțiilor muzicale de concert, în seara zilei de miercuri, 12 iunie a.c., pe scena din Sala mică a Filarmonicii „Paul Constantinescu” din Ploiești, afișul a invitat iubitorii mării și adevăratei muzici, să ia parte la un recital de muzică de cameră susținut de prestigiosul Cvartet Gaudeamus al Filarmonicii de Stat „Gh. Dima” din Brașov.

După cum se știe, această remarcabilă formație muzicală de concert a apărut pe harta muzicală a României în capitala istorică a țării, respectiv Municipiul Iași, spre sfârșitul secolului trecut, respectiv în anul 1986, beneficiind de sprijinul și îndrumarea reputatului șef de orchestră și profesor universitar Ion Baciș și a excelentului Cvartet Voces. După un program serios de repetiții, Cvartetul Gaudeamus alcătuit din cei mai talentați tineri interpreți, a început să

prezinte concerte atât în Municipiul Iași, dar și în alte localități din țară, cu deosebire acolo unde se organizau festivaluri și stagii camerale.

Prima apariție în fața publicului brașovean a avut loc în 1988, când Cvartetul Gaudeamus a obținut și Premiul I la Concursul de Interpretare pentru Cvartete Studențești din cadrul Festivalului Internațional de Muzică de Cameră, aflat atunci la Ediția a XIX-a. Din acest an, au continuat alte importante prezențe la concursurile naționale și internaționale încununate cu valoroase premii, printre care amintim Premiul Special al Juriului la Concursul Internațional de Cvartet de Coarde Mozart – Salzburg, Austria 1995, Premiul II la Concursul Internațional de Muzică de Cameră – Vincenzo Bellini – Italia, 1995, Marele Premiu la Concursul Internațional de Muzică de Cameră – San Bartolomeo cel Mare, Italia, 2000 ș.a.

Membrii Cvartetului Gaudeamus s-au perfecționat la diverse cursuri de măiestrie susținute în Salzburg (Austria), Londra (Marea Britanie) etc.

Repertoriul Cvartetului s-a îmbogățit treptat, cuprinzând acum peste 200 de lucrări din patrimoniul muzicii universale – respectiv din toate marile epoci, școli și stiluri muzicale, începând cu Luigi Boccherini și Joseph

Haydn până la cei mai reprezentativi compozitori români din perioada actuală.

Gaudeamus Cvartet se numără printre puținele formații muzicale ale genului, care a reușit să interpreteze în trei ediții Integrala cvartetelor de coarde de Beethoven (Iași, Brașov, Genova).

Pretutindeni în țară și în răsunătoarele turnee întreprinse în țări cu recunoscute tradiții muzicale: Marea Britanie, Franța, Japonia, Italia, Germania, Austria, Spania, Turcia, Slovacia, Polonia, Bulgaria, Croația, Olanda, Suedia, Rusia ș.a., artiștii români au fost unanim apreciați de public și presa străină de specialitate.

Cvartetul Gaudeamus

Un rol special în activitatea Cvartetului Gaudeamus revine numeroaselor înregistrări pe CD, realizate anual în țară și străinătate, începând din 1999.

Din anul 1992, Cvartetul Gaudeamus a devenit o formație profesionistă de concert a Filarmonicii „Gh. Dima” din Brașov. În prezent, din această excepțională formație muzicală, fac parte: **Lucia Neagoe** – vioara I, **Raluca Irimia** – vioara a II-a, **Leona Varvarichi** – violă și **Ștefan Neagoe** – violoncel, soliști concertiști ai filarmonicii din Brașov. Aici este o prezență permanentă și activă în viața artistică a Brașovului atât prin concertele din cadrul Stagiunii camerale a filarmonicii, dar și prin contribuția sa la promovarea și dezvoltarea culturii românești și universale.

Sesizând lipsa acută a muzicii simfonice și camerale românești din programele concertelor filarmonicilor și orchestrelor simfonice din întreaga țară în special după 1990, membrii Cvartetului Gaudeamus a hotărât să realizeze în actuala stagiune un program special, cuprinzând o seamă de opusuri muzicale de referință din creația mai nouă a unor nume dintre cele mai sonore din muzica românească contemporană, printre care amintim – în ordinea din afiș: **Roman Vlad** – compozitor și pianist, cercetător științific dr. la Universitatea Națională de Muzică din București, născut la 11 octombrie 1982 (cu lucrarea *Vibrații*), **Dan Dedi** – compozitor și muzicolog, prof. univ.dr. și președinte al Senatului Universității Naționale de Muzică București (cu lucrarea *Cvartetul nr. 6 „Axis”*), **Ulpiu Vlad** – compozitor, muzicolog și prof. univ.dr. UNMB, vicepreședinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România n. 27.I.1945 în localitatea Zărnești din județul Brașov, (cu lucrarea *Sonorități din flori albastre*); **Adrian Pop** – compozitor, muzicolog și prof. univ. dr. la Academia de Muzică „Gh. Dima” din Cluj Napoca, cu lucrarea *Pas de Quatro*), **Adrian Iorgulescu** – compozitor,

muzicolog, prof. univ. dr., președinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (cu lucrarea *Cvartetul nr. 5*).

Studiind cu dăruire și profundă preocupare dificilul repertoriu pe care l-au ales, cei patru renumiți artiști ai arcușului au izbutit să pună în valoare conținutul fiecărui opus, așa cum a fost gândit și redat prin discursul muzical și limbajul nemuritor al marelui și adevăratei muzici.

Asistența – care a ocupat în totalitate locurile din sala pusă la dispoziție de către Filarmonica ploieșteană – din care a făcut parte și mulți din publicul ce frecventează anual cele 30-40 de manifestări muzicale realizate de către Muzeul Memorial „Paul Constantinescu” din Ploiești a răsplătit, pe bună dreptate, incontestabilul talent și măiestria interpretativă a celor patru protagoniști aflați deja în rândurile artiștilor instrumentiști consacrați.

Apreciam în mod deosebit contribuția Institutului Cultural Român – autoritate ce a acordat suportul financiar pentru realizarea creațiilor componistice și susținerea concertului la care ne referim, definindu-se astfel ca partener de prestigiu al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România.

Binemeritele aplauze și aprecierile exprimate de mulți dintre cei prezenți, au avut darul de a stimula și înnobila pe artiștii brașoveni în această frumoasă misiune socială, menită a înfrumuseța viața noastră contemporană în drumul spre mai bine al muzicii românești.

Sperăm ca exemplul Filarmonicii „Gh. Dima” din Brașov, care a constituit cu mulți ani în urmă o formație specială pentru concertele și recitalurile de muzică de cameră să fie preluate și de celelalte instituții similare din țară, astfel încât acest bogat patrimoniu de lucrări de muzică de cameră să fie cât mai bine pus în valoare prin concerte special organizate în cadrul unor stagiuni de muzică de cameră.

AI. I. BĂDULESCU

Remarcabil recital de muzică și poezie – la Constanța

În 15 iunie - ziua în care se împlinesc 130 de ani de la dispariția marelui poet național Mihail Eminescu, a avut loc la Constanța un regal de poezie și muzică, sub genericul *Emoții și idei*, organizat de poetul - prof. univ. dr. Octavian Dumitru Unc, membru al Uniunii Scriitorilor din România, unul dintre cei mai renumiți chirurghi ai medicinei constănțene. Personalitate culturală complexă, mare iubitor de muzică, Octavian Unc, fost membru în renumitul cor Vox

Octavian Dumitru Unc, Claudiu Bleont, Alexandru Chiriac, Ștefan Petrescu, Mirela Klein

Jubileul Antifonia - 50

Maris dirijat de Boris Cobasnian, a reunit în frumoasa Sală a Muzeului de Artă, muzicieni și actori care au avut meritul de a pătrunde la sufletul auditoriului, realizând un act artistic memorabil: violonistul Ștefan Petrescu (SUA), baritonul Alexandru Chiriac, pianistul Niculaie Văraru, actorii Mirela Klein și Claudiu Bleonț.

Poeziile de o mare sensibilitate ale poetului Octavian Unc, recitate de actori a căror măiestrită rostire a transmis publicului o gamă variată de sentimente și mesaje, au fost însoțite de muzica compozitorilor Richard Wagner, Vincenzo Bellini, Astor Piazzolla, Ricardo E. Goytea, Saul Consentino, Osvaldo Tarantino, Juan Maria Solares, Fabian Perez Tedesco, Rodolfo Falvo, Ciprian Porumbescu, Alexandru Chiriac.

Violonistul Ștefan Petrescu a impresionat auditoriul cu măiestria sa. Absolvent al Conservatorului *George Enescu* din Iași, s-a stabilit din anul 1989 în Statele Unite, desfășurând o activitate laborioasă în calitate de solist, Concertmaestru la *Nashville Symphonie* și la Filarmonica din Tennessee. A susținut numeroase concerte în calitate de solist în România, Ungaria, Franța, Elveția, Italia, Columbia, SUA. A înregistrat pe compact discuri lucrări de Antonio Vivaldi, Johann Sebastian Bach, Max Bruch, Vaughan Williams, Christian Sinding, Astor Piazzolla, precum și propriul său Concert pentru vioară.

Tânărul bariton Alexandru Chiriac, absolvent al Universității de Muzică din București, a fost discipolul regretatei profesoare Nora Enăchescu.

Vocea sa cu un timbru de mare expresivitate s-a impus în competiții internaționale de prestigiu: în anul 2015 a obținut Premiul I și Premiul *Melos* la cea de-a VI-a ediție a Concursului Internațional de Canto *Vox Artis* de la Sibiu, organizat de renumitul bas Theodor Coresi, iar în 2017 - Premiul I, la Festivalul Internațional de Canto *Virginia Zeani*, de la Târgu Mureș.

În cronică intitulată *Mozaic muzical cu surprize* (2014) la Concertul susținut la Ateneul Român de Orchestra Medicilor, regretata Anca Florea semnală apariția unui nou talent: „un tânăr bariton extrem de promițător - Alexandru Chiriac, căci despre el este vorba, în ultima arie a Marchizului de Posa din opera *Don Carlo*, a etalat un glas amplu, calitativ și bine condus, cu intenții expresive subliniate, în ciuda lipsei sale de experiență”.

Un an mai târziu, aceeași Anca Florea, în cronică concertului susținut la Peleş de către studenți ai UNMB remarcă: Alexandru Chiriac, bariton care, la 26 de ani, etalează un glas generos, cu date naturale remarcabile, bine condus și reliefat, demonstrând, în ariile din *Nunta lui Figaro* de Mozart și *Evgheni Oneghin* de Ceaikovski, o înțelegere și o expresivitate deosebită, conferind sens și culoare fiecărui cuvânt, fiecărui accent. O surpriză extrem de plăcută, având toate premisele unei cariere importante”.

Alexandru Chiriac este un remarcabil interpret de române, în anul 2013, obținând Trofeul și Premiul Special oferit de postul de Radio - *România Cultural* la Festivalul *Crizantema de Aur* de la Târgoviște.

Într-un crescendo emoțional, finalul recitalului a impresionat prin recitarea celor două poeme ale poetului Octavian Dumitru Unc: *Tata și Rugă pentru încă o dată*, însoțite de interpretarea de o mare sensibilitate a baritonului Alexandru Chiriac: *Dacă mai ai o mamă* și a psalmodiei *Eli, Eli Lama Sabachtani*.

A fost o după-amiază magică la care a participat un public numeros, care timp de două ore și jumătate a vibrat alături de muzicieni și actori, navigând în minunata lume a poeziei și a muzicii.

Mariana POPESCU

În perioada 29-30 iunie, la Academia de Muzică “Gh. Dima” din Cluj Napoca a avut loc o manifestare de suflet dedicată excelenței în arta corală contemporană: aniversarea a jumătate de secol de la înființarea corului academic ANTIFONIA, din inițiativa și sub bagheta Prof. univ. dr. Constantin Rîpă. A fost înființat în anul 1969 cu misiunea de a cânta muzica modernă și contemporană românească și universală.

Conform bilanțului realizat de dirijorul Constantin Rîpă, pe parcursul deceniilor de activitate, corul *Antifonia* „a prezentat în mari concerte din marile festivaluri românești și ale Europei, peste 1000 de lucrări muzicale de peste circa 150 de compozitori români și universali, majoritatea în primă audiție. A câștigat 9 premii întâi la Festivalul Cântarea României (1977-1986) și 14 premii internaționale în concursuri prestigioase ca: Haga-Olanda (2 premii), Spittal-Drau Austria (2), Lindenhofshausen-Germania (2),

Constantin Rîpă

Arezzo-Italia (1), Moddlesborough-Anglia (3), Neerpelt-Belgia (4).” Corul Antifonia a colaborat direct cu cei mai mari compozitori din a doua jumătate a sec. al XX-lea, români și străini, unii dintre aceștia compunând piese dedicate acestui cor. Corul Antifonia a cântat în compania unor mari orchestre din România și din Europa, sub bagheta unor prestigioși dirijori români și străini, fiind instruit întotdeauna de Dirijorul Constantin Rîpă. În anul 1984 Electrecordul a realizat primul și singurul disc dedicat integral Corului Antifonia, disc ce se constituie în document al excelenței în arta muzicii corale, necesitând reeditarea sub formă de CD.

Programul bogat și variat al **Jubileului Antifonia 50**, ce s-au desfășurat pe parcursul a două zile, a transmis tuturor un mesaj de mare actualitate: **corul Antifonia** a slujit și va sluji cu abnegație muzica pe care puțini o înțeleg și o promovează, muzica de avangardă, ce va fi mereu muzica zilelor noastre, în toate vremurile.

În prima zi, **sâmbătă, 29 iunie**, au fost programate două activități fundamentale de remember în spiritual Antifoniei. Primul moment, impresionant și plin de amintiri de suflet, a fost **“Sosirea și întâlnirea Antifoniștilor”**. După salutul de bun venit, Dirijorul Constantin Rîpă a făcut prezența generațiilor și a rememorat începuturile corului Antifonia, în anul 1969, când, asistent universitar fiind la Conservatorul de Muzică “Gh. Dima”, a avut inițiativa înființării unei formații corale de avangardă, profilată pe interpretarea creației muzicale contemporane. A insistat

asupra importanței și unicității acestui cor de cameră în peisajul coral românesc și internațional, subliniind performanțele Antifoniei în interpretarea unor partituri contemporane considerate de muzicieni reputați pe plan interanțional a fi imposibil de interpretat, în primă audiere absolută, la un nivel artistic excepțional. Pledoaria PROFESORULUI a fost susținută și de vizionarea filmului documentar dedicat de prof. Sorin Văcar *Antifoniei* (<https://www.youtube.com/watch?v=nEwcSXwKfZw>), o retrospectivă convingătoare a parcursului său artistic, susținută de imagini documentare.

Dupăamiază a fost **Repetiția**, unica repetiție a *Antifoniei reunite* sub bagheta dirijorului Constantin Rîpă pentru pregătirea **Concertului aniversar**. Memoria școlii corale dobândită în anii studenției s-a reactivat repede odată cu spiritul de echipă al antifoniștilor, acel spirit artistic coagulant alimentat de dragostea lor de muzică, de dorul de a cânta din nou piese interpretate odinioară în concertele Antifoniei și de aspirația la o interpretare de calitate ca altădată. Toate la un loc au concentrat toată atenția

Antifoniei în funcție de obiectivele artistice vizate de dirijor și de tipul de repertoriu abordat. *Prima etapă* (1969-1978) reprezintă eforturile înființării corului Antifonia de către asistentul universitar vizionar Constantin Rîpă și primele concerte; *Etapă a II-a* (1979-1982) cuprinde anii consacrării prin cucerirea scenelor festivalurilor corale europene; *Etapă a III-a* (1982-1985) este cea a ascensiunii artistice prin părăsirea terenului competițional și orientarea spre concerte și Festivalurile Internaționale. *Etapă a IV-a* (1986-1989) este perioada comunistă a granițelor închise, cu frustrările pe care le-a produs, iar *Etapă a V-a* (1989-1999) este perioada postcomunistă de promovare, în turneele din toată Europa, a muzicii românești de tradiție bizantină și a marile opusuri ale muzicii moderne și contemporane universale. *Etapă a VI-a*, a noului mileniu, este ultima etapă concertistică din activitatea Antifoniei, dedicată interpretării unor lucrări vocal-simfonice monumentale, după care s-a lăsat cortina. Urmează ca un (o) antifonist(ă) universitar(ă) curajos să preia bagheta dirijorală de la Maestrul Constantin Rîpă și să reactiveze ANTIFONIA prin noile generații de studenți.

Concertul aniversar a fost cel de-al doilea moment al zilei de duminică, fiind deschis prin alocuțiunile reprezentanților rectoratului AMGD și ale invitaților prof. univ. dr. Constantin Rîpă. Primul moment din concert a constat într-un microspectacol intitulat **"Singurătate"**, realizat de studenții anului I canto ai AMGD sub îndrumarea și în regia conf. univ. dr. Ina Hudea. Programul a cuprins lieduri de Tiberiu Brediceanu, Sabin Drăgoi și Sabin Păutza, alternând cu poezie de Eminescu, Minulescu, Blaga și Marin Sorescu. Interpreții Amelia Tămaș, Răzvan Jurcuța, Ana Maria Ciurdărescu, Sonia Diugan, Mălinei Ungureșan și Titus Pop, acompaniați la pian de Mathe Peter (anul III), au conturat spectrul afectiv al sentimentului singurătății, învăluindu-l într-o aură de puritate și inocență. Al doilea moment a fost spectacolul folcloric susținut de copiii **"Incubatorului de folclor"** și de grupul folcloric **"Zestrea Ardealului"**, ambele coordonate de lectorii univ. dr. Marina și Dorin Simionescu, promotori ai unei veritabile școli muzicale profilată pe cultivarea tradiției folclorice.

Recitalul Antifoniei reunite a încununat **Jubileul Antifoniei**. Structura programului este concepută ca o acumulare sonoră, ce debutează cu expresia lirică intensă a primelor două piese *Lioara* (prelucrare de folclor) și *Sara pe deal* (versuri de Mihai Eminescu) compuse de Constantin Rîpă, apoi se animă în dinamismul *Chindiei* lui Alexandru Pașcanu. Densitatea sonoră crește prin forța mesajului poetic al anticului Ovidiu în scriitura piesei *Pax ades* de Constantin Rîpă și culminează într-o fugă ritmică de mare efect, simbolizând înconjurul pământului: *Fuga geografică* de Ernst Toch. Calitatea interpretării *Antifoniei reunite* dovedește solida școală corală dobândită de antifoniști, aceștia fiind capabili să se omogenizeze minunat în ansamblu sub bagheta Dirijorului Constantin Rîpă, cântând la ceas aniversar, cu prospețimea și plăcerea de odinioară, un repertoriu de mare dificultate tehnică și de mare complexitate expresivă. Stă mărturie în acest sens *filmul-document* postat de antifonistul Sorin Văcar pe <https://www.youtube.com/watch?v=aSuej0bl-6o>.

Constanța CRISTESCU

antifoniștilor spre a reclădi într-o singură repetiție, sub bagheta experimentată a Dirijorului Constantin Rîpă, cât mai bine, partiturile celor cinci piese selectate pentru concertul aniversar.

Duminică, 30 iunie, cea de a doua zi a Jubileului, au avut loc două manifestări.

Prima a fost **Simpozionul « Jubileu 50 de ani Antifonia »**, structurat pe două părți.

Partea I - Lucrări științifice, a reunit patru contribuții muzicologice, dintre care una dedicată izvoarelor folclorice de inspirație componistică conservate în fonduri manuscrise inedite, una dedicată creației monumentale recente, de inspirație folclorică, a compozitorului C-tin Rîpă și două dedicate unor compoziții de referință mondială din repertoriul Antifoniei. Acestea sunt: *Cântecul vocal de joc din Bucovina istorică* (dr. Constanța Cristescu); *Antifonia între Ligeti, Xenakis, Zimmermann și mulți alții (eseu)* (dr. Ionică Pop); *"Tânărul și moartea" de Constantin Rîpă – repere spectaculare* (dr. Mirela Țârc și dr. Ina Hudea); *Lucrări de referință mondială în repertoriul Antifoniei între 1994 și 1999 – In Cauda de Franco Donatoni* (dr. Marina Simionescu).

Partea a II-a - Colocviu "Antifonia 50 - Retrospectivă" a reunit contribuțiile mai multor truditoni: conf. univ. dr. Mirela Țârc, Prof. univ. dr. Constantin Rîpă, conf. univ. dr. Lucian Ghișă și antifoniștii. Punctul de referință pentru toți vorbitorii l-a constituit retrospectiva realizată de conf. univ. dr. Mirela Țârc, ce a etapizat activitatea

Mândri de laureații noștri!

European Music Open, festivalul premiat de revista noastră acum 2 ani, pentru management, a crescut și s-a dezvoltat, ajungând astăzi, probabil, cel mai semnificativ eveniment de acest gen după Festivalul „Enescu”, sau, dacă îl apreciem în multilateralitatea sa artistică, aflându-se chiar pe prima poziție.

Căci, dincolo de calitatea muzicală, obligatorie onorării denumirii, European Music Open (ce titlu inspirat!) este deschis spre toate componentele culturii, oferind publicului muzică de operă și operetă, muzică vocal-simfonică și

Alexandru Badea

religioasă, muzică de cameră, jazz, folclor academic, balet, teatru, expoziții de pictură, dialoguri literare și estetico-filosofice...

Astfel Oradea se înscrie ca un pol cultural major, comod plasat geografic în preajma Occidentului, care își trimite reprezentanți de anvergură, a căror prezență este balansată pe planiglob de invitații din Extremul Orient (anul acesta veniți în număr record).

Este nu numai un festival al calității dar și unul al tinereții, ediția 2019 continuând ascendent ideea de anul trecut (când au venit corurile din proiectul pentru școlari Cantus Mundi și cel de copii al Radiodifuziunii) prin acordarea încrederii unei orchestre de tineret, fiind acum rândul reprezentativei Austriei (Junge Philharmonie Wien).

Ediția din acest an mi s-a părut cea mai bogată și cea mai inovatoare, beneficiind și de multe nume de prim-plan, care conferă atribute de excelență oricărui festival cu pretenții...

O foarte interesantă propunere a fost reprezentată de reevaluarea în cheie miniaturală a operei *O scrisoare pierdută* de Dan Dediú, redusă de la cele aproape 3 ore de spectacol de la ONB la circa o oră aici la Oradea, regândită muzical cu acompaniament de pian, acordeon și contrabas, scurtată la un număr de scene compatibil cu prezența personajelor cele mai ofertante (Tipătescu, Cațavencu, Zoe, Brânzovenescu și Cetățeanul

turmentat). Piesa este rescrisă printr-un scenariu original semnat de către compozitor și gravitează în jurul unui povestitor, care redă liniile directe ale acțiunii dar și frânturi din corespondența caragialiană. Iar povestitorul devine Cetățeanul turmentat, apoi din nou povestitor, din nou Cetățean etc., acest lucru fiind cu naturalețe gestionat de imensul talent actoricesc al Maiei Morgenstern. Deși compozitorul, cu modestie, nu dă un nou număr de opus și o nouă denumire acestei partituri (apelând-o „montaj-torso al operei omonime”) de fapt s-a născut o altă partitură, foarte practic adaptată pentru turnee sau scene mai mici, optimizând relația cu publicul (oricât de atractivă este, versiunea-mamă putea părea, unora, prea lungă) și prin durată, și prin sublinierea unor momente dorite de fanii dramaturgiei (din piesă) dar și a celor devenite „slagăre” (ale partituri - cum ar fi aria „Trădare” a lui Brânzovenescu, personaj interpretat cu har de Daniel Filipescu). A fost un mare plus și distribuirea baritonului Marian Pop, excelent actor-cântăreț, cu carieră în Germania, Austria, Statele Unite etc., sau a frumoasei soprane Elena Dediú, prezență seducătoare, dar și aprigă în revolta sa împotriva bărbatului care nu dorește să-i salveze onoarea.

Tot un superlativ al acestei ediții a fost și prezența actorilor Marcel Iureș și Florin Piersic jr. în distribuția piesei „Stage dogs” (o producție a Teatrului Act din București), piesă scrisă de cel din urmă, inspirată din „A life in the Theatre” de David Mamet (1977). Mi s-a părut de fapt o adaptare a cunoscutei piese americane, care poate fi văzută în original pe un DVD cu o distribuție de aur (Jack Lemmon și Matthew Broderick), sau poate fi accesată pe Youtube, într-o versiune cu Patrick Stewart și T.R. Knight. Am văzut la Teatrul Regina Maria o adevărată lecție de actorie, jucată pe parcursul a aproape 2 ore, un recital de forță, neajutat de regie, costume sau decoruri, bazat pe forța de expresie a celor doi maeștri ai scenei și ai filmului românesc; și potențat în relația cu cotidianul și cu spectatorul român (poate prea mult după gustul meu) de un limbaj mai mult decât franc, aș spune „fără perdea”, probabil natural în lumea actorilor - dar în cea din culise.

O seară reușită a adus și prima prezență la Oradea a lui Mircea Cărtărescu, venit în fața publicului pentru un dialog „Despre literatură și alți demoni” elegant și discret condus de criticul Dan Liviu Boeriu.

Încă din a doua zi a Festivalului a fost vernisată expoziția de pictură a pictorului taiwanez Chen Ching-Jung, un foarte cunoscut artist al Orientului, care a adus la Oradea

European Music Open

lucrări în ulei, acuarele și gravuri, dar care a fost însoțit și de un cvartet din țara sa (Cvartetul Filarmonicii ESO – Evergreen Symphony Orchestra) și de o numeroasă delegație de artiști și oficiali.

Sinagoga Zion a găzduit o seară de jazz dăruită de membrii trio-ului The Three Wise Men (Frank Roberscheuten, Rossano Sportiello și Martin Breinschmid).

Catedrala greco-catolică din centrul orașului a fost gazda recitalului Cvartetului Transilvan, formația clujeană care l-a adoptat pe cunoscutul solist Gabriel Croitoru, venită cu programul lor de mare succes (destinat, de multe ori, turneelor în străinătate), care redă atmosfera și culorile atât de diverse, melodiile și ritmurile trepidante ale folclorului din Muntenia, Moldova, Ardeal și Banat, academizat într-o scriitură clasică (4 suite românești). Nu avea cum să fie altfel decât o seară de mare succes, artiștii fiind îndelung aplaudați de orădeni dar și de taiwanezii fascinați de sonoritățile originale și captivante ale jocurilor și doinelor românești.

Sâmbătă la ora prânzului basilica episcopală catolică (superbă construcție barocă) a găzduit (după un preludiu cu

Herbert Lippert, deși nu mai este tânăr, este servit de o tehnică vocală foarte bună, care îi asigură lejeritate, siguranță și expresivitate, și care a mers direct la țintă cu „Nessun dorma”, favorita publicului de oriunde atunci când vine vorba despre ariile pentru tenori. Nu mi-a plăcu însă faptul că mereu căuta să cânte cât mai apăsător, cât mai tare, inclusiv să încheie la octava superioară duetul din *Don Carlo*...

Baritonul de origine bulgară Russi Nikoff, bine ales de organizatori, are câte ceva din toate calitățile necesare unui cântăreț de succes, punctând decisiv cu „Largo al factotum”.

A acompaniat din nou Orchestra de tineret din Viena, condusă de Michael Lessky, care a rezolvat jucăușa Uvertură la *Coșofana hooță* de Rossini și mai puțin atractiva Uvertură schubertiană *Rosamunde*, și care a știut să emane parfum vienez în muzica lui Lehar sau tragism în paginile încărcate de tensiune din operele lui Verdi sau Mascagni.

Nu am reușit să ajung la programul de balet prezentat de celebrul teatru din Maribor condus de Edvard Clug, în mod sigur creator al unei serii de neuitat pentru orădeni și nu numai. A propos de spectatori, deja Festivalul atrage atenția mult dincolo de limitele orașului de pe Crișul repede, având un public național și internațional, spectatori care își propun să vină la Oradea la fiecare început de vară, pentru a fi parte a acestui eveniment foarte atractiv. Și cu această ocazie să și viziteze frumosul oraș aureolat de stilul Sezession și de multe biserici minunate. În acest mod Visit Oradea, unul dintre organizatori, atingându-și și scopul generat de propriul profil de activitate.

Nu pot să nu remarc și atenția specială acordată promovării prin fotografie, filmări, postări în social media, o echipă pricepută realizând cu celeritate reportaje foto/video ale fiecărui eveniment, prelungind în timp și spațiu ecurile unui eveniment la care singura părere de rău a venit la final, odată cu închiderea acestei ediții.

Dar această încheiere este, desigur, doar o pauză necesară pregătirii Festivalului din 2020, proiectele directorului artistic Alexandru Badea fiind la fel de atractive, ambițioase și centrate pe calitate, pe diversitate, pe

piesa *Fratres* de Arvo Pärt) *Requiemul* de Mozart, în interpretarea Orchestrei de Tineret din Viena, a unui grup de soliști ai Operei de Stat din capitala Austriei, sub bagheta directorului artistic al formației austriece, Michael Lessky. O interpretare emoționantă, copleșitoare prin context, datorată și implicării corului Filarmonicii Orădene. Despre soliști veți putea citi mai jos, în comentariul ce vizează prezențele lor individuale, din ultima seară a Festivalului.

M-am bucurat să o revăd și reascult pe soprana Ileana Tonca, fostă elevă a Georgetei Stoleriu, devenită, de foarte mulți ani, titulară a primei scene de operă a Austriei. Absolut neschimbată după atâția ani, Ileana Tonca nu numai că arată ca o studentă dar are și o prospețime vocală de invidiat, fără să piardă nimic din caratele celui timbru cristalin cu care s-a afirmat în repertoriul foarte variat pe care îl deține, de la muzică de cameră la vocal-simfonic și operă.

Cele mai entusiaste și nesfârșite aplauze mi s-au părut a fi cele de la finalul Galei de opeă (de fapt de Operă și Operetă ar fi fost mai corect spus, ținând cont de numărul mare de pagini din acest din urmă gen, foarte gustat de public).

Bongiwe Nakani, reprezentantă a unei generații de aur de tineri cântăreți de operă sud-adricani, a impresionat prin calitatea timbrului de mezzosoprană și prin expresivitatea aparte cu care a cântat „Habanera” sau duetul din *Povestirile lui Hoffmann*.

prezența personalităților. Cunoscutul tenor (care de curând a devenit și doctor în muzică și s-a stabilit definitiv în România) este motorul turbo al acestei idei, al acestor întâmplări culturale, al conceptelor artistice atât de bine puse în pagină, implicat și dăruit total unui proiect pe care, sunt convins, îl va cizela continuu, permanentizându-i prezența în elita festivalurilor europene, din familia cărora deja face parte de drept.

C. MIHAI

Centenar Florin Eftimescu

Pe data de 8 iunie a.c., s-au împlinit 100 de ani de la nașterea reputatului compozitor, prof. univ. și pianist de la Universitatea Națională de Muzică București, **FLORIN EFTIMESCU**.

S-a născut în București, într-o familie de intelectuali, în ziua de 8 iunie 1919. În orașul natal a urmat școala primară și învățământul secundar. În casa părintească a avut fericitul prilej de a lua contact cu marea și adevărata muzică, grație mamei sale, care era o binecunoscută cântăreață de operă, Elena Eftimescu. Distinsa sa mamă a fost și primul său profesor în tainele complexe ale artei sonore, care a insuflat fiului său dragostea de a studia minunata artă a sunetelor muzicale.

După absolvirea învățământului secundar în perioada 1937-1945, își continuă pregătirea muzicală la Conservatorul de Muzică din București, printre profesorii săi aflându-se personalități marcante ale creației și pedagogiei muzicale din acea vreme: Faust Nicolescu (teorie solfegiu), acad. Mihail Jora (armonie, contrapunct, forme muzicale, orchestrație, compoziție), Paul Jelescu (pian), Constantin Brăiloiu (folclor, istoria muzicii), Ștefan Popescu (dirijat coral), Ion Ghiga (dirijat orchestră).

În paralel, între anii 1939-1943, a frecventat și cursurile Facultății de Drept din cadrul Universității București.

Terminând, în anul 1945, cu brio, învățământul muzical universitar, își continuă activitatea în calitate de profesor de pian la Institutul Militar Muzical din București și la Conservatorul „Lyra” din București, până în 1947, când devine asistent, conferențiar universitar la clasa de pian (1949-1950), director de studii (1950-1952), profesor la clasa de armonie (1952-1974), prorector (1952-1953) și decan al Facultății de Compoziție - Dirijat - Pedagogie (1955-1957, 1962-1969) și prorector (1969-1974), la Conservatorul de Muzică din București. Timp de un an, a fost și inspector general al învățământului muzical superior.

Apreciind solida sa pregătire de specialitate, distinsul muzician a fost solicitat de forurile culturale centrale să susțină prelegeri, conferințe, concerte-lecții, comunicării științifice etc, la diverse manifestări de profil ce aveau loc pe teritoriul Capitalei. În același timp, a scris numeroase articole și studii care au văzut lumina tiparului în revistele de specialitate (Muzica, Teatru, precum și în presa centrală cotidiană sau în revistele de cultură ce ființau în marile orașe din Moldova, Ardeal, Banat, Oltenia etc.)

Un loc important în prodigioasa sa activitate revine creației muzicale. Timp de aproape un sfert de veac, distinsul muzician se afirmă în primul rând în domeniul muzicii de teatru, semnând importante opusuri, cu deosebire în domeniul muzicii de scenă pentru spectacolele: **Harap Alb** de Ion Creangă (1949), **Porumbelul alb** de Mircea Popescu și G. Teodorescu (1950), **Clopotele lebedelor** (1952), **Iepurele**

și **motanul** de G. Landau, **Frații Liu** de Alecu Popovici, **Povestea porcului** de V. Filipoiu și Veronica Porumbacu – după Ion Creangă (1956), **Albă ca zăpada** de Magdalena Manolescu, după Frații Grimm (1957), **Isprăvile viteazului Heracle** de Alexandru Mitru (1959) – toate spectacole pentru păpuși și marionete, în primul rând puse în scenă la vestitul teatru „Tândărică” din București.

În patrimoniul creației muzicale a autorului sunt prezente și lucrări vocal-simfonice (Cantata tineretului, pentru cor mixt și orchestră pe versuri de poetul Nicolae Tăutu – 1948), Muzică simfonică (Poem concertant pentru violoncel și orchestră - 1952), Două suite teatrale pentru orchestră (1957-1958), Muzică de cameră: Valsuri lente, Sonate și serenade pentru vioară și pian (1942-1962), Muzică corală (Marșul pionierilor - 1949, La întrecere, Ai patriei tineri stegari - Coruri mixte și coruri pentru voci egale, Muzică vocală (lieduri pentru voce și pian).

Un loc special îl ocupă și lucrările sale didactice

dedicate învățământului universitar: Tratat de armonie prin corespondență – în colaborare cu compozitorii Alexandru Pașcanu și Mircea Chiriac și Principii de armonie (în colaborare cu Alexandru Pașcanu și Mircea Chiriac), volum ce a văzut lumina tiparului la Editura Didactică și Pedagogică în anul 1958.

În anii studenției (1960-1964), am avut prilejul de a-l cunoaște bine pe maestrul Florin Eftimescu, întrucât am fost studentul domniei sale pe întreaga durată a cursului de armonie (1960-1963) și am apreciat întotdeauna talentul și capacitatea sa profesională de a transmite studenților întreaga gamă a cunoștințelor necesare promovării complexului examen la disciplina Armonie – disciplină fundamentală la toate secțiile învățământului muzical universitar.

Recomandările sale la temele de armonie lucrate la clasă sau acasă erau de bun augur pentru progresul pregătirii studenților săi la examenele

finale: semestriale și anuale.

În afara orelor de curs, profesorul Florin Eftimescu era la dispoziția studenților - pentru consultări ori de câte ori era solicitat și nu avea activitate la catedră. Această practică a fost apreciată mult de către studenții din diferiții ani de studii, fapt pentru care numele său nu trebuie uitat, ci dimpotrivă, cinstit și onorat atunci când avem prilejul să trecem în revistă pe dascălii noștri, care de la clasa I și până în ultimul an de studii universitare au contribuit la formarea noastră ca muzicieni și oameni de nădejde în funcțiile în care am lucrat atât în învățământ, dar și în alte domenii ale vieții cultural-științifice din țară sau în misiuni științifice și diplomatice încredințate pe parcursul vieții de forurile de decizie ale învățământului și culturii românești.

Sper ca acest modest studiu să constituie un binemeritat omagiu adus memoriei sale la împlinirea primului Centenar de la nașterea sa și aproape o jumătate de veac (m. 8.III.1974), de la trecerea prematură în lumea cea veșnică).

AI. I. BĂDULESCU

Certitudinea unor „Incertitudini”

Îl cunosc pe **Cristian-Mihail Soleanu** de când debuta cu decenii în urmă, apreciat ca mai mult decât un promițător talent – de menționat în acest sens notabila contribuție a înzestratului adolescent la realizarea în 1992 a LP-ului lui **Mircea Tiberian** „Never Ending Story”. Specializat ca autodidact în interpretarea la saxofoane (la Liceul de Muzică „George Enescu” din capitală a studiat clarinetul), favorite – saxofonul tenor și saxofonul sopran, muzicianul stăpânind însă cu egală dezinvoltură saxofonul alto, saxofonul bariton, **Cristian Soleanu** și-a adjudecat prin ani, fără drept de apel „cartea de identitate a profesionistului în jazzul autohton” – cum l-a caracterizat realizatorul de radio **Cristian Marica**. Membru timp de 28 de ani succesiv al **Big band-ului Radio** (a conlucrat ocazional cu ansambluri simfonice și camerale ca **Orchestra Națională Radio**, **Filarmonica „George Enescu”**, **orchestra Operei Naționale Române** și **Ansamblul „Archaeus”**), instrumentist solist în sute de concerte pe podiumuri din țară și străinătate (Franța, Grecia, Bulgaria, Austria, Suedia etc.), saxofonistul a cooperat cu semnificativi jazzman-i români, între care pianistii **Mircea Tiberian**, **Johnny Răducanu**, **Marius Popp**, **Ion Baci Jr.**, **Lucian Ban**, **Albert Tajti**, vocalistele **Aura Urziceanu**, **Anca Parghel**, **Luiza Zan**, saxofoniștii **Dan Mândrilă**, **Garbis Dedeian**, **Paolo Profeti**, basiştii **Decebal Bădilă**, **Vlaicu Golcea**, ghitariștii **Dan Ionescu**, **Sorin Romanescu**, dirijorii **Dusko Goykovich** și **Peter Herbolzheimer**, fiind deopotrivă admirat pentru a sa creativitate, de către americanii **Burton Greene**, **Sam Newsome**, **Alex Harding**, **Nasheet Waits** și alții.

Saxofonistul a apărut pe genericele multor producțiuni discografice, precum „Alone In Heaven” al lui **Mircea Tiberian**, „Interzone” cu grupul omonim, „Vilacross Passage” cu vocalista **Marta Hristea**, CD-ul **Ancăi Parghel** „Midnight Prayer”, „Scared Of Jazz” al grupului „Aievea”, albume ale **Big band-ului Radio**, „Bird In Space” al lui **Adrian Enescu**, numeroase discuri ale autorului-interpret **Alexandru Andrieș**, „Mozaic” al lui **Nicu Alifantis**, dar și albumul „Live In Bucharest” al cărui protagonist este. Totodată s-a manifestat cu succes și pe plan componistic, câștigând competiția „New Jazz Works” de sub egida „Bucharest Jazz Festival 2015” organizat de **ArCuB**, cu originala lucrare „Elements”; după cum într-o cronică dedicată concertului din 23 ianuarie 2018 (în numărul din martie 2018 al revistei „Actualitatea Muzicală”) susținut de **Big band-ul Radio** dirijat de **Ionel Tudor**, elogiam modernitatea, complexitatea, bogăția de armonii și disonanțe, echilibrul arhitectonic și policromia imaginilor sonore investite de compozitorul orchestrator **Cristian Soleanu** în configurarea amplului său opus intitulat „The Sixth Studio Big Band Suite” – „Suita pentru Big band-ul din Studioul 6”.

Nu vom omite a sublinia realizările sale în plan organizatoric, concretizate prin activitatea în cadrul asociației non-profit **CREDIDAM**, desemnarea lui în calitate de curator al actualei Stagiuni de jazz „**Artist In Residence**” din cadrul **Arcub** (stagiune în care a fost aplaudat și ca interpret în concertul din 6 iunie a. c.), ca și al **Festivalului „Bucharest Jazz 2019”** organizat de **Primăria Capitalei**.

Conjuncția lui **Cristian Soleanu** cu **Universitatea Națională de Muzică** din București a comportat două etape distincte: aceea a studiilor la Clasa de jazz coordonată de profesorul **Mircea Tiberian** absolvită în 2005 și obținerea titlului de *doctor în muzică* în anul 2016 cu teza de licență purtând titlul „Improvizația muzicală – o perspectivă compozițională”. Doi ani mai târziu, **Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România** i-a tipărit lucrarea intitulată „*Incertitudini, Inspirație și*

Echilibru. Improvizația”, carte ce rezumă într-o formulare accesibilă, rezultatul cercetărilor sale din perioada doctoratului, cercetări având ca obiect, cum spuneam, improvizația în muzică. Iată deci că, dincolo de preocupările raportate la interpretarea creativă, la compoziție și la activitatea organizării unor evenimente artistice, **Cristian Soleanu** s-a afirmat cu aplomb și în muzicologie (în capitolul destinat genului care ne interesează – *jazzologia*).

„*Incertitudini, Inspirație și Echilibru. Improvizația*” poate fi considerată, o afirm fără echivoc, o *lucrare de top* în definirea unor noțiuni și termeni muzicologici mai puțin familiari melomanului obișnuit. Evidențiind un acut spirit analitic, o intensă luciditate și o certă claritate a exprimării, apelând la o bibliografie opulentă, autorul reușește a strălumi din unghiuri diferite, a extrapola cu

benefice consecințe paradigma temei supuse investigației. Astfel, preluând de la **Paul Rinzler** definirea improvizației „ca o conectare directă cu sursele subconștientului”, autorul procedează la o complexă cercetare a subiectelor din titlu, pe criterii istorice, estetice, pragmatic-tehnice, precizând dintru început că improvizația constituie în principal apanajul muzicienilor de jazz. O ingenioasă caracterizare a *compozitorului de jazz* este aceea ce îl recomandă drept făuritorul „care premeditează planul pe baza căruia alți muzicieni își vor marca aportul creativ prin improvizație”.

Un merit relevabil rezidă în faptul că autorul îmbogățește vocabularul, și așa cuprinzător al lucrării, cu noi sintagme, eficient explicate, precum „auzul anticipativ” sau „compoziție prin improvizație”. Binevenit ne apare și demersul interogativ prin care muzicieni de jazz contemporani, români – **Mircea Tiberian**, **Alex Simu**, **Nicolas Simion**, **George Dumitriu**, **Lucian Ban** – dar și străini – **Olivier Gatto**, **Kristijan Krajncan** – sunt integrați în procesul de elucidare a unor sensuri pertinente specifice *actului improvizației*, pe care compozitorul **Arthur Honegger** o considera „primul contact cu necunoscutul”. Nu lipsește din conținut o abordare argumentată și *din*

punct de vedere psihologic a „aventurii” actului improvizatoric.

Există pe răbojul lucrării capitole docte adresate nemijlocit profesioniștilor, ca acela numit „Structură, sens,

context în improvizația muzicală”, cu trimeri la anexe din ultimele file, dar *per total* acest studiu jazzologic ce se cuvine lecturat cu dorință de înțelegere mai în profunzime a fenomenului, devine comprehensibil... eventual și printr-o reluare a lecturii! În sprijinul aserțiunii noastre vin să individualizeze exegezele propuse, frecvente raportări la nume notorii ale genului.

După oportunele concluzii enunțate de autor, un rezumat în limba engleză al ideilor lucrării conferă în paginile finale și o utilitate internațională a cărții.

Pentru cititorii volumului căruia i-am consacrat acest *laudatio* – inclusiv semnatarului **Cristian Soleanu** pentru vădita mobilitate intelectuală de care a dat dovadă – asumarea prețioaselor clarificări estetice incluse în cele 115 pagini va însemna neîndoiește o cale a apropierei de adevărurile mesajului artei sunetelor.

Florian LUNGU

Cântece sub stele

Într-o foarte frumoasă seară de vară am luat-o ușor pe jos dinspre Athénée Palace pe Calea Victoriei... în sens interzis (ca șofer, mereu am impresia asta, nefiind biciclist, ca Jolt Kerestely!) și am poposit în primitoarea grădină Greenhours, pe care o știam drept gazdă a unor concerte de jazz. De această dată, așezat la o masă alături de un alt prieten vechi, Dorin Anastasiu, am degustat împreună nu numai o băutură răcoritoare, ci și un spectacol de muzică și poezie cum nu prea se vede pe scenele noastre. Din primăvara lui 2016 actorul și cântărețul Sergiu Cioiu revine de două ori pe an din Canada, unde locuiește de mai bine de 36 de ani, pentru a ne reaminti că mai există, „Pur și simplu” (titlul unui show al său), și altceva decât genurile comerciale care ne-au invadat agresiv. În acest răstimp a colindat țara cu reprezentațiile sale și a lansat la casa de discuri Eurostar trei albume excepționale și o carte biografică. După întâlnirile cu publicul de la „Teatrelli”, Teatrul de comedie sau de la teatrul Nottara („Râsul, plânsul, iubirea”, la 55 de ani de la absolvirea Institutului de Teatru), bucureștenii au avut așadar șansa de a-și dezmiarda sufletul cu poezie și muzică adevărate, la confluența dintre teatru, chanson și jazz, în compania unui Sergiu Cioiu mai profund și mai complex, acum, când se îndreaptă către opt decenii de viață, decât în anii năvalnicei tinereți. Înafara maturității vocale și interpretative în ansamblu a protagonistului, recitalul a fost copleșitor și datorită prestației impecabile a instrumentiștilor Liuben Gordievski-claviaturi, Vlad Crețu-chitară, Adrian Flautistu-contrabas. Evident n-au putut lipsi cântecele-fetiș ale lui Alexandru Mandy („Glasul tău”, „Cântecul vântului”,

„Poarta sărutului”, „Masa tăcerii”, „Primul loc de pe pământ”), dar marea surpriză au constituit-o compozițiile semnate de însuși Cioiu, pe versurile poezilor pe care îi prețuiește atât de mult și ale căror versuri le face cunoscute și tinerilor care astăzi nu prea mai deschid o carte: George Topîrceanu, Geo Bogza, Romulus Vulpescu, Miron Radu Paraschivescu, Marin Sorescu, Ștefan Radof, George Ranetti, Adrian Păunescu... Astfel, am ascultat cu sufletul la gură și cu încântare, împreună cu un public elevat, cântece pe care le regăsim pe albumele Eurostar de care am amintit, cum ar fi „Terente și Titina”, „Roata”, „Un om pe niște scări”, „Carul Mare”, „Bilet d-amor”, „Balada unei stele mici”, „Rică”, „Trec fetele toamna”, „În fiecare zi”. A fost o seară de muzică și poezie la care ne-am bucura să adere încet-încet și generația facebook și a telefoanelor mobile „smart”, pentru că altminteri vom fi cotropiți de tehnologia fără suflet, o seară de visare, sub cerul acoperit cu „stele mici” printre care se zărea „Carul Mare”...

U. OCTAVIAN

15 ani de succese

Practic, la ora actuală festivalul de muzică ușoară „George Grigoriu” este unica manifestare internațională de gen de la noi cu desfășurare neîntreruptă, din clipa înființării, ceea ce ne face să ne scoatem pălăria în fața organizatorilor locali, în frunte cu Consiliul județean Brăila (președinte: Francisc Iulian Chiriac), de care de altfel ține „motorul” evenimentului, Centrul județean pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale Brăila, ce are în frunte o femeie de toată isprava, Maria Pușcaci, la

la ediția a... 20-a. Nu-i vorba, îi dorim succes, orice reprezentare internațională a României este importantă, dar nu ne putem împiedica să constatăm că lipsa de consistență a manifestării de la Brașov se datorează în bună măsură ne-colaborării cu Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România. Treceți în revistă numele membrilor juriului de la „Cerbul de aur”, între care nu se află, incredibil, nici un membru al UCMR (firească ar fi fost să se afle acolo măcar Marius Țicu, cu ale cărui creații au triumfat doi soliști, Monica Anghel și o albaneză, la interval de două decenii!), și comparați-le cu acelea de la „George Grigoriu”: Marius Țicu (președinte), Horia Moculescu, Andreea Andrei (toți trei membri ai UCMR, breasla profesioniștilor muzicii), Titus Andrei (reputatul om de radio, absolvent de Conservator și fost component al grupului vocal „Cantabile”)! Lor li s-au adăugat Marjan Kataroski (Macedonia)-președinte al unei Organizații mondiale a festivalurilor, Oleg Volontir (Republica Moldova), Tatiana Apanasenko (Ucraina) – am sugera ca pe viitor să fie invitați și specialiști din Occident, mai ales că și la nivelul participării aria s-a lărgit considerabil. Sigur, concurenții sunt atrași de premiile consistente, câștigătorul Trofeului primind 5.000 de euro, celelalte distincții totalizând alte 8.000 de euro, aici sponsorii contribuind din plin (Agricost, Farmaciile Iris, Selgros). Dar reputația festivalului s-a clădit în timp pe coordonate ce țin de rigoarea organizării, profesionalismul și competența juriului, precum și de calitatea înaltă a acompaniamentului. Nu greșim afirmând că prestația formației conduse de compozitorul Ionel Tudor a fost perfectă, superlativă, aspect subliniat de finaliști și de vedete deopotrivă, așa încât ni se pare firesc să-i amintim pe reductabili instrumentiști care au făcut adevărate minuni, repetând zi și noapte, câteva săptămâni la rând: Ionel Tudor, Andrei Tudor (claviaturi), Eugen Tegu (chitară bas), Daniel

Yarik Tolenov

coordonatoarea festivalului. Acesta a beneficiat de sprijinul Primăriei municipiului Brăila (primar: Viorel Marian Dragomir) și al Teatrului „Maria Filotti”, în a cărei sală de mare eleganță se desfășoară „ostilitățile”.

Reamintesc un aspect care ar trebui să-i pună pe gânduri pe cei din județele și orașele mult mai mari și cu pretenții (adesea nejustificate...), inclusiv Capitala: Brăila găzduiește festivaluri internaționale de muzică cultă („Haricleea Darclee”), jazz, folclor, muzică ușoară, plus naționale de fanfară și folk, fiind un unicat în materie! Atunci când, în fraza inaugurală, ne-am referit la „desfășurare neîntreruptă” gândul ne-a zburat fără să vrem la „Cerbul de aur”, care încearcă, după mai bine de 50 de ani de la inaugurare, să ajungă abia

M. Pușcaci și juriul

Bouroșu, Liviu Negru (chitare), Marin Ioniță (saxofon, percuție), Dan Pirici (percuție, chitară bas), Laurențiu

„Ultima oră”, Radio România. Festivalul a fost transmis și la actuala ediție, în direct, de postul constănțean Neptun

TV, de lăudat pentru apropierea de muzica ușoară românească; totuși, cu toate strădaniile harnicei echipe, probabil că precaritatea dotărilor tehnice a dus la unele imperfecțiuni în transmisii, îndeosebi la nivel de sunet. Din acest punct de vedere este de neînțeles lipsa de interes a TVR, postul public fiind primul care s-ar cuveni să dorească preluarea acestui festival internațional, așa cum o face în cazul celui de la Amara.

Au fost nu puține vocile care au afirmat că a fost cea mai puternică dintre edițiile de până acum. Dacă până în prezent se detașa ușor câștigătorul și cam atât, în 2019 nivelul mediu a fost extrem de ridicat, cel puțin patru nume rămânând, fatalmente, înafara palmaresului: duetul Miruna

Olivier Kaye

Zmău (baterie). Tuturor, instrumentiști, membri ai juriului, colaboratori, organizatorii le-au oferit la Gală, prin intermediul Mariei Pușcaci, frumoase diplome aniversare, la această a 15-a ediție, nefiind uitat chitaristul Marian Georgescu, decedat între timp, către care a fost îndreptat un gând pios. Dacă totul a fost realmente fără cusur, aceasta s-a datorat în egală măsură echipei tehnice, de sunet și lumini răspunzând și de această dată firma Global Stage, avându-i drept colaboratori pe experimentații Liana și Liviu Elekeș. Iar cum la nivelul orchestrei totul, de la instrumente la partituri, trebuie să fie sub un control strict și rapid, se cuvine să nu-i uităm pe Octavian Chițu, Ionuț Șindeli, Romeo

Teodor Danci, premiul UCMR

Eleonora Maria Filipoiu

Balaban. Dintre partenerii media, cei mai importanți și mai activi s-au detașat a fi „Actualitatea Muzicală”, cotidianul

sensibilă a creației lui Virgil Popescu, „Te iubeam”; solistul studiază pianul și clarinetul la un Colegiu de arte.

Diaconescu-Robert Iosifescu (România), Karolina Belskaia (Rusia), Adrian Graur (Republica Moldova) – se impune introducerea neîntârziată a unui premiu de Popularitate, publicul se cuvine să fie consultat, să aibă laureatul său!, Noemi Capone (Italia). Dar, evident, toți cei care figurează în palmaresul final o merită din plin. Mențiunile au mers către Bianca-Luminița Mihai din Buzău, 18 ani, cu o rafinată versiune a piesei lui Titel Popovici „Iubirea noastră nu are apus” (ea a confirmat astfel premiile de la Amara și Focșani); Andreea Letiția Roman din București, 16; Volodia Atanesian, 28, din Armenia. Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor a fost înmănat de Ionel Tudor constănțeanului de numai 16 ani Teodor Danci, pentru interpretarea

Festivalul „George Grigoriu”

Obişnuţi să fie câştigători ai frumosului Trofeu aurit realizat de artistul Mihai Hlihor, ce a străjuit permanent scena, aşezat pe un suport, italienii (patru triumfuri la ultimele opt ediţii, dintre care la ultimele două!) au fost nevoiţi să se mulţumească doar cu un premiu III, dobândit de Vincenzo “Dadda” Vollaro, 24, solist valoros care a dat viaţă convingător cunoscutei melodii a Laurei Pausini,

Vincenzo “Dadda” Vollaro

“Frasî a meta”. Incredibilă ascensiunea micuţei, ca vârstă, 16 ani, dar şi ca statură, Eleonora Maria Filipoiu, elevă (pian, flaut) la Liceul de arte “Ionel Perlea” din Slobozia! După premiul de la Focşani şi Trofee cucerite la festivalurile “Florin Bogardo” (Bucureşti) şi “Radu Şerban” (Caracal), iat-o urcând aici pe treapta a doua, impresionând cu calităţile vocale şi rafinament în piesa “Ană, zorile se varsă...”. După ce a cucerit premiul I şi pe

cel de Popularitate anul trecut la “Cerbul de aur” (călcând după cinci decenii pe urmele regretatului Jacques Hustin) şi după ce şi-a încercat şansa şi la Eurovision-România, belgianul Olivier Kaye, 25, a acces tot la premiul I. Cu experienţă în domeniul musical-ului (rol titular în... “Hercule”, deşi e slăbuţ!), a impresionat cu piesa “S. O. S. d’un terrien en détresse” de Michel Berger, din musical-ul “Starmania”. În toate cronicile noastre de până acum am sugerat ca, fiind vorba de un festival DE MUZICĂ UŞOARĂ, să fie invitate vedete din acest perimetru muzical, îndeosebi artişti care l-au cunoscut sau chiar au colaborat cu compozitorul omagiat, iar anul acesta organizatorii au înţeles acest demers firesc, aşa cum se va

vedea. Dar, pe de altă parte, cum finaliştii, 22 la număr, au dat viaţă obligatoriu în concurs unei creaţii de George Grigoriu, normal ar fi fost ca şi în Gala laureaţilor să ascultăm măcar câteva din şlagărele acestuia, ceea ce acum nu s-a întâmplat şi e păcat. Noroc cu regula ce impune ca învingătorul să reia ambele melodii din competiţie, aşa încât s-a cântat “Niciodată, niciodată”, piesă de George Grigoriu din banda sonoră a filmului “În fiecare zi mi-e

dor de tine” (1987). Surprinzătorul câştigător vine tocmai de la Alma-Ata, din îndepărtatul Kazahstan (de unde echipa de fotbal CFR Cluj-Napoca a plecat învinsă anul acesta în “Champions League”!), are 26 de ani, este student la Academia Naţională Kazahă de Arte şi s-a aflat la prima ieşire notabilă dincolo de graniţele ţării sale, cucerind prin modestie, aerul modern şi deosebita

muzicalitate. Chiar dacă n-au fost reascultate în Gală, creaţiile semnate George Grigoriu au cules aplauze, îndeosebi când au fost aduse la microfon în limba română (străinii cântă mai des în limba noastră!), cele mai multe sufragii fiind întrunite de “Amurgul”, “Marea mea iubire, marea”, “Eternitate”, “Fetele cu ochi albaştri”, “Nu se poate trăi fără dragoste”, “Pentru un sărut”, “Cred în fericirea noastră”, “Nu suntem îngeri”, “Cui îi pasă de mine?”, “O clipă cu tine”, “Chemarea mării”, “A doua tinereţe”, “Doar tu eşti fericirea mea”, deci o varietate mai mare ca în anii precedenţi. Concurenţii din ţara noastră au mai dat viaţă şi unor cântece semnate Horia Moculescu, Adrian Enescu, Laurenţiu Profeta, Cornel Ilie, Laura Stoica, Elena Cîrstea, Sfera.

Spre deosebire de alţi conaţionali ai săi, învingătorul din 2018 a onorat invitaţia organizatorilor şi a susţinut un micro-recital extrem de aplaudat. Italianul Walter Ricci, este drept, între timp a mai avut o întâlnire cu publicul din ţara noastră, evoluând formidabil, la invitaţia lui Ionel Tudor, pe scena sălii din str. Berthelot alături de Big-Band-ul Radio. Ricci ne-a reamintit titlurile cu care a dominat competiţia anul trecut, “Eternitate” şi “Dentro un film”, cu un supliment gustat, “Caruso” de Lucio Dalla.

Volodya Atanesyan

Chiar dacă a adus un alt gen muzical, mult mai apropiat de clasic (formaţia a fost de altfel completată cu suplimenţi experimentaţi), adolescenta de 17 ani Laura Bretan a confirmat din plin, cu glasul ei excepţional, succesele anterioare, recitalul său atingând culmile cu “Nessun dorma” şi cu melodia care de fapt ar fi trebuit să ne reprezinte la marea finală a Eurovision, la Tel-Aviv, “Dear Father” de Mihai Alexandru. De altfel creaţiile, în frunte

cu “Of, ce doare!”, și orchestrațiile lui Mihai Alexandru au figurat și în recitalul de zile mari al lui Aurelian Temișan,

Letiția Andreea Roman

Corinei Chiriac, ce am mai putea adăuga față de superlativale și elogiile din atâtea și atâtea alte articole? Interpreta, compozitoarea, textiera, actrița a ținut publicul în palmă, cum se spune, înlănțuind cântece de succes mai vechi și mai noi, refrane gustate de mici și mari, mai ales că la festivalul de la Brăila există un public extraordinar, educat, muzical, cunoscător. Corina și-a lansat în foyer noile sale albume editate de casa de discuri Eurostar, precum și o carte proprie, fiind asaltată de sute de admiratori. De asemenea editura ProUniversitaria a lansat aici cărțile “Marina Voica, drum către legendă” și “Titus Munteanu, un lord al micului ecran”, precum și volumele consacrate unor Jolt Kerestely, Alexandru Jula, Cornel Constantiniu. Căldura cu care a fost înconjurată Corina la Brăila, precum și interesul pentru cărțile cu subiect muzical retrăsând istoria genului au dovedit că garda veche nu se predă, asta e clar și mai ales îmbucurător!

Ediția a 15-a a Festivalului internațional de muzică ușoară “George Grigoriu” de la Brăila a însemnat un adevărat triumf al respectului față de muzica de calitate, față de compozitorii noștri de frunte, față de artiști și implicit față de publicul fidel al unui gen muzical pe nedrept marginalizat de mass-media. Dar spectatorii, din fericire, nu țin seama de asta și iau cu asalt sălile de concert, proclamând autoritar: muzica ușoară românească n-a murit și nu va muri niciodată!

Octavian URSULESCU

alături de propria sa formație. Frumosul, impunătorul, temperamentalul craiovean, în egală măsură în ultima vreme actor de teatru și vedetă TV, evident “nu mai este cel de ieri”, cum glăsuiește un șlagăr al său, reluat în deschiderea show-ului, după amuzantele proiecții retro. Temișan a conceput un adevărat spectacol TV, cu proiecții, omagii aduse unor artiști și compozitori dispăruți (Ion Cristinoiu, Dumitru Lupu, Dan Spătaru, Gil Dobrică, oltean ca și el), reverențe făcute muzicii de altădată (“Vrei să ne-ntâlnim sâmbătă seara?”, “Tubesc femeia”, “Zaraza”), două hit-uri marca verificată Connect-R, nemaivorbind de un “La noi, la Brăila” ce a stârnit ovații, fiind reluat cu entuziasm de toată sala. Cât despre prestația

Bianca Luminița Mihai

Albumul cu amintiri

La cele mai importante manifestări muzicale festivaliere, până pe la sfârșitul anilor '90, pe scenă, alături de orchestră și de soliști, s-a aflat grupul vocal **Choralis**, condus de Voicu Enăchescu (primul din dreapta imaginii). Grupul activa sub egida Ansamblului artistic al tineretului și includea absolvenți de Conservator cu voci minunate. Nici nu puteau fi concepute festivalurile de la Mamaia, concursurile TV “Șlagăre în devenire” sau “Steaua fără nume” fără Choralis, titulatură sinonimă cu calitatea și profesionalismul. (F. S. U.)

Mircea Drăgan

Mircea Drăgan este unul dintre puținii muzicieni (ne referim aici și la ipostaza de instrumentist și orchestrator)

care s-au afirmat la nivel înalt atât în muzica ușoară, cât și în rock. Nelipsit în ultima vreme de la toate evenimentele importante ale genului, el ne tot "amenința" că va începe să graveze pe suport magnetic numeroasele sale creații, din ambele genuri. Și iată că, tocmai când ne pierdusem speranța că vom vedea materializată această promisiune, casa de discuri Eurostar (l-a "premiat" cu un tort Doux-Art!) ne-a invitat la o dublă lansare de CD-uri marca Mircea Drăgan. Tradiționala sală de la primul nivel al magazinului "Muzica" de pe Calea Victoriei s-a dovedit neîncăpătoare, ca de obicei, semn că muzica veteranilor stârnește în continuare interes, mai ales în condițiile în care alternativa actuală se dovedește a fi în cel mai bun caz palidă, dacă nu

muzica pop, cea din deceniile opt, nouă sau zece din secolul trecut. Cum protagonistul a avut inspirata idee de a reaminti celor prezenți fiecare melodie printr-un fragment difuzat și comentat, publicul a putut constata extraordinarele înzestrări ale acestui muzician deloc răsfățat de juri, chiar și atunci când creațiile sale meritau, indiscutabil, lauri importante. Dar, cum am mai spus-o, nu premiile dau măsura unei cariere, mai ales a uneia prodigioase, cum este cazul aici. În textul din booklet se face un mic istoric al fiecărei piese, deci n-are rost să revenim, dar nu ne putem împiedica să regretăm faptul că soliști care îi datorează imens compozitorului, care le-a încredințat melodii excepționale, nu și-au făcut timp câteva ore să fie alături de el la acest eveniment unic. Fiindcă spectatorii erau convinși că se vor reîntâlni, așa cum ar fi fost normal,

și cu Mirabela Dauer, Monica Anghel, Loredana Groza, Daniel Iordăchioae. În aceste condiții mai putem vorbi de solidaritate în cazul breslei muzicii ușoare românești? Din acest motiv, ar fi cazul ca soliștii să nu se mai plângă de marginalizare, persecuții, discriminare, când ei înșiși nu-și strâng rândurile nici măcar la asemenea ocazii speciale... Este motivul pentru care ne scoatem pălăria în fața celor două artiste care au ținut să onoreze invitația, cântând melodii de pe albumul "Timpul slagărelor". Este vorba de Silvia Dumitrescu, cu "Născută pentru dans" (ce lucrare modernă, din toate punctele de vedere, pentru anul 1985!), pe care a adus-o la microfon cu aceeași fervoare ca în urmă cu mai bine de trei decenii (ea mai figurează cu piesa care deschide albumul, "Finally", cântată în duet cu Elena Cîrstea). Iar Carmen Trandafir (cum putem oare ignora o asemenea voce?) ne-a reamintit piesa din 1994 "Nopti de foc", pe versurile aceluia pentru care ne rugăm acum, când scriem aceste rânduri, Mihai Constantinescu. Dacă soliștii au uitat cât îi datorează compozitorului, în schimb greutatea dublei

Horia Moculescu, Mircea Drăgan, Jolt Kerestely

dezamăgitoare, așa încât melomanii se întorc, nu neapărat nostalgici, la realizările consistente ale "epocii de aur" din

lansări a fost dată de prezența decanilor de vârstă ai muzicii noastre ușoare, compozitorii Jolt Kerestely și Horia Moculescu, care, iată, la peste 80 de ani fiecare, n-au pregetat să fie alături de colegul lor, cu amintiri, întâmplări savuroase, aprecieri, pentru că au fost alături de el cinci decenii strălucite, pe scenă, la televiziune, în studiouri (Jolt Kerestely făcând referire și la calitățile de maestru de sunet ale lui Mircea Drăgan, ei doi înființând primele studiouri private profesioniste de înregistrări muzicale după 1990). Și cum toate imprimările Savoy au fost realizate în studiourile acestora, "Midi Sound", respectiv "Drăgan Music", au fost primiți cu aplauze soții Dorina Paraschiv și

1989, în care grupul a cunoscut cinci variante. Din acest motiv, întâlnim pe album, înafara compozițiilor lui Mircea Drăgan, evident majoritare, și piese semnate de Doru Tufiș, Doru Căplescu, Ilie Vorvoreanu. Acesta din urmă a făcut de altfel la eveniment legătura dintre cele două CD-uri: pe cel dintâi cântă într-o piesă la chitară-bas, iar regretata sa soție Cornelia Vorvoreanu interpretează melodia "O rază de soare", iar pe cel de-al doilea este component într-una din formulele Romanticii și semnează piesa din 1987 "Apă de izvor". Între semnatarii versurilor figurează și aici Gina Teodorescu (mama lui Mircea Drăgan), Aurel Storin, Eugen Rotaru, dar și poeți clasici, "Crăiasa din povești", "O, rămâi" (Mihai Eminescu) sau "Rondelul cupei de Murano" (Alexandru Macedonski) rămânând peste timp mari succese ale grupului. O altă piesă clasică de-acum este "Soare și foc", din 1976; de altfel toate cele 19 titluri se înscriu la loc de cinste în cartea de onoare a muzicii noastre pop-rock, pe care din păcate posturile de radio n-o mai deschid deloc... Dintre camarazii din acei ani de neuit și-au revăzut colegul, înafara lui Ilie Vorvoreanu (maestru de sunet la TVR, la un moment dat), Doru Tufiș, compozitor, chitarist, solist vocal (cu amintiri amuzante, gustate de toți cei prezenți) și Nady Constantin, în timp ce Radu Ghencea, în prezent artist al Teatrului de revistă "Constantin Tănase", a marcat epoca reînvierii formației legendare Mondial, în care Mircea Drăgan a fost de asemenea direct implicat (pe când și un "Best of" Mondial, chiar așa?). Doru Ionescu, "arhivarul-șef" de la TVR, a filmat de

Marian Nistor (Mircea Drăgan i-a și cununat, fiind folosit în cazul său apelativul "nașule"!), cei patru refăcând cvartetul de excepție despre care am scris în cazul celor două albume Savoy lansate tot de Eurostar cu câteva luni în urmă. Dacă unii dintre colaboratori nu și-au făcut timp pentru a fi prezenți, au făcut-o Natalia Guberna, Gh. Turda, precum și două distinse doamne, Adina Storin și Maria Rotaru, văduvele reputaților poeți care semnează versurile unor mari șlagăre de pe acest disc. Este vorba de Aurel Storin ("Doar tu vei fi"), respectiv Eugen Rotaru ("Păcat că vremea...", "Stai lângă fruntea mea"). Trecerea în revistă, o adevărată paradă emoționantă a creațiilor lui Mircea Drăgan din intervalul 1985-2001, ne-a prilejuit aduceri aminte legate de concursurile ce se aflau atunci în plină glorie - Mamaia, "Melodii", "Șlagăre în devenire", "Concursul muzicii de dans pentru tineret" și altele. "Timpul șlagărelor" este cu adevărat un album de autor, Mircea Drăgan fiind compozitor, aranjor, pianist, maestru de sunet și producător! Cel de-al doilea album propus melomanilor cu acest prilej a fost "Formația Romanticii - Best of", cu piese din intervalul 1972-

zor, în timp ce de la Radio România a venit tot vechea gardă, Lucia Popescu Moraru, Titus Andrei, Camelia Banța, redactorii mai tineri nefiind interesați, după cum se vede, de muzica unei epoci care nu-i pasionează, pentru că n-o cunosc defel. Trist este faptul că la un asemenea eveniment unic nici un post de televiziune sau de radio nu și-a trimis reprezentanți... Normal, am zice, aici nu aveam nici un scandal, divorț, siliconate, botoxate, ci doar MUZICĂ, ori pe cine mai interesează asta la ora actuală?

Octavian URSULESCU

„Inocență de copil”

Consiliul Județean Vrancea, Centrul Cultural Vrancea în parteneriat cu Ansamblul Folcloric „Țara Vrancei” au organizat cea de-a V-a ediție a Concursului Național de Muzică Ușoară pentru Copii, un eveniment de succes care devine deja tradiție. Găzduit de sala „Balada” (manager Maria Murgoci) din localitate și intitulat „Inocență de copil”, acest festival și-a propus de la bun început valorificarea potențialului creator al copiilor, descoperirea de noi talente interpretative, promovarea muzicii ușoare românești de calitate, afirmarea și lansarea tinerelor talente. Concursul a

fost structurat pe trei categorii de vârstă: 6-9 ani, 10-12 ani și 13-16 ani. Din juriu au făcut parte celebrul compozitor, dirijor și orchestrator Ionel Tudor, președinte, alături de reputatul realizator de emisiuni radio, Titus Andrei și de colega noastră Oana Georgescu care a fost și prezentatoarea concursului. Criteriile de jurizare au fost clare și juste: melodia aleasă trebuie să corespundă particularităților de vârstă și temperamentale din punctul de vedere al compoziției, orchestrației și textului, să exprime preocupările și aspirațiile copiilor și tinerilor, evoluția tânărului interpret trebuie să fie plăcută, fără mari emoții și disconfort, coregrafia să conțină elemente originale și să încante publicul. Concurentul trebuie să dea dovadă de claritate timbrală, intonație, amplitudine vocală, dicție și emisie vocală foarte bune, să poarte o costumație adecvată cântecului și vârstei.

54 de copii din București, din județele Bacău, Buzău, Brăila, Brașov, Botoșani, Dâmbovița, Galați, Ialomița, Prahova, Tulcea, Vaslui, Vrancea, dar și din Chișinău, Republica Moldova au încântat publicul spectator, majoritatea cu piese inspirat aalese, unii cu interpretări de excepție și cu prezență scenică deosebită. Invitată specială la această ediție a fost interpreta de muzică ușoară Luminița Anghel, cu un recital de zile mari, așa cum o cunoaștem cu toții!

Eduard Stoica, elev al Colegiului de Arte „Carmen Sylva” din Ploiești (categoria 10-12 ani) a fost câștigătorul Trofeului ediției a V-a a

festivalului. El a interpretat piesa „Cât de frumoasă ești”, compusă de Andrei Tudor, pe versurile Andreei Andrei.

Iată ocupanții podiumurilor fiecărei categorii de vârstă: Teodora Borcăiaș, eleva Școlii „Regina Maria” din Vintileasa, județul Vrancea (premiul I), Karina Chintoiu, din județul Galați (premiul II) și Denisa Baci, din județul Dâmbovița (Premiul III) – categoria 6-9 ani, apoi Andrei Arsene, Clubul Copiilor din Moreni, județul Dâmbovița (premiul I), Andra Ciocîrlan, din județul Buzău (premiul II) și Teodora Rusu, din județul Botoșani (premiul III) – categoria 10-12 ani, respectiv Bianca Solomon, Palatul Copiilor din Brașov (premiul I), Petronela Donciu, din Chișinău, Republica Moldova (premiul II) și Carmen Mustață, din județul Vrancea (premiul III) – categoria 13-16 ani. De remarcat și faptul că premiile acordate au constatat în diplome speciale și în bani, sumele fiind cuprinse între 400 lei și 700 lei, câștigătorul trofeului concursului fiind recompensat cu suma de 2000 lei.

„Mulțumim Consiliului Județean Vrancea, juriului prestigios și Ansamblului Folcloric Țara Vrancei, felicitări tuturor copiilor participanți la competiție, profesorilor, părinților și publicului atât de entuziaști!” – a spus organizatorul festivalului, inimosul prof. dr. Liviu Nedelcu, managerul Centrului Cultural Vrancea, la finalul evenimentului.

Anul trecut, câștigătorul concursului a fost Eduard Ungureanu din Brașov.

Lelia PRUNDU

Aniversat la Chișinău

Din când în când, televiziunea publică mai face și gesturi inspirate legate de muzica ușoară, în această

înflorește primăvara” și s-a bucurat de un uriaș succes, biletele epuizându-se în câteva ore, deși sala are peste 2000 de locuri. În cadrul evenimentului, Fuego a fost premiat de Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Diploma de Onoare răsplătind împlinirea a 25 de ani de carieră

cu frații Advahov

categorie intrând retransmiterea integrală (mai bine de 3 ore!) a splendidului concert aniversar Paul Surugiu-Fuego de la Palatul Național “Nicolae Sulac” din Chișinău. Deși este Artist al Poporului al Republicii Moldova din 2012, popularul artist n-a mai avut un show propriu la Chișinău, doar numeroase apariții aplaudate în diverse spectacole de succes. De această dată, mărturisim cu sinceritate, așteptarea a meritat, fiindcă a fost un regal la cote internaționale, din toate punctele de vedere – scenografie, proiecții, lumini, sonorizare, nemaivorbind de acompaniament. Paul Surugiu a avut alături două orchestre, redutabilul ansamblu de mari dimensiuni al Fraților Advahov (Vasile-vioară, Vitalie-acordeon, ambii muzicieni de clasă) și formația Angry Band. Concertul s-a intitulat “Iubirea

cu Eugen Doga

premiat de Ministerul Culturii

acasă, măi tramvai!” de Vasile Vasilache, “Să cântăm, chitara mea” de Temistocle Popa, “La crâșma de la șosea” de Maria Stoianov, “Te iubesc” de Marian Mărgărit, creații de Yan Raiburg, George Grigoriu sau Petre Gălușanu în diverse colaje, alături de compoziții proprii, cum ar fi “Ți-am adus un măr” (pe versuri de Vieru) sau “Eu nu te-ntreb”. Finalul a fost apoteotic, înălțător și vibrant, cu Paul Surugiu-Fuego interpretând îngenunchiat compoziția lui Marian Mărgărit “Dragă soră basarabă”. Pornind de la acest nivel extrem de înalt, cu siguranță spectacolul din 15 noiembrie de la Sala Palatului din București va marca încă o bornă memorabilă, la aniversarea celor 25 de ani de activitate a acestui artist care și-a făcut un titlu de glorie din promovarea muzicii românești.

Oana GEORGESCU

De-a pururi tânăr...

Cînd am supra-titrat serialul despre festivalul de la Sanremo "Cei mai frumoși ani" n-am anticipat că vom avea ocazia atât de curînd să evocăm perioada extrem de densă în muzică de calitate și șlagăre a anilor '80 și '90 (nu mai e nevoie să spunem "din secolul trecut", ne face să ne simțim și mai matusalemici!). Ba, și mai mult, că ne vom

îndeplinite (ei înșiși artiști, Dan Măciucă și Vali Crăciunescu au fost impecabili), așa încât unii dintre invitați, cum ar fi Snap, cu Penny Ford, vocea originală, nici nu concep să nu revină și la ediția de anul viitor! Pe Marius Gavrilă, creierul acestui eveniment unic, cel care a câștigat un pariu extrem de riscant, îl cunosc de multă vreme, el fiind promotorul unor concerte și turnee de mare anvergură. Acesta a coordonat o echipă imensă, de o mie de oameni, și mi-a mărturisit că a scris primul nume de

reîntâlni cu una din titulaturile de legendă ale festivalului italian, Ricchi e Poveri. Totul s-a petrecut la cel mai mare eveniment european pe acest calapod retro (cred că nici pe plan mondial nu sunt multe comparabile), DISKOteka Festival de la Timișoara – un adevărat Woodstock al amintirilor și al nostalgiilor, care ne-a făcut să cântăm din nou, cu aceeași convingere, "It's A Beautiful Life", dansând cu foc ca în anii de altădată, pentru că n-am uitat că "Rhythm Is A Dancer" și mai ales fiindcă în cele trei zile de festival ne-am simțit "Forever Young", de-a pururi tineri... De ce am amintit de Woodstock și de comparații imbatabile? Simplu, în primul rând grație afluenței uriașe de spectatori pe stadionul "Dan Păltinișanu": 32.176 în prima seară (când a fost înnorat și a și plouat la un moment dat), 47.135 în a doua și nu mai puțin de 51.235 duminică, în ultima zi, deci un total de 130.546 spectatori contabilizați cu rigurozitate de organizatori! Apoi afișului, incluzând o droaie de titlaturi celebre ale perioadei amintite, afiș respectat cu profesionalism și seriozitate, singura absență, CC Catch, datorându-se exclusiv artei, așa cum au dovedit convingător documentele proiectate pe ecran de organizatori, care-i achitaseră onorariul și îi cumpăraseră bilete de avion. De altfel, totul a fost la înalt nivel: cazare de 5 stele, transport cu limuzine Mercedes, în plus toate cerințele, inclusiv culinare (unele, se știe, exagerate...),

artist dorit cu 7 luni în urmă, de atunci toată energia canalizându-se întru organizarea fără cusur a festivalului, pentru care l-a avut alături, ca amfitrion, pe cunoscutul prezentator al Jurnalului de la TVR, Radu Andrei Tudor. Acesta a reușit performanța, foarte dificilă, cu numeroasele rechemări la rampă, de a integra programul de pe scena principală între orele 19 și 24, fiind și un moderator fermecător și evident foarte bun cunoscător al subiectului. Am amintit de scena principală, absolut impresionantă ca dimensiuni, în cazul căreia, așa cum se poate vedea din fotografii, scenografia ne-a adus în amintire celebrele casetofoane de altădată. Dar în părțile laterale au fost

montate și două scene mai mici, cu program separat după-amiază. Pe una din ele, de la ora 12, DJ-ul Sorin Lupașcu ne delecta cu hit-urile care ne-au îndulcit tinerețea, selectate din colecția sa de mii de viniluri, iar pe cealaltă, de la ora 16, realizau o perfectă intrare în atmosferă pentru publicul care umplea încet-încet arena artiști de facturi diverse, nemaivorbind de vârste, dar toți

evocând muzica acelor decenii de neuitat. Este vorba de DJ Jungle (care a făcut un tur de forță și pe scena principală), Gabriel Dorobanțu (toate femeile de pe o rază de kilometri s-au strâns, oftând, să-l reasculte cum ne plimbă cu glasul său cald, învăluitor prin "gările mici" ale sufletului), Cristi Minculescu, Valter Popa și Doru Borobeică (legendele rockului românesc s-au dezlănțuit ca

pe vremuri), Gheorghe Gheorghiu (căci... “unde dragoste nu e - de muzică bună, se înțelege! -, nimic nu e”), Andreea Antonescu (cu hit-uri ale epocii de aur André și o trupă de dansatori în costume “vintage”), formația Compact în versiunea Paul Ciuci (ce mare păcat că, asemeni cazului Iris, în rockul nostru intervin asemenea triste scindări...), din nou cu refrene reluate în cor de toți cei prezenți, în frunte cu “Fata din vis” și “Cântec pentru prieteni”. Îmbucurător faptul că muzica ușoară, folk-ul sau rock-ul,

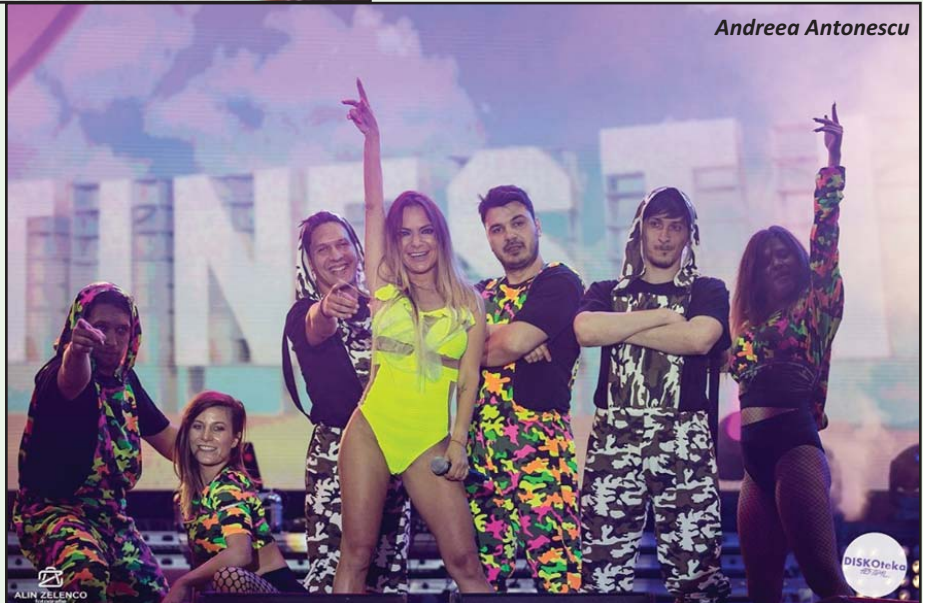
întreaga activitate. Să nu uităm că Ordean, aflat acum în fruntea formației Compact B, care include câțiva membri fondatori, a compus multe hituri lansate în deceniile trecute atât de soliști de muzică ușoară, cât și de trupele înființate de el, ASIA sau Amadeus.

Cele trei seri incendiare de pe scena principală au avut o structură clară: introducerea Sorin Lupașcu, cu amintiri din epoca de aur a muzicii dance, pe care este specializat, apoi Radu Andrei Tudor, amfitrionul principal, dădea semnalul petrecerii. Înafara câtorva nume cu mare greutate, de care vom aminti separat, ceilalți protagoniști au fost incluși inspirat într-un “party” animat de DJ Jungle (ploieșteanul Florin Adrian, binecunoscut la Costinești sau în Capitală, dar și în Grecia) și temperamentul localnic Geo da Silva. Lor le-a revenit sarcina de a-i introduce în scenă pe Maxx, Herb McCoy, Lian Ross, La Bouche, Sabrina, Alexia, C-Block, Nana, Baccara, East 17, Snap, Captain Jack, Haddaway, Mr. President, Dr. Alban, într-un carusel amețitor de hit-uri memorabile și de apariții nostalgice, nemaivorbind de vestimentațiile fotografiate cu nesaț de zecile de mii de spectatori. Emoționante au fost evocările “în

Ace of Base

cu reprezentanții săi autohtoni de seamă, n-au fost ocolite în acest ocean de muzică dance, cu atâtea staruri de peste hotare. Îmi aduc aminte că acum câțiva ani, la Piatra-Neamț, Marius Gavrilă a organizat chiar o Gală în care a acordat trofee de excelență unor nume de primă mărime ale muzicii ușoare românești, într-o perioadă în care acestea nu erau deloc luate în seamă. Pe aceeași linie, la DISKOteka Festival au fost omagiate pe scena principală, în cazul unora cu proiecții, al altora cu secvențe audio, personalități de neuitat cum ar fi Dan Spătaru, Mădălina Manole, Laura Stoica (dispărută tragic în 2006), Michael Jackson, iar lui Adrian Ordean i s-a acordat o diplomă specială pentru

Andreea Antonescu

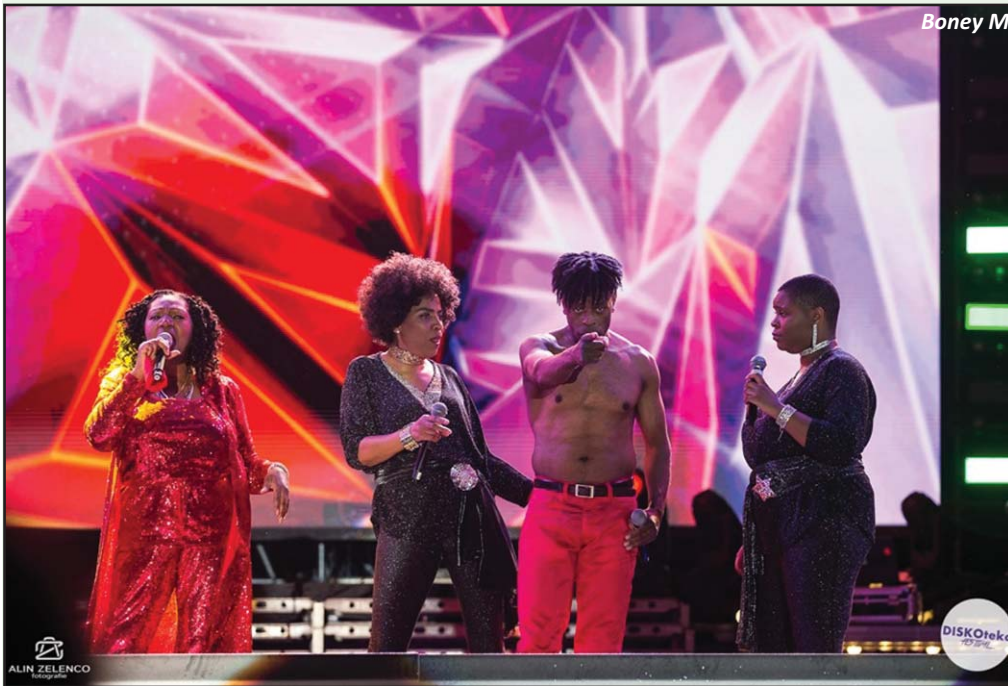
Baccara

memoriam” consacrate unor mari artiști care au marcat epoca lor. Prince (Rogers Nelson), 1958-2016, a obținut primul “Disc de platină” la numai 21 de ani, pentru ca în 1984 să se consacre la scară planetară cu “Purple Rain” (24 de săptămâni pe locul I în topul “Billboard”, 13 de milioane de discuri vândute), care a devenit și film ce a cucerit un premiu Oscar pentru coloana sonoră și un “Glob de aur”. Cariera lui Prince poate fi sintetizată astfel: peste 100 de milioane de discuri vândute, 7 premii Grammy, locul 27 în ierarhia tuturor cântăreților pop din istorie, clasament stabilit de revista “Rolling Stone”, introducerea în “Rock’n Roll Hall of Fame”, iar în 2004 – cele mai mari încasări, în urma celor

Roua amintirilor

96 de concerte din cadrul "Musicology Tour". Evocarea a fost remarcabil ilustrată de micro-recitalul lui Keo, alături

actualmente Compact B. În seara de vineri recitalurile finale au fost cele susținute live, în uralele mulțimii, de

grupul suedez Ace of Base (cu solista Jenny Berggren în mare formă) și de Boney M. Cu o recoltă de 100 de milioane de discuri vândute, Boney M a fost una dintre titulaturile veterane de la DISKOteka, mai ales că a avut-o pe scenă pe solista vocală Liz Mitchell, membră fondatoare din 1976! A fost cu adevărat delir pe stadion, în ciuda unei ploii ușoare pe care spectatorii n-au luat-o în seamă, prea preocupați să cânte fericiți "Rasputin", "Daddy Cool", "Rivers of Babylon", "Sunny", "Ma Baker", "Brown Girl In The Ring", "Bahama Mama"! Sâmbătă prezențele românești (s-a dovedit că artiștii noștri sunt extrem de îndrăgiți și

de formația sa (cu siguranță așa se va proceda în viitor la toate momentele "in memoriam"), cu piese celebre lansate de Prince. Absolut emoționantă a fost reîntâlnirea cu Leo Iorga, care a venit greu la microfon, sprijinindu-se în cârjă, pe care apoi a înlocuit-o cu stativul microfonului prin intermediul căruia ne-a cucerit pe toți, indiferent de vârstă. Distins cu un premiu special, Leo Iorga are doar 54 de ani, dar se luptă cu o boală gravă. Arădean, s-a lansat acolo cu formația Pacific, apoi a trecut la timișorenii de la Cargo, cu care a cântat în perioada marilor succese "Brigadierii" și "Povestiri din gară". Timp de 8 ani a făcut parte din "formula de aur" Compact, după care au urmat Schimbul 3, Pacifica, Pact by Leo Iorga și Adrian Ordean și, firește,

primiți extraordinar de public, nu e cazul să ne temem să-i așezăm alături de cei străini!) au fost cele ale lui Gheorghe Gheorghiu (emoționat, dar întreg stadionul a reluat refrenul cu, dar și... fără el), Nick (Nicolae Marin, ex-N&D) și Andreea Antonescu. Aceasta din urmă s-a lansat la doar 12 ani, cu un album compus pentru ea de Adrian Ordean, "Din vina ta", pentru ca din 1998 să intre în istorie alături de Andreea Bălan, cu duetul André și un palmares impresionant: 4 "Discuri de platină", unul "de aur", 1,2 milioane de discuri vândute (cifra uriașă pentru țara noastră și pentru acea perioadă). Chiar dacă ulterior și-a edificat o solidă carieră

solistică, cu 3 albume proprii, ea a refăcut ambianța acelor ani mirifici... altfel spus, n-a fost "singură la mare", ci singură la Timișoara! O altă secvență "in memoriam" (poate ar fi bine ca ele să fie programate mai pe înserat, pentru a fi mai bine puse în valoare proiecțiile) i-a fost consacrată lui Freddie Mercury, 1946-1991. Pe numele real Farrokh Bomi Bulsara, de origine persană, s-a născut în Zanzibar și a studiat pianul în India. Bariton cu un ambitus excepțional, rivalizând cu un tenor, 4 octave, Mercury și-a legat destinul muzical în 1970 de Brian May și Roger Taylor, înființând formația The Queen, care până în prezent a vândut peste 500 de milioane de albume. Alte recorduri Queen stabilite în Marea Britanie: cele mai multe prezențe în top, iar albumul "Greatest Hits" rămâne peste timp nr. 1. Mercury este compozitorul unor piese iconice, cum ar fi "Bohemian Rhapsody", "We Are The Champions", "Somebody To Love", ce au constituit osatura formidabilului recital de la concertul "Live Aid", organizat de Bob Geldof în 1985. Prima melodie dă și titlul filmului biografic lansat anul trecut, care i-a adus actorului Rami Malek premiile Oscar, Bafta și un "Glob de aur".

Evident, recitalurile cele mai consistente au fost cele live, cu orchestre pe scenă, detașându-se Alphaville (cu un

Au reprezentat Italia la Eurovision în 1978 cu "Questo amore" și au triumfat la Sanremo în 1985 cu "Se m'innamoro", piese care firește au figurat în repertoriu, alături de alte titluri gravate pe discurile care au depășit

un tiraj de 40 de milioane de exemplare: "Sarà perché ti amo" (figurează în banda sonoră a 4 filme și a fost înregistrată în 4 limbi de circulație), "Ciao, Italy", "Acapulco", "Canzone d'amore" (compoziția lui Toto Cutugno), "Mi innamorò di te", "Mamma Maria", "La prima cosa bella" sau "Che sarà" (compoziția lui Jimmy Fontana cântată cu succes și de José Feliciano). Un regal!

În ultima vreme muzica retro îi atrage foarte tare pe organizatorii de la noi din țară, manifestări de acest tip având loc mai întâi la Cluj-Napoca, iar recent și la București, dar aici a fost mai degrabă un eșec. În schimb la Timișoara totul, dar absolut totul, înafara afluenței uriașe de spectatori, a fost perfect pus la punct, de la sonorizare și lumini (la nivelul oricărui concert la Londra sau New York), scenografie, ordine, ecusoane, catering, cazare (hotelul "Timișoara"), securitate până la "moneda festivalului", care putea fi folosită la numeroasele chioșcuri din interiorul stadionului. Așa încât în ultima seară cei peste 50 de mii de spectatori (rămâne de găsit un alt spațiu la fel de generos, se pare că stadionul va fi demolat) au primit cu urale cele

Marian Gold senzațional), Sandra, Modern Talking (cu un Thomas Anders elegant) și Ricchi e Poveri. Succesul italienilor era previzibil la ginta noastră latină, așa încât organizatorii au fost inspirați în a contracta de pe acum pentru anul viitor alte vedete peninsulare. Soliștii Angelo Sotgiu, 72, și Angela Brambati, 71, fac parte din formula originală, întrunită în 1968 (deci italienii au fost trupa veterană a festivalului!) la Genova, oraș care i-a mai dat muzicii ușoare pe Franco Califano sau Fabrizio de André.

câteva nume anunțate de către cei doi prezentatori drept sigure anul viitor: UB40, Toto Cutugno, Coolio, AlBano și Romina Power, Snap, Fun Factory... Putem conchide că Timișoara își va primi cum se cuvine oaspeții în 2021, când va fi "Capitală culturală europeană": ospitalitatea, generozitatea și căldura localnicilor, între care au fost și numeroși turiști veniți special din țară sau de peste hotare, ne-au cucerit definitiv. Bravo Timișoara, ai dat o lecție!

Octavian URSULESCU

Șlagăre Marius Țicu cu Angela Similea

În muzica ușoară românească au existat câteva cupluri compozitor-interpret în care simbioza a fost perfectă, uluitoare, cu adevărate recorduri de colaborare: Temistocle Popa – Dan Spătaru, Florin Bogardo – Stela Enache (cu mai bine de 70 de titluri pentru fiecare din aceste perechi), iar cel mai recent Marius Țicu – Angela Similea,

A. Similea, M. Dauer, M. Anghel, A. Velnicu

care la rândul lor se apropie de această sumă. Mi s-ar putea replica, la urma urmei, că ele nu înseamnă decât niște cifre reci, dar nici vorbă de așa ceva, pentru că în spatele acestor șlagăre (pentru că vorbim de succese imense) se ascund trăiri, sensibilitate, bucurii, suferință, zâmbet, durere, speranță, optimism. Despre primii am scris, inclusiv cărți, acum am onoarea s-o fac pentru acești doi mari prieteni ai mei și ai tăi, melomanule, fiindcă fără Țicu și Angela viața noastră ar fi fost mult mai tristă, căci refrenele lor ne-au însoțit de-a lungul deceniilor, dovadă că și acum putem fredona oricare cântec, imediat după primele măsuri...

Marius Țicu este fidel în prietenie și mai ales a colaborat întotdeauna cu cei mai buni. Pe Angela a cunoscut-o din postura de corepetitor la Școala populară de artă din București (important de precizat, fiindcă el este bănățean, născut la Reșița și "școlit" la Timișoara), la clasa admirabilei profesoare Florica Orăscu. Din acea clipă s-a scris una dintre cele mai frumoase pagini din istoria muzicii ușoare românești, o parte, doar o parte din melodiile nemuritoare născute din colaborarea lor fiind reunite pe două albume de colecție de casa de discuri Eurostar. Poate nu este așa important, dar tare am vrea să știm cum s-a născut fiecare șlagăr, mai ales că Marius, cu umorul lui formidabil, povestea că în clipa când a fost "străfulgerat" de o linie melodică ieșită din comun, a pus mâna pe telefon (fix, vă dați seama, nu ca azi) și a început să-i cânte Angelei, cu teama c-o va uita! N-a uitat-o, din fericire, și peste câteva zile ascultam înfiorați la radio noua bijuterie a acestui brand național care este "marca Țicu-Angela". Pilduitoare sunt aprecierile compozitorului la adresa interpretei sale

preferate: "Toată activitatea Angelei Similea a fost marcată de seriozitate, de pasiune pentru muzică, talent, de corectitudine, rezistență la studiu. S-au adăugat experiența și meticulozitatea cu care pregătește orice apariție, începând cu alegerea piesei, preferându-le pe cele în care își pune în valoare și vocea, și sensibilitatea. De aceea a și fost numită adeseori "regina muzicii ușoare românești". Era foarte cooperantă și la înregistrări. Amabilă, drăguță și...pretențioasă, nu se lăsa până nu ieșea ceea ce dorea, ceva deosebit. Nu se grăbea niciodată când era vorba de calitate.

Dacă nu ai aceste daruri, nu poți să fii vedetă și să fii iubită atâția ani. O prietenă extraordinară!". Într-o carte pe care i-am consacrat-o lui Titus Munteanu la editura ProUniversitaria, "Un lord al micului ecran", regretatul meu partener în atâtea aventuri TV mi-a povestit câteva episoade legate de participarea, alături de Marius, Angela și Olimpia Panciu, la celebrul festival de muzică ușoară de la Sopot, în Polonia. Unul din ele, de un haz nebun, legat de sforăit, nu-și are locul aici (luați cartea, o să vă tăvăliți de râs!), în schimb cel strict muzical este definitoriu pentru talentul uriaș al lui Marius Țicu. TVR trimisese din timp toate materialele pentru acompaniament (partitura generală pentru orchestră, știmatele pentru fiecare instrument), dar în ziua repetiției lovitură de teatru: dirijorul îi anunță că...pe pupitrul său nu se află nimic! Așa încât o noapte întreagă Marius și Titus au scos știmatele, Marius a introdus pe loc piese noi pentru Angela și Olimpia, "Pastel" s-a cântat cu solist și cor, o altă melodie fiind cunoscuta "Țurai", Marius, un monument de energie și ambiție, salvând efectiv participarea delegației României. După concert Angela a fost asaltată de jurnaliști, care doreau să afle ce spune textul de la "Țurai" (presărat cu numeroase onomatopee), iar Marius, pus pe glume, îi sufla

tot felul de năzbâtii. Dar amintirile lor comune includ și turneele în care au fost alături pe scenă, fie în România, fie în Germania (la Berlin, Stuttgart, Nürnberg), în care au evoluat de fiecare dată și în duet, un titlu care-mi vine acum în minte fiind "Clopoței". Iar dacă tot am amintit de turnee, cum aş putea uita sutele de spectacole în care eu însumi am brăzdat țara alături de Angela și de formația Savoy (Marian Nistor îi spunea "Regina Savoy-ilor"), în care șlagărele lui Marius Țicu figurau la loc de cinste, fiind reluate de mii de glasuri (aveam uneori și câte 3 concerte într-o zi!)?

Nu întâmplător am amintit aici de Titus Munteanu, fiindcă Marius Țicu a lansat zeci de șlagăre cântate de Angela Similea în show-uri TV, iar multe din acestea, din păcate, n-au putut fi incluse pe aceste două albume de colecție, al căror minutaj este fatalmente limitat. În aceeași situație se află și refrenele de neuitat din banda sonoră a unor filme de succes, "Inimaginabil" sau "Spune-mi tu mie, Pintenatule!" (ambele din "Rămășagul"), ca și alte titluri care au făcut epocă, așa cum sunt "De m-ai mințit", "E la modă sau nu e", "Vreau adevărul", "Voi cânta pentru mileniul III" (premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, precum și premiul I la festivalul "Melodii '84").

Da, "Să ne reamintim", așa cum inspirat este intitulat colajul ce reunește câteva refrene memorabile, câteva dintre

A. Temișan, M. Davidescu, A. Similea

acestea figurând și în formă integrală pe albumele Eurostar, patru dintre ele chiar pe discul de față. Dar cât de elegant sunt alăturate în acest potpuriu, ce înlanțuire cuceritoare, ce recurs la memorie ne provoacă cele nouă citate muzicale din șlagăre de neuitat! Cum cele aproape 50 de titluri ale lui Marius Țicu încredințate de-a lungul timpului Angelei Similea nu aveau cum să fie găzduite integral, efectiv, pe două albume, este și o soluție... economică, ascultătorul regăsind fericit atât secvențe din piese de pe CD (este vorba de "Nu voi putea uita niciodată", "Viața este mai frumoasă", "Viața merge iubind înainte", "Un cântec"), dar și din alte melodii de largă circulație la timpul respectiv (că ar merita din plin să fie difuzate și acum la Radio și TV e altă discuție, ne bucurăm totuși că vor circula și vor fi reascultate pe CD). Este vorba de "O zi", "Cheamă iubirea, ad-ona-poi", "Cineva", "Nu voi plânge niciodată", "Lumina vieții", câteva dintre acestea fiind incluse la rândul lor pe celălalt album de tip "Best of" editat de casa de discuri Eurostar și intitulat "Trăiesc".

După cum se poate constata, am început cumva cu... sfârșitul, fiindcă potpuriul în cauză încheie albumul, concluzionându-l cu o colecție emoționantă de șlagăre. Scriam undeva că Marius Țicu este fidel în prietenie și-și alege cu parcimonie colaboratorii, de aceea vom regăsi în

cântecele cărora le dă viață Angela Similea numele unor textieri de mare valoare pe care-i întâlnim frecvent pe genericul creațiilor sale. Este vorba de Eugen Rotaru, Ovidiu Dumitru, Sașa Georgescu, Theodora Popa Mazilu, Tania Lovinescu, Carmen Aldea Vlad, nume ce figurează la rândul lor la loc de cinste în cartea de aur a muzicii noastre ușoare. Alături de Angela, Marius Țicu a salvat literalmente reprezentarea noastră la cel mai mare festival european, cel de la Sopot, din Polonia, pe "Coasta de chihlimbar", una din melodiile de atunci fiind "Pastel", pe care Angela a interpretat-o a cappella, susținută doar de un grup vocal. Numeroase sunt recomandările pe care aș dori să vi le fac: "Un cântec" are versurile semnate de Mihai Constantinescu (cine poate uita formidabilul trio care bătea toate recordurile de audiență pe micul ecran, "Marius, Olimpia și Mihai"?), iar "Căldura mâinii tale (De-ai mai trăi, măicuță...)" se ascultă cu lacrimi în ochi, fiind o creație absolut tulburătoare. Mă gândesc că ar putea fi prezentată cu succes uriaș pe scena Festivalului național al romanței "Crizantema de aur" de la Târgoviște, acolo unde Marius Țicu este în ultimii ani membru în juriul secțiunii de Creație. Cât despre titluri celebre, gen "Ce-ar fi să fiu", "Flacăra nestinsei iubiri", "Unde ești, copilărie?", "Lăutarii", "Fericirea trăiește-n noi", ele chiar că nu au nevoie de recomandarea nimănui.

Muzica unui compozitor de talia lui Marius Țicu, pusă "în undă" de strălucitoarea Angela Similea, n-ar fi avut nevoie în urmă cu câteva decenii de explicații, păreri, sugestii, ea fiind atunci pe toate buzele. Dar anii au trecut, noile generații n-au avut șansa noastră, de a ne bucura plenar de ea. Am încercat să punctez câteva idei legate de marile șlagăre ale anilor '70, '80, '90, pe care sper să le descopere pe discul de față și cei foarte tineri, pentru că ele au o încărcătură melodică, armonică și poetică, nemaivorbind de interpretare, cu adevărat inegalabile. Iar cântecele lui Marius Țicu sunt și azi la fel de proaspete, așa cum am constatat atunci când au fost abordate de

adolescenți la toate marile festivaluri de muzică ușoară din țară, la Brăila ("George Grigoriu"), Amara ("Trofeul tinereții"), Medgidia ("Dan Spătaru"), București ("Florin Bogardo"). Să ne trăiești, veșnic tinere compozitor!

Mihai CHIER

"O menajerie de ciudați"

Titlul nu ne aparține, ci a apărut în cotidianul "Adevărul", el referindu-se la aparițiile șocante și neavând nici o legătură cu muzica din ultimele decenii, pe scena concursului european (vorba vine, sunt și participări dinafara continentului). Este vorba de transsexualul Dana International din Israel (1998), trupa Lordi din Finlanda (2006), marioneta Dustin Curcanul din Irlanda (2008), travestitul Conchita Wurst din Austria (2014), grupul OKN din Finlanda (2015) și chiar Cezar Ouatu din România, care

Duncan Laurence

a cântat înveșmântat într-o rochie în 2013. Iar ediția 2019 nu se putea să facă excepție. Calificată în finală (!), trupa islandeză Hatari a iscat multe controverse prin show-ul dezagreabil prin care a adus pe scenă reprezentări fetiș, sado-masochiste și altele ce țin de practici sexuale violente legate de dominație/ subordonare. Trupa punk rock din Reykjavik a șocat cu piesa "Hatrí mun sigrá" (Ura va supraviețui). Iar Franța, calificată direct în finală grație faptului că se numără între țările ce cotizează consistent la EBU, a fost reprezentată de androginul de origine marocană Bilal Hassani, 19 ani, alintat Billy. Ca să vă dați seama cum s-a degradat societatea, aflați că în trei ani acesta a adunat un milion de

abonați și 98 de milioane de vizualizări cu jurnalul video pe care-l are pe youtube!! Deloc întâmplător, acesta a luat parte în 2015 la concursul "The Voice Kids", unde a cântat... "Rise Like a Phoenix", cu care Conchita Wurst a triumfat în 2014. Solistul musulman a ajuns în finala de la Tel-Aviv după ce a întrunit nu mai puțin de 35% din voturi la show-ul de preselecție "Destinația Europa" de la postul TV public France 2 și a dat viață melodiei "Roi" (Rege), compusă împreună cu Madame Monsieur (!), reprezentanta/ul Franței la finala din 2018, de la Lisabona. Dacă asta este "destinația europeană", vai nouă și muzicii în general!

În ce privește reprezentarea țării noastre, nu putem decât să regretăm că s-au adeverit previziunile exprimate în nr. 3 din acest an al "AM", în articolul cu titlul "Eurovision... România?" Scriam acolo, între altele: "Câtă legătură mai are cu România selecția "națională"? Promovează această competiție, în viziunea organizatorică a TVR, așa cum ar fi normal, talentele muzicale din țara noastră? TVR are rolul de a face educație, de a întări spiritul național, fiindcă melodia și interpretul reprezintă o țară, un popor, o identitate culturală, un spațiu geografic, de unde bucuria și mândria care îi animă pe telespectatori la anunțarea punctajelor". Așa cum subliniau și colegii de la "Adevărul" (și ce i-ar mai fi forfecat în "Click" regretatul George Stanca!), Eurovision este tot mai puțin, cum se întâmpla pe vremuri (ABBA, Toto Cutugno, Johnny Logan... O tempora, o mores!), un concurs de cântece, acum totul e să fii cât mai ciudat, mai bizar, mai provocator, mai... "divers". Am atras atenția după selecția națională că "On a

Esther Peony

Sunday” este o piesă mediocră, monotonă, cu o construcție oarecare, iar Elena Cîrstea a trimis atunci din SUA un mesaj neiertător referitor la blonda solistă preferată de juriul “de specialitate”: “Dacă nici Laura Bretan n-a putut reprezenta România, cu vocea ei minunată, apoi lăsați-vă de muzică!

Laura Bretan

Domnișoara Peony cântă ca pantofii mei. Nu pierdem nici o ocazie să ne facem de râs”. Un abuz și o încălcare a anunțului inițial au fost în ceea ce privește ponderea votului public, ceea ce a adus la alterarea ierarhiei finale. Astfel, nota publicului n-a reprezentat 50% din total, ci a fost doar a...7-a, adăugată celor 6 ale juraților! Edificator este faptul că votul publicului a mers covârșitor către melodia “Dear Father” a lui Mihai Alexandru (primul loc, 12 puncte) sau către formația Trooper, “Destin”, poziția secundă, 10 puncte (laureata din acest an a revistei noastre a fost singura care a cântat în limba română!!), în timp ce Esther Peoni a întrunit... 3 puncte, dar juriul a avut cu totul altă părere. Juriu din care, atenție, n-a făcut parte nici un membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor (!), în schimb au fost aduși de peste hotare doi... bloggeri (“influenceri”), Deban Aderemi și William Lee Adams, adică persoane pentru care Eurovision este un hobby și atât. În juriu a fost și Tali Eshkolu, directoarea finalei de la Tel-Aviv (cât ne-a ajutat asta s-a văzut!), țara noastră fiind reprezentată doar (!) de Șerban Cazan, de la HaHaHa

Production, firma lui Smiley. Notele acordate de acest jenant juriu internațional, cu membri având o competență neclară, au dovedit, la o scară mai mică, ce aranjamente se fac la această competiție cândva prestigioasă, inclusiv în marea finală. Dacă n-au câștigat, așa cum ar fi fost normal,

melodiile cântate de Laura Bretan sau Trooper, cu siguranță ar fi făcut o figură mai bună la Tel-Aviv, datorită ritmului antrenant și inserțiilor folclorice, cu specific românesc, piesa “Daina” de Mihai Ogășanu și Marian Enache, cântată de Letiția Moisescu și Sensibil Balkan.

Sigur, Laura Bretan nu cântă muzică ușoară, drept care Mihai Alexandru, singurul (!) membru al U.C.M.R. din finala națională, i-a compus o piesă pe măsură. Dar nicăieri nu scrie că Eurovision ar fi un concurs strict de muzică ușoară sau pop, dovadă trupele rock care s-au perindat pe aici, unele și câștigând. Nu mai vorbim că la una din ediții Anglia a fost reprezentată de o lucrare a celebrului Andrew Lloyd Weber, care a și acompaniat-o la pian pe o soprană. Am urmărit concursul, care avea loc exact în acele zile, la festivalul internațional “George Grigoriu” de la Brăila, alături de Ionel Tudor, Andrei Tudor, Andreea Andrei și cu siguranță au făcut-o, în camerele lor de hotel, și Marius Țeicu, Horia Moculescu, Titus Andrei, membri acolo în juriu. Mai mult, în recitalul ei de la Brăila Laura Bretan a cules ovații cu melodia “Dear Father”. Cu toate acestea, Horia Moculescu a declarat în ziarul “Click” că am fi ratat finala (ceea ce noi ne îndoiim) și cu Bretan: “Un concurs nu e previzibil. Dacă pleca Laura Bretan, ar fi fost în situația concurenței care a deschis a doua semifinală, Srbuk, din Armenia. Și armeanca e talentată, dar nu a reușit să treacă în etapa următoare”.

Cum nici Republica Moldova nu a acces în finală (solista respectivă cucerise o distincție minoră cu ani în urmă la festivalul “Dan Spătaru” de la Medgidia), am ratat ocazia de a ne acorda reciproc câte 12 puncte în finală... Pronosticurile (doar ale acestora, oare?) caselor

John Lundvik

internaționale de pariuri s-au confirmat, favorit fiind desemnat din start de acestea olandezul Duncan Laurence, 25 de ani, cu piesa “Arcade”. În topul previziunilor el era urmat de suedezul John Lundvik, 36 (“Too Late for Love”) și de rusul Serghei Lazarev, 36 (“Scream”). Înafară de piesa

Chingiz Mustafayev (Azerbaidjan)

Rusiei ne-a mai plăcut și cea din Azerbaidjan. Pianist și compozitor, Laurence a adus din nou victoria Olandei după... 44 de ani (anterior Olanda mai câștigase de 3 ori), cu un total foarte mare, 492 de puncte. Numele său real este Duncan de Moore, Laurence fiind al doilea nume al mamei sale. S-a remarcat la concursul "Vocea Olandei", iar la conferința de presă de după victorie a mărturisit că în

timpul școlii a fost adesea hărțuit, neascunzând faptul că este bisexual... Cine își mai aduce aminte azi despre ce trata melodia sau de interpretul care câștigau pentru Olanda în

urmă cu 44 de ani? Vremurile s-au schimbat, nu se mai poartă persoanele "cuminți" ... *O tempora, o mores...*

Ana-Maria SZABO
Marius GHERMAN

Un cântăreț redescoperit

Marian Stere, Iustin Gondoș, Lucia Popescu-Moraru

...chiar și de mine, care-l cunosc de vreo două decenii și jumătate. Era pe atunci, la debut, ceva mai suplu și privea cu emoție, de pe scena Teatrului de revistă "Constantin Tănase", către loja juriului, aflată în primul rând de la balcon, acolo unde prezida idolul său declarat, Angela Similea. Chiar că nici nu se putea emoție mai mare! Ne aflam la festivalul "Aurelian Andreescu", în epocă foarte puternic și mediatizat, iar în seara Galei, în aplauzele publicului, a fost anunțat câștigătorul: Marian Stere, care depășea la ediția respectivă soliști care aveau să se afirme plenar ulterior, cum ar fi Paul Surugiu (viitorul Fuego) sau Daniela Răduică. Peste mulți ani, la o lansare de disc a compozitorului Eugen Ungureanu, la Onești, Marian avea să ofere un inedit recital cu cântece ale Angelei, interpretate superlativ, semn că repertoriul acesteia îi rămăsese

în inimă. Și iată că tot de la Onești, oraș ce a dat muzicii ușoare românești atâtea talente (Loredana Groza, Carmen Rădulescu, regretata Luiza Cioca, Mioara Feraru, Anda Vaciu, Cristina Spătar – pesemne chimicalele din aer au jucat vreun rol!), vine și colegul de album al lui Marian Stere, Iustin Gondoș, mai puțin cunoscut deocamdată, dar beneficiind de această alăturare ce sună ca o recomandare imbatabilă.

Pentru lumea muzicii, ca și pentru marele public, Marian

Stere este cunoscut îndeobște ca unul dintre cei mai prolifici și mai talentați textieri. Versurile semnate de el figurează pe diplomele ce însoțesc distincții importante acordate la Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România, festivalurile Mamaia, "Crizantema de aur" sau "Mamaia copiilor" (ce puști n-a fredonat măcar o dată "Cui i-e frică de bau-bau"?). În această postură i-a și fost editat, tot de casa de discuri Eurostar, un album reunind o parte din cele mai cunoscute melodii pe textele sale, dar iată că a venit timpul să-l descoperiți, cei care nu-l știți, pe cântărețul Marian Stere, pentru că, modest, semnează doar 6 din textele celor 16 cântece, aproape toate compuse de Marcel Iorga pentru Iustin Gondoș. De altfel, colaborarea artistului

Festivalul național al romanței "Crizantema de aur", cu originala piesă "Voi nu vedeți că deranjați?" de D. Lupu, la care semnează, firește, și versurile. Tot bijuterii vechi de decenii și inspirat actualizate sunt melodiile "Ce-mi ești tu, mândruțo, mie?" de Dan Stoian și "A opta minune" de Marius Țicu. Acest din urmă titlu are o istorie interesantă. Cântecul a fost lansat, în afară de concurs, la festivalul de la Mamaia în 1986, interpretat fiind atunci de Angela Similea și Corina Chiriac, fiind leit-motivul cu care se deschidea și se închidea fiecare ediție a popularului concurs TV "Steaua fără nume", cântat fiind de prezentatorul... Marius Țicu. Și iată că după zece ani, aflăm chiar din mărturia protagonistului, piesa a fost reimprimată tot în formulă de

M. Stere, I. Șipoteanu, Iustin Gondoș

cu casa de discuri Eurostar este una trainică și veche, el contribuind cu masterizări la câteva discuri importante, cele mai recente fiind cele consacrate lui Cornel Constantiniu. Redactor respectat la Radio România Internațional, Marian Stere este un foarte bun cunoscător al tezaurului de cântec românesc, înlăturând nu o dată praful de pe lucrări aproape uitate. În această categorie intră, pe albumul de față, două cuplete muzicale care au făcut epocă datorită interpretărilor de neuitat ale unor mari actori, Ștefan Bănică ("Gioconda se mărită") și Mircea Crișan, uriașă vedetă comică în anii '60, până la părăsirea țării ("Tango degeaba"). Este și pentru Stere un pariu câștigat, fiindcă el își dovedește cu această ocazie și înzestrările actricești, așa cum a făcut-o și la

limbile cu origini latine și-au păstrat termenul specific, numai noi ne dăm mai culți și mai cu moț, pocind limba maternă...

Noroc însă că Marian Stere și Iustin Gondoș cântă într-o frumoasă limbă strămoșească, mai ales că și din macedoneană înțelegem multe cuvinte! Încă o dată felicitări doamnei Venera Stîngă și producătorului, muzicianul Paul Stîngă – cuplu care a înființat casa de discuri Eurostar cam odată cu lansarea lui Marian Stere, edificând în acest răstimp un adevărat monument al muzicii ușoare românești pentru toate gusturile și generațiile, dar cu un numitor comun: valoarea.

Genoveva MANTU

Jolt Kerestely: „Povești sentimentale”

Cu ocazia spectacolului prin care compozitorul Jolt Kerestely a fost sărbătorit în Sala de Marmură a Cercului Militar Național cu ocazia împlinirii a 85 de ani, casa de discuri Eurostar a lansat acest album foarte special. El include 24 de piese instrumentale, cu compozitorul la pian (orchestrațiile: George Natsis), cărora li se adaugă superbe recitări ale cântărețului-actor Paul Surugiu-Fuego, pe versurile poezilor Narcis Avădănei și Adrian Artene. Cei cinci protagoniști semnează texte sugestive în frumosul booklet ilustrat de fotografiile Anei-Maria Halalai. Este indiscutabil un disc de suflet, pătruns de un spirit romantic care ne lipsește atât de mult la ora actuală, detașându-se titluri emblematice cum ar fi "Reverie", "Pianul năzdrăvan", "Din amintiri", "Ce dor mi-a fost", "Știi că vei regreta", "Sunt vinovat", "Meditație". Mixaj, masterizare (în studioul Midi Sound): Andrei Kerestely. La o vârstă patriarhală, Jolt Kerestely este un model de vitalitate și energie creatoare, un campion al discului! (F. S. U.)

Un monument pentru eternitate

Prin tradiție, încă din 1831 la 1 iulie se serbează "Ziua Muzicilor Militare". În acest an evenimentul a coincis cu un altul, grandios – ceremonialul de inaugurare a Ansamblului memorial "Monumentul Artiștilor Muzicii Românești", ce va dăinui peste timp, amplasat la sediul Inspectoratului general al muzicilor militare, gazdă fiind inspectorul general al muzicilor militare, col. Aurel Gheorghiță. Povestea a început la 1 octombrie 2018 și ne

artă-muzica. Așa s-a născut ideea de a înălța acest monument, de a inscripționa pe aripa veșniciei numele slujitorilor credincioși și înzestrați ai muzicii românești. "Monumentul Artiștilor Muzicii Românești" a prins viață, purtând peste vremuri laurii marilor noștri artiști, slujitori ai muzei Euterpe, pentru că edificiul va dăinui întru gloria lor". Am citat din cuvântul de întâmpinare al inițiatorului proiectului din remarcabila carte apărută la Editura Militară, distribuită gratuit la festivitate. O festivitate absolut emoționantă, pe măsura celor 561 de nume înscrise în marmură pe o latură a ansamblului, la care au

Marcel Pavel

este greu, chiar și acum, să admitem că în România zilelor noastre un proiect se poate materializa așa rapid, într-atât suntem de sătui de promisiuni neonorate. Asta însă ar însemna să nu cunoști seriozitatea Armatei, în tot ceea ce întreprinde. Atunci, în toamnă, la Cercul Militar Național s-a lansat cartea "Marina Voica, drum spre legendă", cu care ocazie dl. general-locotenent dr. Cătălin Zisu, comandant și coordonator al Instituțiilor de cultură din Armata României, a făcut publică intenția de realizare a unui monument de cinstire a slujitorilor muzicii românești: "Am avut parte, de-a lungul vremii, de personalități cu totul remarcabile în lumea muzicii și dorim să le arătăm respectul, prețuirea și recunoștința noastră. Prin ridicarea acestui însemn amintitor ne propunem să omagiem memoria celor care ne-au fermecat și ne-au deschis sufletul, descoperind această sublimă formă de

asistat, în ciuda vremii caniculare, sute de persoane. Rând pe rând, onorul dat înaltului demnitar militar, raportul col. Gheorghiță, intonarea Imnului național al României (Marcel Pavel, acompaniat de Muzica reprezentativă a Armatei), după care a urmat slujba de sacralizare a monumentului, ceremonialul religios fiind susținut de un sobor de preoți militari și de grupul vocal "Tronos" al Patriarhiei Române. Pentru dezvelirea monumentului, inițiatorul proiectului, g.ral Zisu, a desemnat trei doamne ale muzicii ușoare românești, înveșmântate de gazde cu splendide ținute de tip militar, fiecare din ele legate de acest monument: Corina Chiriac, omagiindu-l pe părintele său, compozitorul Mircea Chiriac, Ileana Șipoteanu și Stela Enache pe regretații lor soți Dumitru Lupu, respectiv Florin Bogardo.

Comitetul de realizare a monumentului a inclus pe Horia Moculescu, Jolt Kerestely, Marius Țeicu, Corina Chiriac, Oana Georgescu, Nicolae Gheorghiță, Octavian

© Silviu Coraci

Ursulescu, Stela Enache, Daniel Iordăchioae, alături de personalități din instituțiile de cultură ale Armatei. Numele tuturor și semnăturile olografe figurează pe un original hrisov ce a fost introdus într-un cilindru inoxidabil și zidit la baza monumentului (granit negru), în cadrul unei alte ceremonii, la fel de emoționante, desfășurate cu circa o lună înainte. Atât în discursul său, cât și în cartea amintită, Horia Moculescu spune: "Am așteptat cu interes și speranțe că într-o zi cineva va propune și o aducere în fața publicului a celor care și-au închinat viața muzicii și divertismentului românesc. Am fost foarte plăcut surprins că Instituțiile de Cultură din Armata României au realizat un minunat proiect, amplasând un monument dedicat acestui vechi deziderat al meu. Le sunt recunoscător, fiindcă vor fi amintiți mari compozitori și artiști români și astfel tinerii și nu numai, trecând prin fața acestei simbolice Chei Sol, vor putea transmite cât mai multor concetățeni că Armata României este atât de aproape de artiștii țării".

Înșiruirea celor omagiați începe cu Niceta de Remesiana, sec. IV, după care urmează muzicieni pornind din sec. XV. Avem de-a face cu un sanctuar, ce va deveni cu siguranță loc de pelerinaj pentru toți cei care iubesc muzica românească. Cei 561 își dorm somnul de veci în toate colțurile țării și ale lumii, dar se află pentru prima oară împreună, numele lor fiind alăturate în acest ansamblu unic. Din Raiul muzicii românești ei ne privesc cu siguranță, fericiți că nu i-am uitat... Cartea include un succint istoric al muzicii românești, imagini de la diferitele faze ale ridicării

cuvânt despre un "tezaur național": "Începând de acum, la sediul Muzicilor Militare de pe bulevardul Iuliu Maniu oamenii vor putea admira rodul unei inițiative nobile și generoase, menite să readucă în memoria românilor numele unor mari personalități din istoria muzicii românești. Vorbim despre o scurtă istorie a muzicii românești, despre nume cu care această țară se poate mândri, al căror loc este în memoria vie a românilor și nicidecum în neantul uitării. Vorbim despre un adevărat tezaur național, care a fost readus la viață prin inițiativa și eforturile unui grup de oameni inimoși, iubitori de țară

I. Șipoteanu, D. Iordăchioae, O. Georgescu, C. Chiriac, M. Pavel

și de cultură. Această inițiativă dusă până la capăt se înscrie într-o normalitate de atâtea ori înăbușită de consumerism, de o existență trepidantă dusă sub deviza "aici și acum", o normalitate care pare să ne surprindă în goana noastră după... nimicuri. Marele Nicolae Iorga spunea că "Un popor care nu-și cunoaște istoria e ca un copil care nu-și cunoaște părinții". Ca să parafrzez un

recent slogan politic, pot spune că România merită mai mult. Românii merită o cultură bogată, de care nu ducem lipsă, să-și cinstească valorile culturale și să le cinstească memoria. De aceea monumentul din bd. Iuliu Maniu, dedicat înaintașilor muzicii românești, trebuie să reprezinte un act de normalitate și nicidecum o excepție, în mijlocul unei societăți care astăzi se privește în oglindă și mâine uită cine este". După fireasca depunere a unei coroane și momentul de reculegere, câțiva dintre invitații de onoare, între care senatorul și ministrul Viorel Ilie, au ținut să așeze

frumoase buchete de flori la baza monumentului. Discursurile au fost încărcate de emoție și la obiect, venind la microfon Horia Moculescu, Corina Chiriac, Octavian Ursulescu, col. Aurel Gheorghită, încheierea fiind făcută, printr-un mesaj vibrant, de cel care a avut un rol decisiv în înfăptuirea acestui proiect, gral Cătălin Zisu. De altfel, dânsul este cel a inițiat, în urmă cu un deceniu,

© Silvia Căvaș

monumentului, frumoase fotografii color ale protagoniștilor, gânduri din partea membrilor comitetului de realizare, dar și din partea Ilenei Șipoteanu, a lui Marcel Pavel și a compozitorului, dirijorului, pianistului George Natsis, secretar al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, secția muzică de jazz/ pop. Acesta din urmă vorbește pe drept

seria de manifestări găzduite de Cercul Militar Național sub genericul "Armata prețuiește artiștii", în acest răstimp fiind organizate manifestări de ținută dedicate lui Dan Spătaru, Marinei Voica, lui Dumitru Lupu, Jolt Kerestely, formației Alesis, despre care am scris de fiecare dată, în perspectivă fiind altele închinare lui Horia Moculescu, Marius Țicu, Stelei Popescu și lui Alexandru Arșinel sau Corinei Chiriac.

Compozitorul Jolt Kerestely declara că pentru el "monumentul este opera care lipsea, vie, în sensul că ea se scrie permanent și se interpretează fără întrerupere, pentru un public diferit, dar minunat, și nu de puține ori cu mențiunea "Da capo al fine". Este, așadar, o construcție inspirată, unică, de mare însemnătate, care trebuie să constituie mândria culturii acestui popor". Iar organizatorii i-au făcut o mare surpriză. Cum declarau dânsii, acest monument se-nalță demn, asemeni unui copac, în "grădina" muzicilor militare, pentru a spune povestea tuturor artiștilor care s-au născut, au trăit, au creat și s-au întors în veșnicie "încărcați de roade și de noaptea grea". Drept care slagărul "Copacul" de Jolt Kerestely, pe versuri de Ovidiu Dumitru, a fost declarat drept "imn al artiștilor muzicii românești", fiind interpretat de Marcel Pavel, alături de orchestra reprezentativă a Armatei, în aplauzele celor prezenți. Între aceștia i-am întâlnit cu bucurie pe compozitorii Mircea Drăgan, Andrei Kerestely, pe interpreții Adrian Daminescu, Ianna, Camelia Florescu, Octavian Dobrotă (Distinto), Alina și Romeo Negoiasă (Alesis), Aurel Moga, pe actrița și prezentatoarea Alexandra Velniciuc, pe violonistul Petrică Pană, pe marele meloman Doru Chiriacescu, folclorul fiind reprezentat de etnomuzicologul Elise Stan, binecunoscuta realizatoare TV, și de Gheorghe Turda. Înafara celor trei interprete amintite anterior, cinci doamne frumoase, în ciuda tristeții și a trecerii timpului, elegante și distinse, au lăcrimat împreună

cu noi pe parcursul ceremoniei, fiind vorba de văduvele care au privit cu duioșie numele regretaților lor soți pe frontispiciul ansamblului monumental: Mariana Cristinoiu, Rodica Munteanu (soția lui Titus Munteanu), Maria Rotaru (soția lui Eugen Rotaru), Adina Storin (soția lui Aurel Storin), Zoe Panțir (văduva violonistului Cornel Panțir). Cum Ion Cristinoiu a colaborat mult cu bunul său prieten și coleg de formație, textierul Mihai Dumbravă, la răndu-i plecat dintre noi, doamna Mariana ne-a relatat că a filmat ceremonia și i-a trimis-o Mihaelei Dumbravă, în Germania,

care n-a putut crede că, iată, soțul său n-a fost uitat, ambele plângând în hohote... Tradiționalele fotografii de grup, dar și selfie cu vedetele prezente s-au făcut pe fondul melodiilor interpretate de orchestra reprezentativă

Revistă lunară de informare, opinie și dezbateri editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:

George BALINT

Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU

Editorialist: George BALINT

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Colegiu redacțional:

Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ,
Cristina ȘUTEU, Petre-Marcel VĂRLAN

Semnează în acest număr:

Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR, Alexandru I. BĂDULESCU,
Corina BURA, Carmen CĂRNECI-CAVASSI, Constanța CRISTESCU,
Oana GEORGESCU, Vlad-Cristian GHINEA, Andreea KISELEFF,
Florian LUNGU, Carmen MANEA, Doina MOGA,
Alexandru PĂTRAȘCU, Mariana POPESCU,
Mădălin Alexandru STĂNESCU, Mircea ȘTEFĂNESCU,
Florin-Silviu URSULESCU

www.ucmr.org.ro

**http://biblioteca-digitala.ro/?pub=289-actualitatea-muzicala-
uniunea-compozitorilor-si-muzicologilor-din-romania**

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071,
România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742x

a Armatei (dintre care nu putea lipsi "Valurile Dunării" de Iosif Ivanovici), după care impresiile, socializarea și duioase amintiri s-au derulat chiar în "grădina" casei primitoare a Inspectoratului, tot în acompaniament muzical discret, așa cum am sugera să se difuzeze permanent în zona ansamblului monumental. Pentru că vorbim despre muzică, muzica se ascultă, iar vizitatorii, admirând opera artistului Valentin Tănase, vor fi încântați să-și reamintească lucrări din toate genurile muzicale, scrise sau interpretate de cei omagiați...

Oana GEORGESCU